

10. මූල්‍ය අංශය

10.1 මුදල් සැපයුම

පෞද්ගලික අංශයට දුන් බැංකු ණය සැලකිය යුතු වේගයකින් වැඩිවීම නිසා මුදල් සැපයුමෙහි වර්ධනය තවදුරටත් ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි. මෙම තත්ත්වය, දේශීය ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳ පොල ක්‍රියාකාරීත්වය අධික කිරීමට තුඩුදුන් විදේශ ප්‍රාග්ධන ගලා ඒමේ කිසිදු අඩුවීමක් සමගම ඇතිවිය. රජය සහ රාජ්‍ය සංස්ථා බැංකු ණය ලබා ගැනීම වැඩි කළහ. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, මුදල් සැපයුම, පුළුල් මුදල් සැපයුම (M_2) ලෙස මිනීමේදී, 1995 වර්ෂයේ දී සියයට 19.2 කින් ප්‍රසාරණය විය. පෙර වර්ෂයේ දී පැවති සියයට 19.7 සහ පසුගිය වසර කිහිපය තුළදී පැවති ඉහළ වර්ධනයන් හා සසඳන විට මෙය ඉහළ වර්ධන අනුපාතිකයක් ලෙස සැලකිය හැකිය. කෙසේ වුවද, පසුගිය වර්ෂයේ වර්ධන අනුපාතිකය වූ සියයට 18.7 හා සැසඳීමේදී පවුමුදල් සැපයුම (M_1), 1995 වර්ෂයේදී සියයට 6.7 කින් පමණක් ඉහළ යෑම සැලකිල්ලට ගත යුතු සිදුවීමකි. M_1 හා සැසඳීමේදී M_2 හි දක්නට වූ වේගවත් වර්ධනය, ඉහළ පොළී අනුපාතික පවතින අවස්ථාවලදී පොළී රහිත වත්කම් වල සිට පොළී උපයන වත්කම්වලට තම ආයෝජන මාරු කිරීමට මහජනයා දැක්වූ වැඩි කැමැත්තේ ප්‍රතිඵලයක් විය. එසේම නව මූල්‍ය උපකරණ සහ 'ටෙලර් කාඩ්පත්' (Teller cards) වැනි සේවා, ණය කාඩ්පත් (Credit cards) වඩාත් ප්‍රචලිතවීම සහ වාණිජ බැංකු විසින් තැන්පතු රාශිකරණ ප්‍රයත්නයන් කිසිදු කිරීම මේ තත්ත්වයට හේතුවිය. පොළී අනුපාතික වැඩිවීමට ප්‍රතික්‍රියා දැක්වීමේදී ඇති වූ පමාව නිසා ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුවේ නව තැන්පතු වර්ධනය අඩු වේගයකින් සිදුවීමක් ක්‍රියාකාරීත්වය පහත වැටුණු කොටස් වෙළෙඳපොළේ මහජනයා විසින් කර තිබූ ආයෝජනයන් බැංකු අංශය වෙත මාරුවීමක් මේ සඳහා තවදුරටත් ඉවහල් විය.

පවතිද්දී, විදේශ ප්‍රාග්ධන ලැබීම් හිත වීම, ක්‍රියාකාරීත්වය අඩු වූ කොටස් වෙළෙඳපොළෙන් සපයාගත හැකි වූ අරමුදල් ප්‍රමාණය පහත වැටීම හා අවුරුද්දේ අවසානය වන විට සාමාන්‍ය මට්ටමට වඩා අඩු පිරිවැටුමක් නිසා ව්‍යාපාරික ආයතනයන්ට මුහුණපෑමට සිදු වූ දුර්වලතා ප්‍රශ්න හේතු කරගෙන පෞද්ගලික අංශයේ ණය ඉල්ලුම ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි. එමනිසා 1994 වාර්තාව වූ රුපියල් දශලක්ෂ 21,943 (සියයට 17.7) ක වර්ධනය හා සැසඳීමේදී පෞද්ගලික අංශයට දුන් බැංකු ණය ප්‍රමාණය 1995 වර්ෂයේදී රුපියල් දශලක්ෂ 42,937 (සියයට 29.5) කින් වර්ධනය විය. මෙම ප්‍රසාරණයට හේතු වූයේ 1995 වර්ෂය අවසානය වන විට ආරක්ෂක හා සුභසාධන වියදම් වැඩිවීම හේතුකොටගෙන රාජ්‍ය මූල්‍ය හිඟය පුළුල් වීමෙන් බැංකු අංශයෙන් රජය ලබාගත් ණය ගැනීම් ඉහළ යාමය. පෙර වසරේදී ලබාගත් රුපියල් දශලක්ෂ 1,154 හා සැසඳීමේදී 1995 වසරේදී රුපියල් දශලක්ෂ 7,067 ක ණය ගැනීම මගින් රජය මෙම ණය ප්‍රසාරණයට දායක විය.

රජයේ බැංකු ණය ලබා ගැනීම් වැඩිවීම මුළුමනින්ම 1995 අග භාගයේදී දක්නට ලැබුණේ වර්ෂයේ මුල් භාගයේදී රජයේ මුදල් ප්‍රවාහයේ බරපතල අසමතුලිතතාවයක් දක්නට නොලැබුණ හෙයිනි. ආරක්ෂක හා සුභසාධන වියදම් ඉහළ නැගීමේ අසහපත් මූල්‍ය ප්‍රතිවිපාක වර්ෂයේ දෙවැනි භාගයේදී දක්නට වූයේ රජය දේශීය සම්පත් විශාල වශයෙන් ලබාගැනීමත් සමගය. කෙසේවෙතත්, පෞද්ගලික අංශයට ණය සැපයීමට වාණිජ බැංකු වැඩි මනාපයක් දැක්වූ නිසා 1995 වර්ෂය අවසානය වන විට රජයට දෙන ලද වාණිජ බැංකු ණය සුළු වශයෙන් පහළ යාමක් දක්නට ලැබුණි. මේ තත්ත්වය යටතේ, මහ බැංකුව රජයට දෙන ලද ණය රුපියල් දශලක්ෂ 7,662කින් වැඩි වූ අතර, පොළී අනුපාතික තවදුරටත් ඉහළයෑම ඉන් වැළකුණි.

සංඛ්‍යා සටහන 10.1
මූල්‍ය සංඛ්‍යා සාරාංශය

ශීර්ෂය	වෙනස					
	1995 අවසානයට	1994			1995	
		රුපියල් බිලියන	ප්‍රමාණය රු. බිලියන	%	ප්‍රමාණය රු. බිලියන	%
මූල්‍ය සමස්තයන්						
පවු මුදල් සැපයුම (M1)	75.2	11.1	18.7	4.8	6.7	
පුළුල් මුදල් සැපයුම (M2)	228.5	31.5	19.7	36.9	19.2	
තුඩු දුන් සාධක						
දේශීය ණය	223.8	23.1	15.3	50.0	28.8	
රාජ්‍ය (ශුද්ධ)	35.2	1.2	4.3	7.1	25.1	
රාජ්‍ය සංස්ථා	8.5	-2.6	-33.6	3.3	65.2	
පෞද්ගලික අංශය	180.1	21.9	17.7	42.9	29.5	
විදේශීය වත්කම් (ශුද්ධ)	66.5	16.3	34.0	2.0	3.2	
අනෙකුත් ශීර්ෂ (ශුද්ධ)	-61.8	-7.9	20.5	-15.2	32.6	

මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

බැංකු සිය සංචිත අවම කර ගැනීම, තරඟකාරී වාතාවරණයක් තුළ නව තැන්පතු රාශිකරණය කිරීම සඳහා ඉතා තරඟකාරී පිළිවෙත් අනුගමනය කිරීම සහ විදේශයන්හි පැවති ශේෂ අඩු කර ගැනීම මගින් පෞද්ගලික අංශයේ හා රජයේ වැඩි වූ ණය ඉල්ලුම සපුරාලීමත් සමඟ බැංකු අංශයේ ශුද්ධ දේශීය වත්කම් සියයට 27 කින් කිසිදු ලෙස ඉහළ නැගුණි. පොළී අනුපාතික අධිකව මෙන්ම ඉහළ යමින් ද

පසුගිය දෙවර්ෂය තුළ වූ කිසිදු පහත වැටීම හා සසඳන කල රාජ්‍ය සංස්ථාවලට දෙන ලද බැංකු ණය ප්‍රමාණය 1995 වර්ෂයේදී රුපියල් දශලක්ෂ 3,364 (සියයට 65.2) ක කැපී පෙනෙන වර්ධනයක් පිළිබිඹු කළේය. බැංකු තෙල් ගබඩා පහසුකම් විනාශවීම නිසා ලංකා බැංකු තෙල් සංස්ථාව විසින් ණය (රුපියල් දශලක්ෂ 1,297) ගැනීමත්, ලෝක වෙළෙඳපොළේ පිටි මිළ ඉහළ යාම නිසා සමුපකාර තොග වෙළඳ සංස්ථාව (සනොස) මගින් (රුපියල් දශලක්ෂ 644) ණය ගැනීමත් මගින් මුළු ණය ගැනීම්වල ඉහළ යාම පිළිබිඹු විය. මූලික වශයෙන් වසරේ වාර්තා ගත අස්වනු කාලය තුළ වී මිල දී ගැනීම සඳහා වී අලෙවි මණ්ඩලය මගින් ණය (රු.දශලක්ෂ 1,458) ගැනීම හේතුකොට ගෙන 1994 දී වූ රුපියල් දශලක්ෂ 638 වර්ධනය හා සැසඳීමේදී, සමුපකාර ආයතනවලට දෙන ලද බැංකු ණය 1995 දී රුපියල් දශලක්ෂ 1,398 කින් වැඩිවිය.

ගෙවුම් ශේෂයේ විශාල සමස්ත අතිරික්තය මගින් ප්‍රධාන වශයෙන් ප්‍රසාරණාත්මක බලපෑමක් ඇති වූ පසුගිය වර්ෂ පහේ තත්ත්වයට වෙනස්ව, 1995 දී බැංකු විදේශීය වත්කම් සියයට 3.2 කින් සුළු වශයෙන් වැඩිවිය. 1995 වර්ෂයේදී සමස්ත ගෙවුම් ශේෂ හිඟයක් පැවතුනෙන්, මෙම වැඩිවීම සම්පූර්ණයෙන්ම විනිමය අනුපාතිකය පහත වැටීමේ ප්‍රතිඵලයකි. 1994 වසරේදී රුපියල් දශලක්ෂ 12,884 ක හෙවත් සියයට 24.3 ක වැඩිවීම හා සැසඳීමේදී 1995 දී මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශ වත්කම් රුපියල් දශලක්ෂ 8,437 (සියයට 12.8) කින් වැඩි විය. වාණිජ බැංකු සතු ශුද්ධ විදේශ වත්කම් රුපියල්

සංඛ්‍යා සටහන 10.2
මූල්‍ය සමස්තයන් 1993-1995

ප්‍රමාණය රුපියල් දශලක්ෂ

කාලවිෂේෂය වර්ෂයට	පවු මුදල් සැපයුම (M ₁)						පුළුල් මුදල් සැපයුම (M ₂)					
	1993	1994	1995	වෙනස %			1993	1994	1995	වෙනස %		
				1993	1994	1995				1993	1994	1995
ජනවාරි	51,195	57,772	69,875	15.5	12.8	20.9	132,393	159,015	193,010	19.6	20.1	21.4
සෙප්තැම්බර්	51,148	62,351	70,702	11.8	21.9	13.4	134,235	163,175	192,859	19.4	21.6	18.2
මාර්තු	53,444	62,708	71,335	11.6	17.3	13.8	138,994	165,703	195,370	20.8	19.2	17.9
දෙප්‍රේල්	53,528	61,611	68,718	11.3	15.1	11.5	141,079	166,336	195,982	20.2	17.9	17.8
මැයි	52,573	60,856	68,376	12.1	15.8	12.4	139,761	166,380	197,892	19.4	19.0	18.9
ජූනි	51,992	62,417	68,714	11.6	20.1	10.1	138,412	171,035	201,170	19.0	23.6	17.6
ජූලි	52,976	63,275	68,194	15.5	19.4	7.8	140,920	172,890	202,826	21.3	22.7	17.3
අගෝස්තු	53,524	63,571	69,321	15.6	18.8	9.0	142,007	173,931	205,325	20.1	22.5	18.0
සැප්තැම්බර්	54,640	66,119	70,306	16.5	21.0	8.3	145,299	178,121	211,009	21.6	22.6	18.5
ඔක්තෝබර්	55,159	66,873	71,538	18.9	21.2	7.0	148,535	183,127	215,349	21.7	23.3	17.6
නොවැම්බර්	55,296	66,693	71,847	18.1	20.6	7.7	152,863	184,359	218,999	22.9	20.6	18.8
දෙසැම්බර්	59,355	70,461	75,217	18.6	18.7	8.7	160,136	191,670	228,536	23.4	19.7	19.2
මාසික සාමාන්‍යය	53,736	63,726	70,345	14.8	18.6	10.4	142,886	172,979	204,861	20.8	21.1	18.4

සටහන : සම්මත ජාත්‍යන්තර පිළිවෙතට පත්වන පරිදි, 1990 සිට මූල්‍ය දත්ත ප්‍රතිවර්ගීකරණය කර ඇත. පරිශීලකයෙහි ඇති 82, 83 හා 87 සංඛ්‍යා සටහන් වල ඇති සටහන් බලන්න.

මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

සංඛ්‍යා සටහන 10.3
මූල්‍ය සමස්තයන් සහ ඒවාට තුඩු දුන් සාධක 1993-1995

ප්‍රමාණය රුපියල් දශලක්ෂ

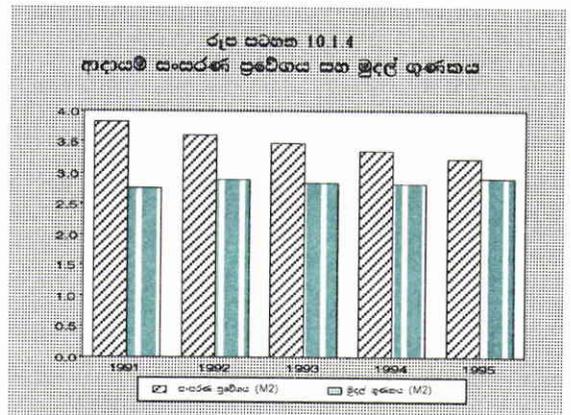
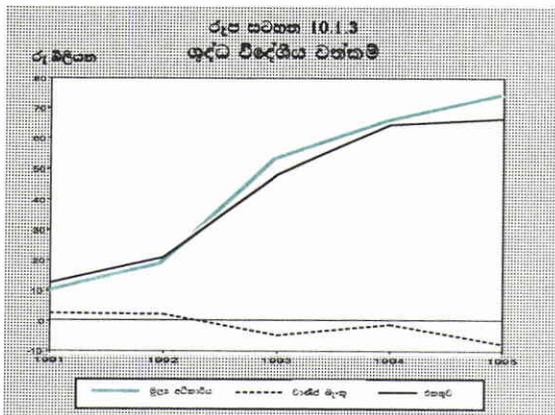
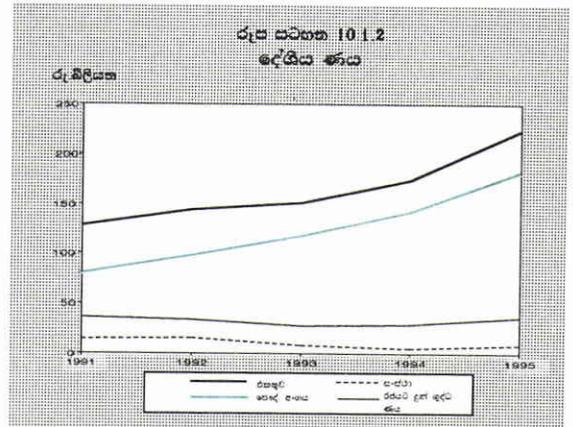
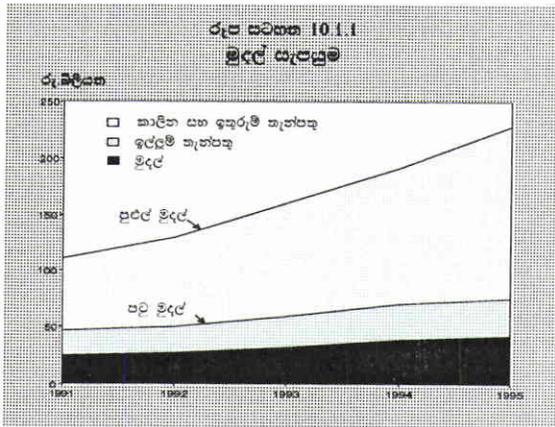
ශීර්ෂය	දෙසැ 1993	දෙසැ 1994	දෙසැ 1995	වෙනස			
				1994		1995	
				ප්‍රමාණය	ප්‍රතිශතය	ප්‍රමාණය	ප්‍රතිශතය
මූල්‍ය සමස්තයන්							
1. මහජනයා වෙතැති ව්‍යවහාර මුදල්	32,133	38,906	42,198	6,773	21.1	3,292	8.5
2. මහජනයා වෙතැති ඉල්ලුම් තැන්පතු පවු මුදල් සැපයුම (M ₁)	27,222	31,555	33,019	4,333	15.9	1,464	4.6
3. වාණිජ බැංකු වෙතැති පොද්ගලික ආයෝග කාලීන සහ ඉතිරිකිරීම් තැන්පතු සමුපකාර ආයතන	59,355	70,461	75,217	11,106	18.7	4,756	6.7
රාජ්‍ය සංස්ථා	100,781	121,209	153,319	20,428	20.3	32,110	26.5
අනෙකුත් පොද්ගලික ආයෝග (ආ)	3,287	3,781	3,598	494	15.0	-183	-4.8
පුළුල් මුදල් සැපයුම (M ₂)	10,287	13,236	15,888	2,949	28.7	2,652	20.0
පුළුල් මුදල් සැපයුම (M ₂)	87,207	104,192	133,833	16,985	19.5	29,641	28.4
පුළුල් මුදල් සැපයුම (M ₂)	160,136	191,670	228,536	31,534	19.7	36,866	19.2
තුඩු දුන් සාධක							
1. දේශීය ණය	150,697	173,794	223,798	23,097	15.3	50,004	28.8
රජයට දෙන ලද ගුද්ධ ණය	26,993	28,147	35,214	1,154	4.3	7,067	25.1
රජයට දෙන ලද දළ ණය	35,098	40,250	47,738	5,152	14.7	7,488	18.6
මහ බැංකුව විසින්	16,797	19,568	27,458	2,771	16.5	7,890	40.3
වාණිජ බැංකු විසින්	18,301	20,682	20,280	2,381	13.0	-402	-1.9
රජයේ තැන්පතු සහ මුදල් ගෙවීම්	8,105	12,103	12,524	3,998	49.3	421	3.5
පොද්ගලික ආයෝගට දෙන ලද දළ ගෙවීම්	123,704	145,647	188,584	21,943	17.7	42,937	29.5
සමුපකාර ආයතන	1,903	2,541	3,939	638	33.5	1,398	55.0
රාජ්‍ය සංස්ථා	7,775	5,163	8,527	-2,612	-33.6	3,364	65.2
අනෙකුත් පොද්ගලික ආයෝග ගනුදෙනුකරුවන්	114,026	137,943	176,118	23,917	21.0	38,175	27.7
2. බැංකු විදේශීය වත්කම් (ගුද්ධ)	48,119	64,467	66,532	16,348	34.0	2,065	3.2
මහ බැංකුවෙන්	52,980	65,864	74,301	12,884	24.3	8,437	12.8
වාණිජ බැංකු වලින්	-4,861	-1,397	-7,769	3,464	71.3	-6,372	-456.1
3. අනෙකුත් ශීර්ෂ (ගුද්ධ)							
මහ බැංකුවේ අනෙකුත් වගකීම් (ගුද්ධ)	-38,679	-46,590	-61,794	-7,911	-20.5	-15,204	-32.6
වාණිජ බැංකුවල අනෙකුත් වගකීම් සහ ශීර්ෂ (ගුද්ධ)	-31,975	-39,398	-51,986	-7,423	-23.2	-12,588	-32.0
භූමිමාරුවෙහි පවත්නා ශීර්ෂයන් සඳහා ගැලපීම්	-6,704	-7,192	-9,808	-488	-7.3	-2,616	-36.4
පුළුල් මුදල් සැපයුම (M ₂)	160,136	191,670	228,536	31,534	19.7	36,866	19.2

සටහන : සලකුණු වලින් (+ හා -) පුළුල් සැපයුම (M₂) හි බලපෑම් දැක්වේ (ආ) නිරන්තරව සිදුවන විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල් තැන්පතු ඇතුළත් නොවේ.

මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

සටහන : සම්මත ජාත්‍යන්තර පිළිවෙතට පත්වන පරිදි, 1990 සිට මූල්‍ය දත්ත ප්‍රතිවර්ගීකරණය කර ඇත. පරිශීලකයෙහි ඇති 82, 83 හා 87 සංඛ්‍යා සටහන් වල ඇති සටහන් බලන්න.

රූප සටහන 10.1
මූල්‍ය සමස්තයන්, සංසරණ ප්‍රවේගය සහ මුදල් ගුණකය

සියවීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් රජයට ලබාදුන් පරමුදල් වැඩිවීම පිළිබිඹු කරමින්, සංචිත මුදල් වර්ධනයෙන් සියයට 60 ක් දෙසැම්බර් මාසයේදී සිදුවිය. මුදල් ගුණකය 2.9 ට පාසන්නව ස්ථාවරව පැවතිණි. පසුගිය වර්ෂ කිහිපයේ දක්නට වූ ප්‍රවණතාවයට අනුව යමින්, උද්ධමන අපේක්ෂා අඩුවීමත් සහ බැංකු අභයේ පාකරගණියත්වය වැඩිවීමත් පිළිබිඹු කරමින් මුදලේ පාදායම් සංසරණ ප්‍රවේගය තව දුරටත් පහත වැටුණි.

10.2 මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය

මහ බැංකුවට 1995 දී මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට සිදු වූයේ, පසුගිය වර්ෂ පහේදී පැවති වාතාවරණයෙන් සැලකිය යුතු ලෙස වෙනස් වූ වාතාවරණයකය. පසුගිය වර්ෂ පහේදී මුදල් සැපයුම වර්ධනය වීමට ප්‍රධාන වශයෙන් බලපෑවේ, විශාල වශයෙන් සිදු වූ ප්‍රාග්ධන ලැබීම් නිසා ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් තියුණු ලෙස ඉහළ නැගීමයි. එසේ වුවත් එම ප්‍රතිවිපාකය 1995 දී දක්නට නොවීය. එහෙයින් මෙම වර්ෂයේදී මූල්‍ය ප්‍රසාරණයට අභ්‍යන්තරයෙන්ම හේතු වූයේ පෞද්ගලික අංශයට

මෙන්ම රජයටද සපයන ලද ණය වර්ධනය වීමය. එහෙයින්, 1995 දී මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේදී මහ බැංකුව මුහුණපෑ අභියෝගය වූයේ, දැරීමට නොහැකි තරම් ඉහළ මට්ටමක මූල්‍ය වර්ධනයකින් ඇතිවන අහිතකර ප්‍රතිවිපාක මග හැරීම සඳහා ණය වැඩිවීම සීමා කරන අතරම පාර්ථික ක්‍රියාවලිය අධිපණ වීමක් වැළැක්වීම සඳහා පාර්ථිකයට අවශ්‍ය ප්‍රමාණයට ද්‍රවශීලතාවය ලැබෙන බවට වග බලා ගැනීමය. මේ නිසා පසුගිය වර්ෂයන්හි ප්‍රාග්ධන ගලා ඒම නිසා ඇති වූ ප්‍රසාරණ ප්‍රතිවිපාක සමනය කිරීම සඳහා ඉවහල් කරගත් දැඩි මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය 1995 දී තවදුරටත් ගෙන යෑමට සිදුවිය. සියයට 15 ක් වූ ඉහළ ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය වර්ෂය පුරාම පවත්වා ගැනුණි. කෙසේ වෙතත්, වර්ෂය අවසානයේදී හාණධාගාර බිල්පත් මිලදී ගැනීමෙන් සහ මූල්‍ය ආයතනයන්ට සීමිත ලෙස විදේශීය ණය ලබා ගැනීමෙන් ඉඩ දීමෙන් දැඩි මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය යම් පමණකට ලිහිල් කරන ලද අතර, ඉන් බලාපොරොත්තු වූයේ, ද්‍රවශීලතා හිඟය සහ ඉතා ඉහළ පොළී අනුපාතික නිසා ප්‍රදායී පාර්ථික ක්‍රියාවලීන් අනිසි ලෙස අවහිර වීමක් වැළැක්වීමය.

මහ බැංකුවේ ප්‍රධාන මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති උපකරණය ලෙස බැංකුව සතුව තිබූ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මෙන්ම මහ බැංකු සුරැකුම්පත්ද භාවිතා කරමින් සිදු කෙරුණු විවිධ වෙළෙඳ කටයුතු කටයුතුන්ගේ යොදා ගැනීම්, ආර්ථිකයේ අධි ද්‍රවශීලතාවය උරා ගැනීමේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, මහ බැංකුව වෙත වූ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ශේෂය 1994 වර්ෂය අවසානයේදී පැවති රුපියල් දශලක්ෂ 5,093 සිට රුපියල් දශලක්ෂ 2,991 දක්වා 1995 මාර්තු අවසානයේදී පහත වැටුණි. මුදල් සැපයුමේ වර්ධනය සීමා කිරීමේ අවධියෙන්, මහ බැංකුව දෙවැනි හා තුන්වැනි කාර්තු වලදී ක්‍රමයෙන් පදනමක් මත සිය සුරැකුම්පත් නිකුත් කළේය. මෙම සුරැකුම්පත්වල ඵලදාව වර්ෂයකට සියයට 14.08 - 18.10 ක පරාසයක පැවතුණි.

මූල්‍ය වර්ධනය ඉහල මට්ටමක පැවතුනද, විදේශීය ප්‍රාග්ධන ලැබීම් පහත මට්ටමක පැවතිම හා අරමුදල් සඳහා වූ දේශීය ඉල්ලුමේ වැඩිවීම නිසා ද්‍රවශීලතා ගිණයක් සහ ඒ හා සම්බන්ධ පොළී අනුපාතික ඉහල නැගීමක් වර්ෂයේ අවසාන කාලය වන විට දක්නට විය. සාම සාකච්ඡා බිඳ වැටීම සහ කිරීඟු මිල වැඩිවීම නිසාත් ආරක්ෂක වියදම් හා සුභසාධන වියදම් අනුපාතික ලෙස වර්ධනය වීමත් සමඟ රජයේ ණය ලබා ගැනීම වැඩි විය. පිටරටින් ප්‍රාග්ධන ගලා ඒම් අඩුවීම, අඩු ක්‍රියාකාරීත්වයක් පෙන්නුම් කළ කොටස් වෙළෙඳපොළෙන් අරමුදල් සපයා ගැනීමට නොහැකිවීම, උද්ධමන අපේක්ෂා සහ ව්‍යාපාරික අංශයෙහි මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රශ්න, පෞද්ගලික අංශයෙහි බැංකු ණය ඉල්ලුම ඉහල නැංවීමට බලපෑ කරුණු විය. මාර්තු මාසයේ සියයට 14.34 ක්ව පැවති භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ඵලදාව දෙසැම්බර් මස වන විට සියයට 18.68 දක්වා ඉහල යෑමට මේ සාධක ඉවහල් විය. මේ අතර මාර්තු මාසයේ සියයට 18-25 අතර පැවති ඒකමය මුදල් පොලී අනුපාතික දෙසැම්බර් මස අවසානයේදී සියයට 20-58 දක්වා ඉහල නැගුණි. එසේම, සමපේක්ෂණ කටයුතු පිළිබිඹු කරමින් මුදල් වෙළෙඳපොළේ දෛනික අනුපාතිකයන්හි අසාමාන්‍ය උච්චාවචන දක්නට විය.

මුදල් වෙළෙඳපොළේ දැඩි ද්‍රවශීලතා හිඟය හිඟිල් කිරීම සඳහා ද්විතියික වෙළෙඳපොළේ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මිලදී ගැනීම මගින් මැදිහත් වූ මහ බැංකුව, සිය සුරැකුම්පත් කල් පිරීමේදී නැවත නිකුත් නොකිරීමටද තීරණය කළේය. වැඩිදුරටත්, බැංකුව විසින් ඒකමය මුදල් වෙළෙඳපොළෙහි සමපේක්ෂණ කටයුතු අධීක්ෂණය කිරීම සඳහා, නොවැම්බර් මාසයේදී භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ප්‍රතිචක්‍රණීම් පහසුකමක් ඇති කළ අතර, වෙළෙඳපොළට එක් දින පදනමක් මත ද්‍රවශීලතාව සැපයීමට ඉන් සැලසුම් කෙරුණි. මීට අමතරව, මහ බැංකුව විසින් සිදු කරන භාණ්ඩාගාර බිල්පත් විකුණුම් සඳහා අය කෙරෙන ප්‍රතිචක්‍රණීම් අනුපාතිකය අඩු කෙරුණි. එසේම, 1996 ආරම්භයේ සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි, වාණිජ බැංකුවලට සිය ප්‍රාග්ධනය හා සංචිතයන්ගෙන් සියයට 5 ක් දක්වා විදේශ ණය ලබා ගැනීමට අවසර දෙන බව දෙසැම්බර් මාසය අවසාන භාගයේදී මහ බැංකුව නිවේදනය කළේය. ප්‍රාග්ධන ගිණුමට සම්බන්ධ ගණදෙන නිදහස් කිරීම පිළිබඳ සිදු කෙරිණය යන ක්‍රියාවලියේ කොටසක් ලෙස මෙයද සැලකුණි. බැංකු විසින් සිය ගණදෙනකරුවන්ට සමපේක්ෂණ කටයුතු සඳහා ණය දීම අධීක්ෂණය කිරීමට මහ බැංකුව විසින් ශිෂ්ට ප්‍රයෝගය යොදාගන්නා ලදී. මේ අනුව, මුදල් වෙළෙඳපොළෙහි ස්ථායීතාවය නැවත ඇති කෙරුණි. ඒ අතරම, ද්‍රවශීලතාවයේ වර්ධනය පොළී අනුපාතික ඉතා ඉහල මට්ටමක සිට පහත දැමීමටද ඉවහල් විය.

විදේශීය ණය ප්‍රසාරණය සීමා කිරීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය වර්ෂය පුරා සාපේක්ෂ වශයෙන් ඉහල අනුපාතිකයක් වූ සියයට 15 ක පවත්වාගෙන යන ලදී. එහෙත් එතෙර පාලනවල කළ විදේශීය ව්‍යවහාර

මුදල් කැන්පතු සඳහා අදාළ වූයේ සියයට 5 ක සහන ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතයකි. දුෂ්කරතාවයන්ට මුහුණ දුන් මූල්‍ය සමාගම් වලින් කෙරුණ ඉල්ලීම් එකිනෙක සලකා බලා ප්‍රතිමූල්‍ය සැපයීම දිගටම කරගෙන ගියත්, මධ්‍යම හා දිගුකාලීන ණය අරමුදල යටතේ අවසන් ණය දීමෙන් මහ බැංකුව වැළකුණි. මේ අනුව දුෂ්කරතාවයන්ට මුහුණ දුන් මූල්‍ය සමාගම්වලට මධ්‍ය හා දීර්ඝ කාලීන ණය අරමුදල යටතේ දෙන ලද ණය, 1994 අගදී පැවති රුපියල් දශලක්ෂ 2,304 සිට 1995 අවසානයට රුපියල් දශලක්ෂ 2,473 දක්වා වැඩිවී ඇතත් අනුගමනය කෙරෙන, ප්‍රතිමූල්‍ය පහසුකම් සැපයීම අවම කිරීමේ ප්‍රතිපත්තින්ට අනුකූලව, කෙටිකාලීන පහසුකම් හා මධ්‍ය හා දිගුකාලීන අරමුදල යටතේ දෙන ලද නොපියවා පැවති ප්‍රතිමූල්‍ය ප්‍රමාණය, ණය නොගෙවීම් සඳහා වූ ප්‍රතිපාදන අඩු කළ පසු, 1994 අවසානයේ පැවති රුපියල් දශලක්ෂ 3,376 සිට 1995 අවසානයේදී රුපියල් දශලක්ෂ 2,800 දක්වා අඩු විය.

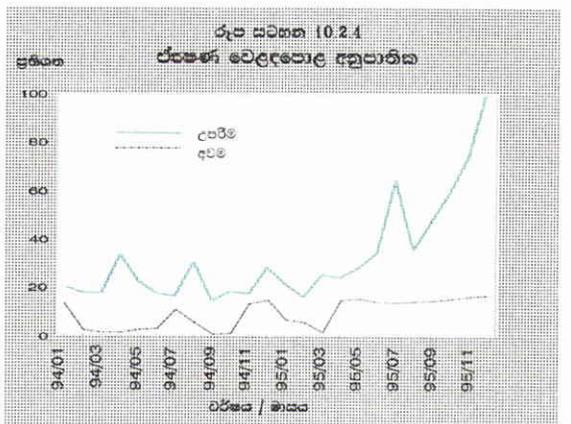
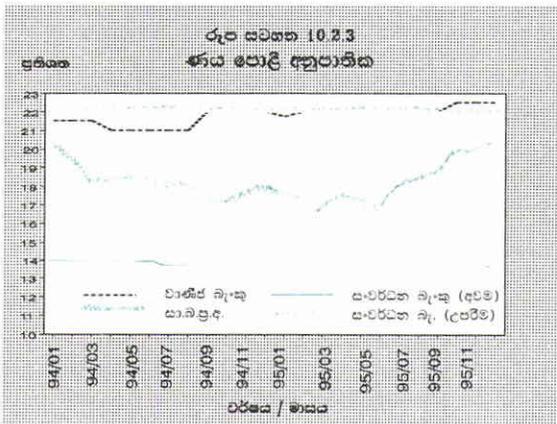
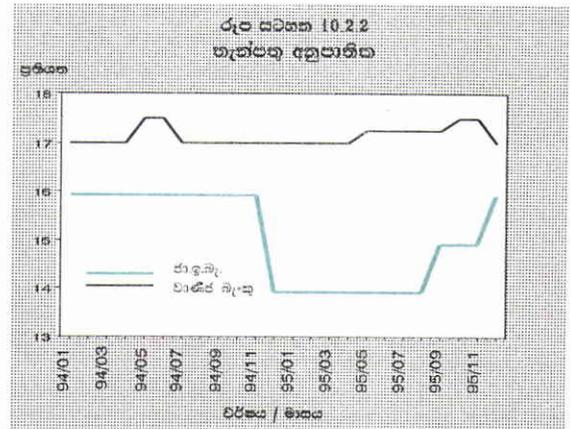
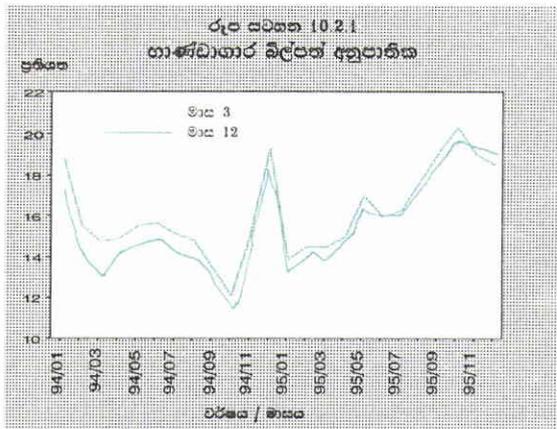
10.3 පොළී අනුපාතික

මහ බැංකු සුරැකුම්පත් කල් පිරීමේදී නැවත නිකුත් නොකිරීම රජයට මහ බැංකුවෙන් දෙන ලද තාවකාලික අත්තිකාරම් වැඩිවීම සහ මහ බැංකුවේ ගාහයෙන් රජය වෙත කළ පැවරීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු කරගෙන ද්‍රවශීලතාවයේ ඇති වූ සැලකිය යුතු වර්ධනය පිළිබිඹු කරමින්, 1995 ආරම්භයේදී කෙටිකාලීන පොළී අනුපාතික පහත වැටුණි. දෙවැනි කාර්තුවේ සිට මෙම ප්‍රවණතාවය දැඩි ලෙස ප්‍රතිවිරුද්ධ පැත්තට වෙනස් වූයේ, විදේශ ප්‍රාග්ධන ලැබීම් පහත වැටීම, රජයේ ණය ගැනීම් වැඩිවීම සහ පෞද්ගලික අංශයේ බැංකු ණය භාවිතය නොකඩවා ඉහල නැගීම නිසා ද්‍රවශීලතාවය පිරිහීමත් සමඟය. 1994 අවසානයේ සියයට 19.43 ක්ව පැවති දොළොස් මාසික භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සාමාන්‍ය ඵලදා අනුපාතිකය 1995 අවසානයේ සියයට 14.00 දක්වා අඩුවී ඔක්තෝබර් මැද වන විට සියයට 20.5 ක උපරිම මට්ටමක් දක්වා ක්‍රමයෙන් වැඩි විය. ඉන්පසු 1995 අවසානය දක්වා සුළු වශයෙන් ඵලදා අනුපාතික අඩු වූවත්, සියයට 18 කට ඉහළින් පැවතුණි. එක්සත් මුදල් වෙළෙඳපොළේ පොළී අනුපාතික එම ප්‍රවණතාවයම පිළිබිඹු කළේ 1995 දෙවැනි භාගයේදී ඉමහත් විචලනයකට පත්වී පිළිබිඹු කරමිනි. මධ්‍ය හා දීර්ඝකාලීන පොළී අනුපාතික, වර්ෂය තුළ යම් උච්චාවචනයන්ට ලක් විය.

කෙටිකාලීන පොළී අනුපාතික

ද්‍රවශීලතාවය වර්ධනය වීමත් සමඟ 1995 මුල් මාස දෙක තුළ කෙටිකාලීන පොළී අනුපාතික පහත වැටීමේ ප්‍රවණතාවයක් පිළිබිඹු කළේය. මාර්තු මාසයේදී භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ඵලදා අනුපාතික යම් පමණකට ස්ථායී විය. අප්‍රේල් මස සිට වෙළෙඳපොළෙහි ද්‍රවශීලතා ගිණයක් ඇති වීමෙන් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ඵලදා අනුපාතික පැහැදිලිවම ඉහල නැගීමේ ප්‍රවණතාවයක් දැක්වීය. ඒකමය මුදල් වෙළෙඳපොළේ අනුපාතිකද මේ අයුරින්ම වෙනස් වූයේ වර්ෂයේ දෙවැනි භාගයේ කිහිප අවස්ථාවක පුළුල් උච්චාවචනයන්ට භාජනය වීමෙනි. වර්ෂයේ අවසාන කාර්තුවේ දී ඒකමය මුදල් වෙළෙඳපොළේ අනුපාතික ඉතා ඉහල මට්ටමකට නැගුණේ ඉමහත් විචලනයකට පත්වී පිළිබිඹු කරමිනි. සංවර්ධන බැංකු සහ එහි කල් බැංකු වැනි වාණිජ බැංකු නොවන පාර්ශවකරුවන්ගේ අරමුදල් ඉල්ලුම ඉහල යෑම සහ රජය මුහුණ දුන් මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රශ්න නිසා රාජ්‍ය බැංකු වල ඇති වූ කෙටිකාලීන අරමුදල් හිඟය මෙම කාලයේදී පොළී අනුපාතික අධික ලෙස ඉහල නැගීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. ඒකමය මුදල් වෙළෙඳපොළේ පොළී අනුපාතිකයන්හි ස්ථායීතාවය ඇති කිරීමේ අරමුණෙන් මහ බැංකුව විසින් 1995

රූප සටහන 10.2
පොළි අනුපාතික

නොවැම්බර් මස භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ප්‍රති විකුණුම් ක්‍රමයක් හඳුන්වා දෙන ලදී. මෙම ක්‍රමය යටතේ සුදුසුකම් ලත් ණය ගන්නන්ට කෙටිකාලීන පරමුදල් සැපයුණි. කෙටිකාලීන පොළි අනුපාතික කෙරෙහි බලපෑමේදී මෙම ක්‍රමයෙහි අඩුලාභිතා පැවති අතර ඊට හේතු වූයේ මෙම ක්‍රමය අනුමත භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වෙළෙන්දන් වූ වාණිජ බැංකු වලට සීමා වීම, කෙටිකාලීන ද්‍රවශීලතා සඳහා වැඩි වූ ඉල්ලුම හා සැසඳීමේදී පිරිනමන ලද මුදල් ප්‍රමාණය නොසෑහීම සහ වෙළෙඳපොළෙහි පැවති අවිධිමත් තත්ත්වයන්ය.

1994 දෙසැම්බර් මස සියයට 18.75 - 19.43 ක පරාසයක පැවති භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ඵලදා අනුපාතික පෙබරවාරි මස පළමු සතියේදී සියයට 13.24 - 14.00 ක පරාසයකට අඩු වූයේ සාමාන්‍ය කාලීන හැසිරීම පිලිබිඹු කරමිනි. මෙම කාලය තුළදී ප්‍රාථමික භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වෙන්දේසි වල බොහෝ සේ අධි ධායකවීම් දක්නට ලැබුණි. අධි ද්‍රවශීලතාවය උරා ගැනීමට මහ බැංකුව විසින් විවිධ වෙළෙඳ කටයුතු දිගටම පවත්වා ගෙන යන ලදී. ඒ අනුව මහ බැංකුවේ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් දැරීම, 1994 දෙසැම්බර් මස පැවති රුපියල් දශලක්ෂ 5,093 සිට රුපියල් දශලක්ෂ 492 දක්වා පෙබරවාරි මැද වන

විට අඩු වී තිබුණි. විශේෂයෙන්ම, අප්‍රේල් මස සිට ඉහළ නැගුණ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ඵලදා අනුපාතික ජුනි අවසානය වන විට සියයට 16.36 - 16.47 ක පරාසයකට ළඟා විය. 1994 අවසානයේ සියයට 20.00 - 23.00 ක අන්තරයක පැවති ඒකමණ මුදල් වෙළෙඳපොළ පොළි අනුපාතික, ජනවාරි තුන්වැනි සතියේදී සියයට 6.00 - 14.00 ක අන්තරයකට පහත වැටී, ජුනි අවසානය වන විට සියයට 23.00 - 34.00 දක්වා ඊළඹි විය. විදේශ ප්‍රාග්ධන ලැබීම් පහත වැටීම, රජයේ මුදල් තත්ත්වය පිරිහීම සහ මාර්තු සිට මැයි දක්වා කාලය තුළ මහ බැංකුව විසින් ද්‍රවශීලතාවය උරා ගැනීමේ කටයුතු යටතේ සිය සුරැකුම්පත් නිකුත් කිරීම මගින් රුපියල් දශලක්ෂ 1,670 ක් ලබා ගැනීම, වෙළෙඳපොළෙහි ද්‍රවශීලතාවය පහත වැටීමට හේතු විය.

ද්විතියික භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වෙළෙඳපොළෙහි මහ බැංකුවේ විකුණුම් (වට්ටම්) සහ මිලදී ගැණුම් (ප්‍රතිවට්ටම්) සඳහා අදාළ වූ ඵලදා අනුපාතික, මුදල් වෙළෙඳපොළේ වෙනත් කෙටිකාලීන පොළි අනුපාතිකයන්හි සාමාන්‍ය ප්‍රවණතා අනුව යමින් 1995 ප්‍රථම භාගයේදී උච්චාවචනය විය. ත්‍රෛමාසික බිල්පත් සඳහා සියයට 18.48 ක් සහ දොළොස් මාසික බිල්පත්

සඳහා සියයට 19.18 ක් ලෙස 1994 අවසානයේ පැවති වට්ටම් අනුපාතික පෙබරවාරි මස පළමු සතිය වන විට පිළිවෙලින් සියයට 12.99 සහ 13.75 දක්වා ක්‍රමයෙන් අඩු වූ අතර, ඉන්පසු වෙළෙඳපොළ ප්‍රවණතා අනුව 1995 ජුනි මස අවසන්වනවිට සියයට 15.53 සහ 15.84 දක්වා වැඩි විය.

භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ප්‍රති මිලදී ගැනුම් අනුපාතිකය, 1994 දෙසැම්බර් මස සියයට 20 ක් ව පැවති, 1995 මාර්තු මාසයේදී සියයට 12 දක්වා අඩු විය. ඉන්පසු මෙම අනුපාතිකය සියයට 15 දක්වා මැඩි මාසයේදී ඉහළ දැමූ අතර ජුනි අවසානයේදී සියයට 13.5 දක්වා අඩු කෙරුණි.

වර්ෂයේ දෙවැනි භාගයේදී කෙටිකාලීන පොළී අනුපාතික කිසිදු ලෙස ඉහළ නැගුණේ, ඉහත සඳහන් කළ පරිදි ද්‍රවශීලතාවයේ සංකෝචනයක් ඇතිවීත් සමගය. ප්‍රාථමික භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වෙන්දේසිවල දොළොස් මාසික බිල්පත් ඵලදා අනුපාතික ජුනි මස අවසානයේ පැවති සියයට 16.47 ක මට්ටමේ සිට සියයට 20.54 ක් වූ උපරිම මට්ටමකට ඔක්තෝබර් මාසයේදී ඉහළ නැගුණි. මහ බැංකුවේ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් දැරීම් ඔක්තෝබර් මාසය අගදී රුපියල් බිලියන 9.1 ක් ව තිබී, දෙසැම්බර් අවසානයට රුපියල් බිලියන 12.5 ක් දක්වා වැඩි වීමෙන් පිළිබිඹු වූ පරිදි මහ බැංකුව විසින් ආරථිකයට ද්‍රවශීලතාව සැපයීමක් සමඟ 1995 අවසාන කාර්තුවේදී භාණ්ඩාගාර බිල්පත් අනුපාතික සුළු වශයෙන් අඩු විය. ක්‍රෙමාසික හා සය මාසික භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සාමාන්‍ය ඵලදාව දොළොස් මාසික භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සාමාන්‍ය ඵලදාවට වඩා ඉහළින් පැවතුණේ අනාගතයේ තවදුරටත් පොළී අනුපාතික පහළ වැටෙනුයේ වෙළෙඳපොළෙහි ඇති වූ අපේක්ෂාව පිළිබිඹු කරමිනි.

ඒක්ෂණ මුදල් වෙළෙඳපොළෙහි පොළී අනුපාතික 1995 ජූලි මාසයේදීත්, අවසාන කාර්තුවේදීත් පෙර නොවූවිරු ඉහළ මට්ටම්වලට වැඩි විය. රජය විසින් කළයුතු ගෙවීම් පියවීම ප්‍රමාදවීම නිසා ඒක්ෂණ මුදල් වෙළෙඳපොළට රාජ්‍ය බැංකු දෙක විසින් සපයන අරමුදල් ප්‍රමාණය පහත වැටීම, වාණිජ බැංකු නොවන පාර්ශවකරුවන්ගේ අරමුදල් ඉල්ලුම වැඩිවීම සහ වණික බැංකු ඇතුළු අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන ඒක්ෂණ මුදල් වෙළෙඳපොළෙන් වැඩිපුර අරමුදල් ලබා ගැනීම අවසාන කාර්තුවේදී පොළී අනුපාතික කෙරෙහි ඇති වූ පීඩනයට හේතු විය. මහ බැංකුව විසින් ප්‍රාථමික හා ද්විතියික භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වෙළෙඳපොළවල මෙන්ම ප්‍රති විකුණුම් වෙළෙඳපොළෙහි ද ගෙන ගිය සිය කටයුතු මගින් ද්‍රවශීලතාවය සැපයුවත්, ඉහත සඳහන් කළ සාධක යටතේ, ඒක්ෂණ මුදල් වෙළෙඳපොළේ පොළී අනුපාතික දෙසැම්බර් මාසයේදී සියයට 16.00 - 102.00 ක අන්තරයක උච්චාවචනය විය. භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ප්‍රති විකුණුම් ක්‍රමය යටතේ පහසුකම් ලබා ගැනීමට ඉඩ තොලද ආයතනයන්ගෙන් අරමුදල් සඳහා ඉල්ලුම ඇති වූ අවස්ථාවල ඒක්ෂණ මුදල් වෙළෙඳපොළෙහි පොළී අනුපාතික වැඩිවීම සාර්ථක ලෙස සීමා කිරීමට එම ක්‍රමය අපොහොසත් විය. එමෙන්ම, මූල්‍ය ක්‍රමයේ පැවති ව්‍යුහාත්මක දුර්වලතාද කෙටිකාලීන පොළී අනුපාතික සෑහෙන තරම් අඩු මට්ටමකදී ස්ථායීතාවයට පත් කිරීම සඳහා ප්‍රති විකුණුම් ක්‍රමය සාර්ථක ලෙස යොදා ගැනීමට බාධා පැමිණවිය. කෙසේ වෙතත්, විශේෂ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් නිකුත්වූත් සහ රාජ්‍ය බැංකු දෙක වෙත රජය විසින් කළයුතු වූ ගෙවීම් සමහරක් පියවීමට හැකිවනසේ කොළඹ ගැස් සමාගම සම්බන්ධ පෞද්ගලිකකරන අරමුදල් ලැබීමත් සමඟ, දෙසැම්බර් මස මුදල් වෙළෙඳපොළේ ද්‍රවශීලතා වර්ධනයක් දක්නට විය. දෙසැම්බර් මාසය අවසානයෙහි ඒක්ෂණ මුදල් පොළී අනුපාතික සියයට 20.00 - 58.00 දක්වා වූ

පරාසයක පැවතුණි. වාණිජ බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන විසින් ප්‍රධාන ණය ගන්නන් ලෙස අරමුදල් සඳහා කළ ඉල්ලුම සහ උත්සව සමය තුළ කාලීනව ඉහළ මට්ටමක පැවති ගණුදෙනු සඳහා ණය ඉල්ලුම දෙසැම්බර් මාසයේදී පොළී අනුපාතික පහත වැටීම වැළැක්වීය.

භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ද්විතියික වෙළෙඳපොළේ වට්ටම් අනුපාතිකය හා ප්‍රති මිලදී ගැනුම් අනුපාතිකය 1995 ද්විතිය භාගයේදී ඉහළ නැගීමේ ප්‍රවණතාවක් දැක්වූයේ කෙටිකාලීන පොළී අනුපාතිකවල සාමාන්‍ය වෙනස්වීම්වලට අනුකූලව යමිනි. මහ බැංකුව සතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මිලදී ගැනීමේ ධෛර්යමත් කිරීම සඳහා මෙම අනුපාතික අවසාන කාර්තුවේදී සිත් ඇද ගන්නා මට්ටම්වලට වැඩිකරන ලදී. ඒ අනුව 1995 අවසානයේදී වට්ටම් අනුපාතිකය සහ ප්‍රති මිලදී ගැනුම් අනුපාතිකය පිළිවෙලින් සියයට 19.01 ක් සහ සියයට 16.50 දක්වා වැඩි කර තිබුණි. මේ අතර සෑහෙන තරම් අඩු පොළී අනුපාතිකයන් යටතේ වෙළෙඳපොළට ද්‍රවශීලතාවය සැපයීම සඳහා ප්‍රතිවට්ටම් අනුපාතිකය සාපේක්ෂ වශයෙන් පහත් මට්ටමක (සියයට 20.47) පවත්වා ගැනුණි. ප්‍රති විකුණුම් සඳහා අදාළ වූ බර තැබූ සාමාන්‍ය ඵලදා අනුපාතිකය දෙසැම්බර් මාසයේදී සියයට 22.60 - 50.00 දක්වා පරාසයක විචලනය වූයේ කෙටිකාලීන අරමුදල් සඳහා වෙළෙඳපොළෙහි පැවති අධික ඉල්ලුම පිළිබිඹු කරමිනි.

මහ බැංකු සුරැකුම්පත් කුපන් අනුපාතිකය 1995 මුල් තිකුතු දොළහේදී නොවෙනස්ව පැවතුණි. ඉන්පසු, අරෝප්‍යක හා සැප්තැම්බර් මාස වල සිදුකල අවසාන තිකුතු දෙකේදී මේ අනුපාතිකය සියයට 15.5 දක්වා වැඩි විය. මෙම සුරැකුම්පත්වල බර තැබූ සාමාන්‍ය ඵලදාව, 1995 මාර්තු 24 වැනි දින නිකුත්වේදී සියයට 14.08 ක්ව තිබී, 1995 ජුනි මස 28 වැනි දින නිකුත්වේදී සියයට 16.60 ක් දක්වා වැඩි විය. ඉන්පසු සුළු උච්චාවචන සමඟ, 1995 සැප්තැම්බර් මස 6 වැනි දින සිදු කළ වර්ෂයෙහි අවසාන නිකුත්වේදී මෙම ඵලදා අනුපාතිකය සියයට 18.6 දක්වා ඉහළ නැගුණි.

වාණිජ බැංකුවල බර තැබූ සාමාන්‍ය ණය දීමේ පොළී අනුපාතිකය 1994 අවසානයේ පැවති සියයට 18.5 මට්ටමේ සිට, 1995 මාර්තු අවසානයේදී සියයට 16.4 දක්වා අඩු වූයේ අනෙකුත් කෙටිකාලීන පොළී අනුපාතික පිළිබඳ සාමාන්‍ය ප්‍රවණතාවයට අනුකූල වෙමිනි. ඉන්පසු මෙම අනුපාතිකය 1995 ජුනි අවසානයේදී සියයට 20.00 දක්වාත්, සැප්තැම්බර් අවසානය වන විට සියයට 20.5 දක්වාත් ඉහළ නැගුණි. මේ අතර සතිපතා ගණනය කෙරෙන සාමාන්‍ය බර තැබූ ප්‍රමුඛ ණයදීම් අනුපාතිකය 1994 දෙසැම්බර් අවසානයේ සියයට 18.5 ක්ව තිබී, 1995 මාර්තු අවසානයේ සියයට 16.2 දක්වා පහත වැටී, ජුනි මාසය අවසානයට සියයට 16.9 ක් දක්වා වැඩි විය. ඉන්පසු, මෙම අනුපාතිකය පැහැදිලි ලෙස ඉහළ යෑමේ ප්‍රවණතාවක් දක්වමින් 1995 දෙසැම්බර් අවසානයට සියයට 20.1 ක් දක්වා වැඩිවිය.

පොළී අනුපාතික වැඩි වීමේ ප්‍රවණතාවය සහ සිය තැන්පතු වර්ධන වේගය පහත වැටීම සැලකිල්ලට ගෙන ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව විසින් සිය ස්ථාවර තැන්පතු පොළිය වැඩි කරන ලදී. එම අනුපාතිකය, 1995 සැප්තැම්බර් මස 01 වැනි දින සිට බල පවත්වන පරිදි වර්ෂයකට සියයට 14 සිට සියයට 15 දක්වාත්, දෙසැම්බර් මස 15 වැනි දින සිට බල පවත්වන පරිදි සියයට 16 දක්වාත් වැඩි කෙරුණි. කෙසේ වෙතත්, ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුවේ ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු අනුපාතිකය සියයට 12 ක් ලෙස වසර පුරා නොවෙනස්ව පැවතුණි.

දිගුකාලීන අනුපාතික

දිගුකාලීන අනුපාතික උච්චාවචනය විමක් 1995 දී දක්නට විය. වර්ෂ 5-7 අතර කල් පිරෙන රජයේ සුරැකුම්පත් පොළී අනුපාතිකය 1995 දී සියයට 14 ක් වූ අතර ඒ හා සැසඳීමේදී 1994 දී වර්ෂ 3-5 අතර කල් පිරෙන සුරැකුම්පත් පොළිය සියයට 14-16 අතර පැවතුණි.

රාජ්‍ය උකස් සහ ආයෝජන බැංකුවේ අවම ණය දීමේ අනුපාතිකය 1994 අවසානයේ පැවති සියයට 18 සිට, 1995 ජනවාරි මාසයේදී සියයට 17 දක්වා පහත වැටුණි. ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුවේ ණය දීමේ පොළී අනුපාතික 1994 අවසානයේදී සියයට 18-21 දක්වා පරාසයක පැවති, 1995 මැයි මාසයේදී සියයට 17-20 දක්වා අඩු විය. මීට ප්‍රතිවිරුද්ධව, ලංකා සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථාවේ පොළී අනුපාතික සියයට 18-22 ක අන්තරයක සිට සියයට 20-24 ක අන්තරයකට 1995 ජනවාරි මාසයේදී ඉහළ නැගිණි. මේ අතර ජාතික සංවර්ධන බැංකුවේ ණය පොළී අනුපාතිකය 1994 අවසානයේදී සියයට 16.5-22 අතර පරාසයක පැවති, සියයට 19.5-26.00 ක පරාසයකට වැඩි විය. වාණිජ බැංකු සාමාන්‍ය බර තැබූ තැන්පතු අනුපාතිකය පදනම් කරගෙන කිරණය කෙරෙන සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ කර්මාන්ත (සුමක) සඳහා අදාල ප්‍රතිමූල්‍ය පොළී අනුපාතිකය 1994 අවසානයේ සියයට 13.6 ක්ව පැවති, 1995 අවසානයට සියයට 12.5 දක්වා අඩු වී තිබුණි.

10.4 වාණිජ බැංකු කටයුතු

පසුගිය වර්ෂයේ වූ සියයට 19.0 (රුපියල් දශලක්ෂ 12,204) ක වර්ධනය හා සසඳා බලන විට, දැඩි මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය, ඉහළ පොළී අනුපාතික සහ පෞද්ගලික අංශයේ ප්‍රයාතනය වූ ණය ඉල්ලුමක් පැවැති වාතාවරණයක් තුළ, මෙම වර්ෂයේ වාණිජ බැංකුවල දැඩි ලෙස වත්කම් සියයට 7 (රුපියල් දශලක්ෂ 5,526) ක් තරම් අඩු වේගයකින් වර්ධනය විය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස දැඩි ලෙස වත්කම් හා මූල්‍ය තැන්පතු අතර අනුපාතය 1994 අවසානයේදී සියයට 40 ක සිට 1995 දී සියයට 36 දක්වා අඩු විය.

වත්කම් සහ වගකීම් ව්‍යුහය

බැංකු කටයුතුවල තවදුරටත් වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරමින් නාමික ද.දේ. නිෂ්පාදිතයේ සියයට 14 ක වර්ධනයට සාපේක්ෂව වාණිජ බැංකුවල මුළු වත්කම්/වගකීම් ප්‍රමාණය වර්ෂය තුළදී සියයට 19 කින් වැඩි විය. ඉහළ ණය ඉල්ලුමක් පෙන්නුම් කරමින්, මුළු වත්කම් වලින් ණය සහ අන්තිකාරම් ප්‍රමාණය 1994 දී සියයට 51 සිට 1995 වර්ෂයේදී සියයට 56 දක්වා ඉහළ ගියේය. මෙම වර්ෂය තුළ, ප්‍රධාන වශයෙන් අයිරා පහසුකම් සියයට 40 (රුපියල් දශලක්ෂ 18,272) කින් සහ ණය සියයට 25 (රුපියල් දශලක්ෂ 21,474) කින්ද ඉහළ යාම හේතුවෙන් මුළු ණය සහ අන්තිකාරම් සියයට 31 (රුපියල් දශලක්ෂ 43,772) කින් ඉහළ ගියේය.

සංඛ්‍යා සටහන 10.4

වාණිජ බැංකු වත්කම් හා වගකීම් හි තෝරාගත් ශීර්ෂ 1994 - 1995

ශීර්ෂය	මාසික සංඛ්‍යාවන්ගේ සාමාන්‍යය		ප්‍රමාණය රුපියල් දශලක්ෂ	
	1994	1995	1994	1995
අතැති මුදල් සහ මහ බැංකුව වෙතැති තැන්පතු (වාචස්ථාපිත සංචිත ඇතුළත්ව)	25,844	29,724	27,957	35,449
විදේශීය ශේෂ	19,873	22,748	24,236	21,835
භාණ්ඩාගාර බිල්පත්	13,957	12,592	15,143	11,552
වට්ටම් කළ බිල්පත්	10,904	13,434	10,773	14,799
මුළු දැඩි ලෙස වත්කම්	70,578	78,498	78,109	83,635
මුළු ආයෝජන (අ)	8,531	8,033	10,861	7,715
මුළු ණය මුදල් සහ අයිරාවන් (ආ)	123,808	150,484	132,447	172,194
ඉල්ලුම් තැන්පතු (ඇ)	37,377	39,848	41,678	42,548
කාලීන සහ ඉතිරි කිරීමේ තැන්පතු (ඈ)	138,600	168,327	152,601	189,978
මුළු තැන්පතු	175,977	208,175	194,279	232,526
අනුපාතය	%	%	%	%
ඉල්ලුම් තැන්පතුවලට මුදල්	69.1	74.6	67.1	83.3
මුළු තැන්පතුවලට මුදල්	14.7	14.3	14.4	15.2
මුළු තැන්පතුවලට විදේශීය ශේෂ	11.3	10.9	12.5	9.4
මුළු තැන්පතුවලට භාණ්ඩාගාර බිල්පත්	7.9	6.0	7.8	5.0
මුළු තැන්පතුවලට වට්ටම් කළ වාණිජ බිල්පත්	6.2	6.5	5.5	6.4
ඉල්ලුම් තැන්පතුවලට දැඩි ලෙස වත්කම්	188.8	197.0	187.4	196.6
මුළු තැන්පතුවලට දැඩි ලෙස වත්කම්	40.1	37.7	40.2	36.0
මුළු තැන්පතුවලට ආයෝජන	4.8	3.9	5.6	3.3
මුළු තැන්පතුවලට ණය මුදල් සහ අයිරාවන්	70.4	72.3	68.2	74.1

(ආ) වට්ටම් කළ බිල්පත් ඇතුළත් නොවේ.
 (ඇ) දේශීය අන්තර් බැංකු තැන්පතු ඇතුළත් නොවේ.
 (ඈ) 1994 හා 1995 වර්ෂයන්හිදී රාජ්‍ය බැංකු දෙක මගින් විශේෂ ඉතිරි කිරීමේ ගිණුම් ක්‍රමය යටතේ දිගු කාලීන තැන්පතු වශයෙන් රැස්කරන ලද පිළිවෙලින් රුපියල් දශලක්ෂ 3,719 ක් සහ රුපියල් දශලක්ෂ 4,322 ක ඉතිරිකිරීම් ඇතුළත් වේ.
 සටහන : මෙහි දක්වා ඇති සංඛ්‍යා වල සහ මෙම වාර්තාවෙහි ම වෙනත් ස්ථානයක දක්වා ඇති සංඛ්‍යාවල වෙනස්කම් ඇත්තේ අර්ථ නිරූපනයෙහි ඇති වෙනස්කම් හේතුවෙනි.

මූලය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

වගකීම් අංශයෙහි ප්‍රධාන වශයෙන් වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරන ලද්දේ මුළු දේශීය තැන්පතු, ගෙවා නිමි ප්‍රාග්ධනය හා සංචිත සහ අදාළ බැංකුවල වූ විදේශීය මුදල් වගකීම් මගිනි. වර්ෂය තුළදී කාලීන සහ ඉතුරුම් තැන්පතු සියයට 24 (රුපියල් දශලක්ෂ 37,377) කින් හා ඉල්ලුම් තැන්පතු සියයට 2 (රුපියල් දශලක්ෂ 870) කින් ඉහළ යාම හේතුවෙන් වගකීම් මුළු තැන්පතු ප්‍රමාණය සියයට 20 (රුපියල් දශලක්ෂ 38,247) කින් ඉහළ ගියේය. මුළු තැන්පතු, මුළු වත්කම්හි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 69 ක් ලෙස පසුගිය වර්ෂයේදී මෙන්ම නොවෙනස්ව පැවතිනි. දේශීය අන්තර් බැංකු ණය ගැනීම් ද සියයට 35 (රුපියල් දශලක්ෂ 3,668) කින් ඉහළ ගිය අතර විදේශීය ණය ගැනීම් සියයට 33 (රුපියල් දශලක්ෂ 683) කින් වර්ෂය තුළ ඉහළ ගියේය. මෙය තැන්පතුවල වර්ධනයට වඩා වැඩි වේගයකින් වර්ධනය වූ ඉහළ ණය ඉල්ලුම් පිලිබිඹු කරයි.

මේ වර්ෂය තුළදී තව වාණිජ බැංකු තුනක් ව්‍යාපාරික කටයුතු ආරම්භ කිරීම එක් හේතුවක් කරගෙන ප්‍රාග්ධනය හා සංචිත සියයට 18.3 (රුපියල් දශලක්ෂ 5,181) කින් වැඩි වූ අතර එය මුළු වත්කම්හි අනුපාතිකයක් ලෙස පසු ගිය වර්ෂයේදී මෙන්ම සියයට 10 ක්ව පැවතිනි.

අරමුදල් ලැබීම් හා භාවිතය

වර්ෂය සමස්තයක් ලෙස ගත්විට, විදේශීය අංශය, අන්තර් බැංකු ගණුදෙනු, වාණිජ බැංකුවල ප්‍රාග්ධන හා සංචිත පදනම ඇතුළු අනෙකුත් වගකීම්, රාජ්‍ය අංශය සහ රාජ්‍ය සංස්ථා වාණිජ බැංකුවලට අවශ්‍ය සම්පත් ශුද්ධ වශයෙන් සැපයූ අතර දේශීය පොද්ගලික අංශය, මහ බැංකුව හා සමුපකාර ආයතන ශුද්ධ පදනමක් මත වාණිජ බැංකුවල සම්පත් භාවිතයට ගත් අංශ විය. ශුද්ධ වශයෙන් වූ මුළු අරමුදල් ලැබීම්, 1994 වර්ෂයේදී වැඩිවීම වූ රුපියල් දශලක්ෂ 15,765 හා සසඳා බලන කල 1995 වර්ෂයේදී රුපියල් දශලක්ෂ 13,478 කින් වර්ධනය විය.

ණය ගැනීම්, තැන්පතු හා අනෙකුත් විදේශීය ශේෂයන් මාර්ගයෙන් වූ විදේශීය අංශයේ ලැබීම් තුළින් රුපියල් දශලක්ෂ 6,372 ක් සපයමින් විදේශීය අංශය වාණිජ බැංකුවල ප්‍රධාන අරමුදල් සම්පාදන මාර්ගයක් විය. මීට ප්‍රතිවිරුද්ධව, පසුගිය වර්ෂ දෙක තුළ මෙම අංශය වාණිජ බැංකුවල සම්පත් ශුද්ධ වශයෙන් භාවිතා කළේය.

රාජ්‍ය අංශය මගින් පසුගිය වසරේ ශුද්ධ වශයෙන් සැපයූ රුපියල් දශලක්ෂ 605 හා සසඳා බලන විට මෙම වර්ෂයේ දී රුපියල් දශලක්ෂ 595 ක් සපයනු ලැබීය. මෙයට ප්‍රධාන වශයෙන්ම හේතු වූයේ රාජ්‍ය අංශයේ තැන්පතු රුපියල් දශලක්ෂ 193 කින් ඉහළ යාම සහ භාණ්ඩාගාර බිල්පත්හි ආයෝජන රුපියල් දශලක්ෂ 4,186 කින් පහළ යාමය. මේ අතර වැඩි වූ ආනයන බිල්පත්, කෙටිකාලීන ණය සහ අධිරා පනසුකම් මාර්ගයෙන් රාජ්‍ය අංශය රුපියල් දශලක්ෂ 3,785 ක් වූ වාණිජ බැංකු අරමුදල් භාවිතයට ගනු ලැබීය. රාජ්‍ය සංස්ථාවන්, 1994 වර්ෂයේදී ශුද්ධ වශයෙන් සපයනු ලැබූ රුපියල් දශලක්ෂ 6,343 හා සසඳා බලන විට, 1995 දී රුපියල් දශලක්ෂ 35 ක් සපයමින් සුළු වශයෙන් ශුද්ධ අරමුදල් සම්පාදකයකු විය. මෙම වෙනසට ප්‍රධාන වශයෙන්ම හේතු වූයේ ප්‍රධාන සංස්ථා තුනක් වන ලංකා බැංකු තෙල් නීතිගත සංස්ථාව, සමුපකාර නොග වෙළෙඳ සංස්ථාව සහ ලංකා විදුලිබල මණ්ඩල විසින් සිය ණය ගැනීම් වැඩිකිරීමය.

ප්‍රාග්ධන හා සංචිත පදනම ඉහළ යාම මගින් රුපියල් දශලක්ෂ 5,182 ක සම්පත් ප්‍රමාණයක් බැංකු ක්‍රමය තුළට එක්විය. මෙයට එක් හේතුවක් වූයේ 1995 අවසාන භාගයේදී

සංඛ්‍යා සටහන 10.5
වාණිජ බැංකු තම සම්පත් ලබාගත් මාර්ග සහ ඒවා යෙදවූ මාර්ග 1994 - 1995

අංශය සහ විස්තර විශ්ලේෂණය	වෙනස			
	1994		1995	
	මුළුයන්	භාවිතය	මුළුයන්	භාවිතය
1. රාජ්‍ය අංශය	605		595	
රජයේ සුදුකුම්පත් දැවීම්		1,411	4,186	-
තැන්පතු	2,986		193	-
ආනයන බිල්පත්		398		2,548
කෙටි කාලීන ණය		605		857
අධිරාචන්	32			350
2. මහ බැංකුව		9,107		4,774
ණය ගැනීම්		1,789		428
සංචිත		3,725		7,180
මහ බැංකු සුදුකුම්පත්හි				
ආයෝජනය		3,234	3,146	-
කැටුම් මුදල්		359		312
3. රාජ්‍ය සංස්ථා	6,343		35	
තැන්පතු	3,732		3,399	-
අන්තර්කාරී	2,611			3,363
4. සමුපකාර	127			1,832
තැන්පතු	764			434
අන්තර්කාරී		638		1,398
5. අනෙකුත් දේශීය පොද්ගලික අංශය		3,192		6,873
තැන්පතු	20,724		31,303	-
දේශීය බිල්පත්	129			449
ආනයන බිල්පත්	333			471
අධිරාචන්		7,067		15,956
ණය මුදල්		13,789		20,705
සුදුකුම්පත් හා බැඳුම්කරුවල ආයෝජනය		3,522		595
6. අන්තර් බැංකු ගණුදෙනු	2,025		2,005	
දේශීය බැංකුවල ඇති ශේෂයන්		1,180		2,090
දේශීය බැංකුවල තැන්පතු හා ණය ගැනීම්	3,204		4,095	-
7. විදේශීය අංශය		3,466		6,373
ණය ගැනීම්	17		683	-
තැන්පතු	3,609		3,786	-
අනයන බිල්පත් ද ඇතුළුව විදේශීය ශේෂයන්		7,092		1,904
8. අනෙකුත් වත්කම් හා අනෙකුත් වගකීම්	6,666		4,471	
ප්‍රාග්ධන හා සංචිත	6,427		5,182	-
ස්ථාවර හා අනෙකුත් වත්කම්	2,753			7,374
අනෙකුත් වගකීම්		2,514		6,663
මුළු ශුද්ධ සම්පත් ලැබීම් / භාවිතය	15,765		13,478	

මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

*විශේෂ ඉතිරි කිරීමේ ක්‍රමය යටතේ රාජ්‍ය අංශයේ බැංකු දෙක විසින් යොදවන ලද දිගුකාලීන තැන්පතු ද ඇතුළත් වේ.
සටහන : තද අකුරින් දක්වා ඇති සංඛ්‍යාවන්ගෙන් එක් එක් අංශයෙහි මුළු ශුද්ධ සම්පත් ලැබීම් හෝ භාවිතය දැක්වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ බැංකු ක්ෂේත්‍රය තුළට අලුත් බැංකු තුනක් එක් වීමය. මීට අමතරව පසුගිය වර්ෂයේදී මෙන්ම අන්තර් බැංකු ගණුදෙනු, රුපියල් දශලක්ෂ 2,005 ක් වාණිජ බැංකු සම්පත් පදනමට අරමුදල් සපයා දුන් මාර්ගයක් විය.

සංඛ්‍යා සටහන 10.6
අරමුණු හා කල්පිරීම් රටාව අනුව වර්ග කරන ලද වාණිජ බැංකු අත්තිකාරම්*
1994 - 1995

වර්ගීකරණය	කෙටි කාලීන (ඒ. 1 ට අඩු)		මැදි කාලීන (ඒ. 1 සිට 5 දක්වා)		දිගු කාලීන (ඒ. 5 ට වැඩි)		රුපියල් දශලක්ෂ	
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
	ප්‍රමාණය	හි ප්‍රතිශතයක් වශයෙන්	ප්‍රමාණය	හි ප්‍රතිශතයක් වශයෙන්	ප්‍රමාණය	හි ප්‍රතිශතයක් වශයෙන්	ප්‍රමාණය	එකතුවෙහි ප්‍රතිශතයක් වශයෙන්
1. වෙළෙඳ								
සැප්තැම්බර් 1994	45,453	72.6	11,835	18.9	5,293	8.5	62,580	43.9
දෙසැම්බර් 1994	49,336	76.4	11,648	18.0	3,566	5.5	64,550	43.6
සැප්තැම්බර් 1995	58,330	76.0	13,384	17.4	5,034	6.6	76,749	43.7
2. මූල්‍ය								
සැප්තැම්බර් 1994	3,422	54.5	2,245	35.7	617	9.8	6,284	4.4
දෙසැම්බර් 1994	3,623	55.6	2,266	34.8	629	9.6	6,518	4.4
සැප්තැම්බර් 1995	5,428	67.0	2,045	25.2	629	7.8	8,102	4.6
3. කෘෂිකාර්මික								
සැප්තැම්බර් 1994	6,991	69.4	1,913	19.0	1,175	11.7	10,079	7.1
දෙසැම්බර් 1994	6,974	66.3	2,862	27.2	681	6.5	10,517	7.1
සැප්තැම්බර් 1995	7,248	69.2	2,423	23.1	802	7.7	10,473	6.0
4. කාර්මික **								
සැප්තැම්බර් 1994	13,552	69.5	3,469	17.8	2,488	12.8	19,509	13.7
දෙසැම්බර් 1994	13,321	68.3	3,561	18.3	2,618	13.4	19,501	13.2
සැප්තැම්බර් 1995	17,833	72.9	3,988	16.3	2,639	10.8	24,460	13.9
5. සංචාරක								
සැප්තැම්බර් 1994	998	50.2	467	23.5	524	26.4	1,989	1.4
දෙසැම්බර් 1994	1,149	49.0	477	20.3	721	30.7	2,346	1.6
සැප්තැම්බර් 1995	1,441	50.6	557	19.5	853	29.9	2,851	1.6
6. නිවාස								
සැප්තැම්බර් 1994	3,622	18.6	4,429	22.8	11,383	58.6	19,435	13.6
දෙසැම්බර් 1994	3,778	19.3	6,689	34.2	9,073	46.4	19,539	13.2
සැප්තැම්බර් 1995	4,323	21.2	6,138	30.1	9,899	48.6	20,359	11.6
7. පරිභෝජන								
සැප්තැම්බර් 1994	7,677	70.0	1,611	14.7	1,678	15.3	10,965	7.7
දෙසැම්බර් 1994	6,701	61.1	1,808	16.5	2,451	22.4	10,961	7.4
සැප්තැම්බර් 1995	7,655	57.2	2,959	22.1	2,772	20.7	13,386	7.6
8. අනෙකුත් ණය								
සැප්තැම්බර් 1994	7,459	63.2	3,062	25.9	1,284	10.9	11,806	8.3
දෙසැම්බර් 1994	8,284	59.0	4,466	31.8	1,282	9.1	14,033	9.5
සැප්තැම්බර් 1995	12,379	63.7	5,596	28.8	1,447	7.4	19,422	11.0
9. එකතුව								
සැප්තැම්බර් 1994	89,174	62.5	29,030	20.4	24,442	17.1	142,647	100.0
දෙසැම්බර් 1994	93,166	63.0	33,778	22.8	21,021	14.2	147,965	100.0
සැප්තැම්බර් 1995	114,637	65.2	37,090	21.1	24,074	13.7	175,800	100.0

* අත්තිකාරම්වලට සංරචකයෙහි පවත්නා මුදල් ශීර්ෂයන් හැර ණය, අධිරා සහ වට්ටම් කළ බිල්පත් ඇතුළත්ය. මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

** ඉංජිනේරු සහ ගොඩනැගිලි ව්‍යාපාර, කැනීම සහ ධීවර කර්මාන්තය සඳහා දෙන ලද අත්තිකාරම් ඇතුළත් වේ.

1995 වර්ෂයේදී දේශීය පෞද්ගලික අංශය වාණිජ බැංකුවල සම්පත් භාවිතා කළ ප්‍රධාන අංශය විය. පසුගිය වර්ෂයේ ශුද්ධ පදනමක් මත භාවිතා කරනු ලැබූ රුපියල් දශලක්ෂ 3,192 හා සසඳා බලන විට, මෙම අංශය මගින් මේ වර්ෂයේදී රුපියල් දශලක්ෂ 6,873 ක් භාවිතයට ගෙන තිබුණි. මෙය, 1994 දී සියයට 21.2 ක් වූ පෞද්ගලික අංශයට දෙනු ලැබූ ණයවල වාර්ෂික වර්ධනය, 1995 දී සියයට 28.2 දක්වා වැඩිවීමට අනුරූප විය. වාණිජ බැංකු රුපියල් දශලක්ෂ 36,661 කින් වැඩි කරනු ලැබූ අධිරා සහ නව ණය පහසුකම් තුළින් දේශීය පෞද්ගලික අංශයට අරමුදල් සපයා දුනි. මේ අතර, තරඟකාරී වාතාවරණයක් තුළ වාණිජ බැංකු විසින් නව ගිණුම් වර්ධනය සහ තැන්පතු රාශිකරණය කිරීම සඳහා ගනු ලැබූ ප්‍රයත්න නමුත් රුපියල් දශලක්ෂ 31,303 ක් වූ අමතර තැන්පතු, රාශිකරණය කර ගැනීමට හැකිවිය.

සංචිත අවශ්‍යතාවයන් සඳහා තැබූ අරමුදල් මාර්ගයෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් රුපියල් දශලක්ෂ 4,774 ක් වාණිජ බැංකු ක්‍රමයෙන් ලබා ගන්නා ලදී. වාණිජ බැංකුවල වැඩි වූ තැන්පතු පදනම මත වාණිජ බැංකු විසින් මහ බැංකුව වෙත තබා ඇති සංචිතවල වැඩිවීම වූ රුපියල් දශලක්ෂ 7,180 මහ බැංකු සුරැකුම්පත්හි ආයෝජන රුපියල් දශලක්ෂ 3,146 කින් විශාල ලෙස අඩුවීම තුළින් තරමක් දුරට සමහන් විය. මේ අතර, වර්ෂය තුළදී සමුපකාර අංශය මගින් භාවිතා කරනු ලැබූ අරමුදල් ප්‍රමාණය රුපියල් දශලක්ෂ 1,832 ක් විය. මෙයට හේතු වූයේ රුපියල් දශලක්ෂ 1,398 ක් වූ අත්තිකාරම්වල වැඩිවීම හා රුපියල් දශලක්ෂ 434 ක් වූ තැන්පතුවල අඩුවීමත්ය.

වාණිජ බැංකු ණය සහ අත්තිකාරම්*

වාණිජ බැංකු ආර්ථිකයේ සියලුම අංශයන් සඳහා ණයදීම් පුළුල් කළහ. ණය සහ අත්තිකාරම් විශාල ප්‍රමාණයක් කෙටිකාලීන ස්වභාවයක් ගත් අතර ඒවා වාණිජ කටයුතු සඳහා විය. මුළු අත්තිකාරම් ප්‍රමාණයෙන් කෙටිකාලීන ණය සියයට 65 (රුපියල් දශලක්ෂ 114,637) ක් වූ අතර මැදි හා දිගුකාලීන ණය සහ අත්තිකාරම් පිළිවෙලින් සියයට 21 (රුපියල් දශලක්ෂ 37,090) ක් සහ සියයට 14 (රුපියල් දශලක්ෂ 24,074) ක් විය.

වාණිජ බැංකු ණය දීමේදී, වාණිජ කටයුතු, තවදුරටත් වඩාත්ම ආකර්ශණීය අංශය විය. මුළු ණය හා අත්තිකාරම් ප්‍රමාණයෙන් සියයට 44 කට ආසන්න ප්‍රමාණයක් අපනයන, ආනයන හා දේශීය වෙළෙඳ කටයුතු වලින් සමන්විත වාණිජමය අවශ්‍යතා සඳහා විය. 1995 සැප්තැම්බර් මාසයෙන් අවසන් මාස දොළහක කාලය තුළ මෙවැනි ණය සහ අත්තිකාරම් සියයට 23 කින් ඉහළ ගියේය. මෙම ණය වලින් වැඩි කොටස කාරක ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතාවයන් සඳහා විය.

වාණිජ බැංකු මගින් සැපයූ ණය සහ අත්තිකාරම්හි වැදගත් කමින් දෙවැනි තැන ගත්තේ කාර්මික අංශයය. 1995 සැප්තැම්බර් මාසයෙන් අවසන් වන මාස දොළහක කාල පරිච්ඡේදය තුළ කාර්මික ණය, 1994 වර්ෂයෙහි සංසන්දනාත්මක කාල පරිච්ඡේදය තුළ වූ සියයට 14 ක වර්ධනය හා සසඳන කල සියයට 25 කින් ඉහළ ගිය අතර, මුළු ණය ප්‍රමාණයෙහි මෙම ණය කොටස සියයට 14 ක් ලෙස පැවතුනි. රාජ්‍ය බැංකු දෙක, සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ කර්මාන්ත (සුමක) ණය ක්‍රමයට යළි එක්වීම මෙයට එක් හේතුවක් විය. මෙම අංශයේද ණය ශේෂයන්ගෙන් වැඩි කොටසක් කෙටිකාලීන කාණ්ඩයට ඇතුළත් විය. මෙම මුළු ණය ප්‍රමාණයෙහි මෙම අංශය සඳහා වූ කෙටිකාලීන ණය දැරූ කොටස, 1994 සැප්තැම්බර් මාසය අවසානයේදී සියයට 70 සිට 1995 සැප්තැම්බර් අවසානයේදී සියයට 73 දක්වා ඉහළ ගියේය.

තේ, රබර්, පොල්, වී, පඳු සම්පත් හා කිරි පවිටි පාලනය ඇතුළත් කෘෂිකර්ම අංශය සඳහා දෙන ලද ණය 1994 සැප්තැම්බර් මාසයෙන් අවසන් වූ මාස දොළහක කාලය තුළ සිදුවූ සියයට 10 ක වර්ධනය හා සසඳන කල 1995 සැප්තැම්බර් මාසයෙන් අවසන් වූ මාස දොළහ තුළදී සියයට 4 කින් ඉහළ ගියේය. මුළු නොපියවා ඇති ණය සහ අත්තිකාරම් ප්‍රමාණයෙන් කෘෂිකාර්මික ණය ප්‍රමාණය 1995 සැප්තැම්බර් අවසානයට සියයට 6 ක් විය.

1995 සැප්තැම්බර් මාසය අවසන් වන විට නොපියවා ඇති මුළු ණය ප්‍රමාණයෙන් නිවාස හා දේපල සංවර්ධනය සඳහා වූ බැංකු ණය සියයට 12 ක් විය. මෙම අංශයේ ක්‍රියාකාරිත්වය පහත් මට්ටමක පැවති බැවින් මෙම අංශයට දෙන ලද බැංකු ණය විමසුමට ලක් කරන කාලය තුළදී සියයට 5 ක සුළු වර්ධනයක් පෙන්වීය. නිවාස සහ දේපල සංවර්ධනය සඳහා දෙන ලද ණය වලින් විශාල කොටසක් (සියයට 49) ක් දිගුකාලීන ණය විය. මේ අතර මුළු ණය වලින් සියයට 5 ක්, මූල්‍ය අංශයට දෙන ලද රුපියල් දශලක්ෂ 8,102 ක් වූ නොපියවා ඇති ණය, 1995 සැප්තැම්බර් මාසය අවසන් වන විට සියයට 29 ක වර්ධනයක් පෙන්වීය.

*මෙම කොටසින් කෙරෙන විග්‍රහය පසුගිය වසරෙහි මුල් කාර්තු තුනෙහි දත්තයන් මත පදනම් වෙයි.

බැංකු ක්ෂේත්‍රය මගින් සැපයූ මුළු ණය ප්‍රමාණය සාපේක්ෂ වශයෙන් විශාල වර්ධනයක් දැක්වූවද, 1995 වර්ෂයේදී පාරිභෝජනය සඳහා දෙන ලද ණය ප්‍රමාණය සැලකිය යුතු ලෙස පහත වැටුණි. කල් පවතින පාරිභෝගික භාණ්ඩ සහ අනිකුත් පුද්ගලික අවශ්‍යතා ඇතුළත් මෙම කාණ්ඩයට දුන් ණය, පසුගිය වර්ෂයේදී සියයට 87 කින් වර්ධනය වීම සමග සසඳන කල සියයට 22 කින් පමණක් වර්ධනය වූ අතර, 1995 සැප්තැම්බර් මාසය අවසන් වන විට එය නොපියවා ඇති මුළු ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 8 ක් විය.

වෙළෙඳපොළ අනෙකුත් පොළී අනුපාතිකයන්හි උපනතීන්ට අනුකූලව බැංකු විසින් බැංකු ණය හා අත්තිකාරම් වෙනුවෙන් අය කරනු ලැබූ පොළී අනුපාතික වැඩි කරනු ලැබිණ. සියලුම ණය සහ අත්තිකාරම් සඳහා බර තබන ලද සාමාන්‍ය පොළී අනුපාතික 1994 දෙසැම්බර් මාසය අවසානයේදී වූ සියයට 19.7 සිට 1995 සැප්තැම්බර් මාසය අගදී සියයට 20.5 දක්වා ඉහළ ගියේය. 1995 සැප්තැම්බර් මාසය අවසානයේදී වාණිජ බැංකුවල ණය සහ අත්තිකාරම් වලින් සියයට 35 ක් සඳහා පොළීය සියයට 21-25 දක්වා පරාසයක විය. එය 1994 සැප්තැම්බර් මාසයේ පැවති තත්වයම විය. මේ අතර ණය සහ අත්තිකාරම් ප්‍රමාණයෙන් සියයට 22 ක් ම සියයට 18-20 අතර පොළී පරාසයක් තුළ විය. සියයට 26-29 අතර පරාසයක පොළී උපයන ණය සහ අත්තිකාරම් ප්‍රමාණය මුළු ණය හා අත්තිකාරම්වලින් 1995 වර්ෂයේදී සියයට 10ක් ද 1994 දී සියයට 19 ක් ද විය.

10.5 මහ බැංකු කටයුතු

මූල්‍ය පදනමෙහි 1994 වර්ධන අනුපාතිකය වූ සියයට 20.5 හා සැසඳීමේදී 1995 දී, දැඩි මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති රාමුවක් තුළ, මූල්‍ය පදනම රුපියල් දශලක්ෂ 78,587 දක්වා සියයට 15.5 ක අඩු වේගයකින් ප්‍රසාරණය විය. පසුගිය වසරේ මෙන්, මූල්‍ය පදනමෙහි වැඩිවීම කෙරෙහි සැලකිය යුතු ලෙස විදේශීය අංශයේ බලපෑමක් මේ වසරේ දක්නට නොලැබිණ. කෙසේ වුවද, වාණිජ බැංකු විසින් කරනු ලැබූ විදේශ විනිමය විකුණුම් හේතුවෙන් මූල්‍ය පදනම රුපියල් දශලක්ෂ 10,198 කින් ප්‍රසාරණය විය. 1995 දී මූල්‍ය පදනමේ වර්ධනයට ප්‍රධාන වශයෙන් දායක වූ සාධකය වූයේ මහ බැංකුව විසින් රජයට දෙන ලද ශුද්ධ ණය (රුපියල් දශලක්ෂ 7662) කින් වැඩිවීමය.

වත්කම් හා වගකීම් ව්‍යුහය

මහ බැංකුවේ මුළු වත්කම්/වගකීම් ප්‍රමාණය සියයට 11.3 (රුපියල් දශලක්ෂ 17,548) කින් ප්‍රසාරණය වී 1995 වසර අවසානය වන විට රුපියල් දශලක්ෂ 173,506 ක් විය. පසුගිය වසරේ මුළු වත්කම්/වගකීම් ප්‍රමාණය ප්‍රසාරණය වූයේ සියයට 16.7 (රුපියල් දශලක්ෂ 22,324) කිනි.

වත්කම් අංශයෙහි වර්ධනයට හේතුවූයේ මහ බැංකුව සතු දේශීය වත්කම් සියයට 12.1 (රුපියල් දශලක්ෂ 7323) ක වැඩිවීම සහ ජාත්‍යන්තර සංචිතය සියයට 10.7 (රුපියල් දශලක්ෂ 10,225) ක වැඩිවීමෙහි සාමූහික ප්‍රතිඵලයයි. දේශීය වත්කම් ඉහළ යාමට ප්‍රධාන වශයෙන්ම හේතු වූයේ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් දැරීම් සහ රජයට දෙන ලද ණය සහ අත්තිකාරම් විශාල ලෙස වැඩිවීමයි.

සමස්ත ගෙවුම් ශේෂ හිඟයක් තිබියදීත්, මහ බැංකුවේ ජාත්‍යන්තර සංචිත, වාණිජ බැංකුවල විදේශ විනිමය විකිණීම්,

සංඛ්‍යා සටහන 10.7
සුරැකුම් වර්ගය අනුව අත්තිකාරම් *
1994 දෙසැම්බර් - 1995 සැප්තැම්බර්

ශීර්ෂය	1994 සැප්තැම්බර් 30		1994 දෙසැම්බර් 31		1995 සැප්තැම්බර් 30	
	ප්‍රමාණය	එකතුවේහි	ප්‍රමාණය	එකතුවේහි	ප්‍රමාණය	එකතුවේහි
	රුපියල්	ප්‍රතිශතයක්	රුපියල්	ප්‍රතිශතයක්	රුපියල්	ප්‍රතිශතයක්
1. ලේඛන ගත බිල්පත්	7,831	5.5	6,426	4.3	5,706	3.2
2. රජයේ සුරැකුම්පත්	6,426	4.5	7,520	5.1	6,237	3.5
3. බද්ධ ව්‍යාපාර වස්තු සමාගම්වල කොටස්, බැඳුම්කරණයකර, ජීවිත රක්ෂණ සහතිකවල මූලා වටිනාකම දැනුළු අනෙකුත්	4,634	3.2	2,734	1.8	3,162	1.8
4. ස්ථාවර, ඉතිරිකිරීම් සහ තැන්පතු සහතික දැනුළු අනෙකුත් මුදල් තැන්පතු	43,364	9.4	16,220	11.0	15,541	8.8
5. ජවලේඛන	42,634	8.9	12,164	8.2	15,140	8.6
6. නිශ්චල දේපල, යන්ත්‍ර උපකරණ	35,017	24.5	38,586	26.1	43,180	24.6
7. පොරොන්දු තෝට්ටු සහ පෞද්ගලික දැපවීම්	23,405	16.4	22,275	15.1	24,680	14.0
8. භාර කුලීතාන්ධි	5,485	3.8	7,510	5.1	10,197	5.8
9. කුලී පිට ගැනුම් ගිවිසුම්	1,776	1.2	945	0.6	1,051	0.6
10. මුදල් පිට ගැනුම් සහ මෝටර් රථ	2,155	1.5	2,096	1.4	2,220	1.3
11. අනෙකුත් සුරැකුම්පත්	18,698	13.1	17,178	11.6	27,417	15.6
12. සුරැකුම් රහිත	11,222	7.9	14,311	9.7	21,268	12.1
එකතුව	142,646	100.0	147,965	100.0	175,800	100.0

මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

* එකතුවේහි පවත්නා මුදල් ශීර්ෂයන් සහ සහතික මිල යෝජනා ක්‍රමය යටතේ මිලදී ගැනීම සඳහා ප්‍රදානය කළ අත්තිකාරම් භාර.

මහ බැංකුවට ලැබුණු විදේශ ආයෝජන ආදායම සහ විනිමය අනුපාතිකයේ විචලනයන් සම්බන්ධව ප්‍රති ඇගයීම් හේතුකොටගෙන 1994 වසරේදී පැවති රුපියල් දශලක්ෂ 95,671 සිට 1995 දී රුපියල් දශලක්ෂ 105,896 දක්වා වැඩි විය.

වාණිජ බැංකුවල වැඩි වූ තැන්පතු සඳහා පවත්වා ගතයුතු සංචිත අවශ්‍යතාවන් වෙනුවෙන් වාණිජ බැංකු විසින් මහ බැංකුවේ තැබූ තැන්පතු රුපියල් දශලක්ෂ 7021 කින් වැඩිවීම හා ජාත්‍යන්තර ආයතනවල තැන්පතු රුපියල් දශලක්ෂ 5,089 කින් වැඩිවීම හේතුවෙන් මහ බැංකුවේ තැන්පතු වගකීම් රුපියල් දශලක්ෂ 13,074 කින් ඉහළ ගියේය. මහ බැංකුවේ මුදල් නිකුතු (තෝට්ටු සහ කාසි) 1994 දී වූ රුපියල් දශලක්ෂ 7,132 ක වැඩිවීම හා සසඳා බලන කල, දැඩි මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියේ බලපෑම වනුයේ පෙන්තූම් කරමින් 1995 දී රුපියල් දශලක්ෂ 3,603 කින් වැඩිවීමයි.

10.6 බැංකු සංවර්ධනය

ශාඛා ව්‍යාප්තිය

මූල්‍ය අංශයේ තරඟකාරීත්වය සහ ගතික ස්වභාවය 1995 වසර තුළදී තවදුරටත් පුළුල් කරමින්, නව වාණිජ බැංකු තුනක් අළුතින් විවෘත කරනු ලැබූ අතර වර්ෂය අවසානය වන විට ක්‍රියාත්මක වූ මුළු වාණිජ බැංකු සංඛ්‍යාව 26 ක් විය. දේශීය බැංකු ප්‍රමාණය 8 දක්වා ඉහළ නංවමින්, නව දේශීය පෞද්ගලික වාණිජ බැංකු දෙකක් වන සීමාසහිත පැන් ඒෂියා බැංකුව (Pan Asia Bank Ltd.) සහ සීමාසහිත කොලොම් යුනියන් බැංකුව (Union Bank of Colombo Ltd.) මේ වසරේදී විවෘත කරනු ලැබීය. පිලිගත් කොරියානු වාණිජ බැංකුවක් වන, සීමාසහිත කොරියා එක්ස්චේන්ජ් බැංකුව (Korea Exchange Bank Ltd.) එහි ශාඛාවක් කොලොම් පිහිටු වීමත් සමඟ ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රියාත්මක වන විදේශීය බැංකු සංඛ්‍යාව 18 ක් විය.

සංඛ්‍යා සටහන 10.8
බැංකු ශාඛා ව්‍යාප්තිය 1993 - 1995

වර්ගීකරණය	1993	1994	1995*
1. ආයතන සංඛ්‍යාව	40	40	43
වාණිජ බැංකු සංඛ්‍යාව	23	23	26
දේශීය බැංකු සංඛ්‍යාව	6	6	8
විදේශීය බැංකු සංඛ්‍යාව	17	17	18
ප්‍රා. ග්‍රා. සං. බැ. සංඛ්‍යාව (අ)	17	17	17
2. ශාඛා සංඛ්‍යාව (ආ)	1,093	1,135	1,168
වාණිජ බැංකු ශාඛා සංඛ්‍යාව	845	876	901
දේශීය බැංකු ශාඛා සංඛ්‍යාව (ඇ)	812	840	864
කැපේම්. ශාඛා සංඛ්‍යාව	29	28	19
විදේශීය බැංකු ශාඛා සංඛ්‍යාව (ඈ)	33	36	37
ප්‍රා. ග්‍රා. සං. බැ. ශාඛා සංඛ්‍යාව	163	169	171
ජා. ඉ. බැ. ශාඛා සංඛ්‍යාව	85	90	96

* නාවකාලික මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

- (අ) 1985 අංක 15 දරණ ප්‍රා. ග්‍රා. බැ. පණත යටතේ ප්‍රාදේශීය ග්‍රාමීය සංවර්ධන බැංකු පිහිටුවන ලදී
- (ආ) ප්‍රධාන කාර්යාලද ඇතුළත්ය
- (ඇ) ව්‍යාප්ති කාර්යාල, කවිවේරී ශාඛා, ගෙඩීම් කාර්යාල, කැම් සේවා මධ්‍යස්ථාන ශාඛා සහ විදේශීය ශාඛා ඇතුළත් වේ
- (ඈ) උපකාර්යාලද ඇතුළත්ය

ඒක්ස්චේන්ජ් බැංකුව තම ශාඛාව විවෘත කිරීමත් සමඟ විදේශ වාණිජ බැංකු ශාඛා සංඛ්‍යාව 37 දක්වා ඉහළ නැගුණි. එමනිසා, 1994 දී 876 ක් වූ වාණිජ බැංකු ශාඛා සංඛ්‍යාව 1995 අවසානය වන විට 901 දක්වා වැඩි විය. ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුවේ ශාඛා පද්ධතිය නව ශාඛා හයකින් හා ප්‍රාදේශීය ග්‍රාමීය සංවර්ධන බැංකුවේ ශාඛා ගණන නව ශාඛා දෙකකින් ඉහළ යාමත් සමඟ මුළු බැංකු ශාඛා සංඛ්‍යාව 1,168 ක් දක්වා වැඩි විය. මේ අනුව 1994 වසරේ ජනගහනයෙන් සෑම 10,000ට 0.6349 ක් වූ බැංකු සන්නවය 1995 දී 0.6403 ක් විය.

මහජන බැංකුව නව ශාඛාවක් විවෘත කිරීමත්, කලින් වසා තිබූ ශාඛාවක් යලි විවෘත කිරීමත් සමඟ එහි ශාඛා පද්ධතිය 1995 වසර අවසන් වන විට 325 දක්වා වැඩි විය. ලංකා බැංකුව දේශීය බැංකු ශාඛා දෙකක් සහ මදුරාසිය සහ කරවිවියෙහි විදේශීය ශාඛා දෙකක් විවෘත කළ අතර, කෘෂි සේවා මධ්‍යස්ථාන ශාඛා 9 ක් අධිශ්‍රේණිගත කිරීමත් සමඟ, 1994 අවසානයේ 262 ක් වූ එහි ප්‍රධාන ශාඛා සංඛ්‍යාව 1995 අවසානයට 273 දක්වා වැඩි විය. ඒ අනුව ලංකා බැංකුවෙහි ශාඛා පද්ධතිය ප්‍රධාන ශාඛා 273 කින් ද, කෘෂි සේවා මධ්‍යස්ථාන ශාඛා 19 කින්ද, කවිචේරි ශාඛා 23 කින් ද, ව්‍යාප්ති කාර්යාල 18 කින්ද, ගෙවීම් කාර්යාල තුනකින් සහ විදේශීය ශාඛා 4 කින්ද සමන්විත වේ.

සීමාසහිත හැටන් නැෂනල් බැංකුව නව ශාඛා 7 ක් විවෘත කරනු ලැබූ අතර, සීමාසහිත ලංකා වාණිජ බැංකුව වර්ෂය තුළදී නව ශාඛා 2 ක් පිහිටුවනු ලැබීය. සීමාසහිත සෙලාන් බැංකුව විසින් නව ශාඛා 7 ක් විවෘත කරමින් සිය ශාඛා පද්ධතිය පුළුල් කරන ලදී. මේ අතර සීමාසහිත සම්පත් බැංකුව නව ශාඛා 3ක් විවෘත කළේය.

ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව විසින් සිය ශාඛා පද්ධතිය 96 දක්වා වැඩි කරමින් නව ශාඛා 6 ක් පිහිටුවන ලදී. මුළු වසර පුරා ප්‍රාදේශීය ග්‍රාමීය සංවර්ධන බැංකු සංඛ්‍යාව 17 ක්ව පැවතියද, ගම්පහ සහ මහනුවර ප්‍රාදේශීය ග්‍රාමීය සංවර්ධන බැංකු ශාඛාව බැගින් පිහිටුවීමත් සමඟ රටතුළ ක්‍රියාත්මක වූ මුළු ප්‍රාදේශීය ග්‍රාමීය සංවර්ධන බැංකු ශාඛා සංඛ්‍යාව (ප්‍රධාන කාර්යාල ඇතුළුව) 1995 අවසානය වන විට 171 ක් විය.

නියෝජිත බැංකු කටයුතු

පසුගිය වසර තුළදී මෙන්ම රාජ්‍ය බැංකු දෙක ප්‍රජා ණය නියාමක ක්‍රමය තුළින් නියෝජිත බැංකු කටයුතුවල නවදුරටත් නිරත විය. කෙසේ වුවද, ප්‍රජා ණය නියාමක ක්‍රමයේ ක්‍රියාකාරිත්වය පසුගිය වසරට වඩා පහත් මට්ටමක පැවතුණි. 1994 දී ක්‍රියාත්මක වූ මුළු ප්‍රජා ණය නියාමකයින්ගේ සංඛ්‍යාව වූ 10,376 හා සසඳන විට මේ වසරේදී එම සංඛ්‍යාව 9248 ක් විය. මේ වසර තුළදී අළුතින් ප්‍රජා ණය නියාමකයින් පත් නොකෙරුණි. කෙසේ වෙතත් මෙම යෝජනා ක්‍රමය යටතේ මේ වසරේදී රුපියල් දශලක්ෂ 3 ක් ප්‍රදානය කරනු ලැබූ අතර 1995 අවසානය වන විට නොපියවන ලද මුළු ණය ප්‍රමාණය රුපියල් දශලක්ෂ 389 ක් විය. මේ අතර, සීමාසහිත සම්පත් බැංකුව එහි සම්පත් සේවා සංයෝජක ක්‍රමය යටතේ ප්‍රදානය කර තිබූ මුළු ණය ප්‍රමාණයෙන් නොපියවූ ණය ප්‍රමාණය රුපියල් දශලක්ෂ 9 ක් වූ අතර වසර තුළදී රුපියල් දශලක්ෂයක ණය දෙන ලදී. 1995 අවසානය වන විට ක්‍රියාත්මක වූ මුළු සම්පත් සේවා සංයෝජක සංඛ්‍යාව 10 ක් විය.

බැංකු සේවා පහසුකම්

බැංකු ක්‍ෂේත්‍රයෙහි ඉහළ තරඟකාරී වාතාවර්තය තුළ නව සේවාවන් රැසක් හඳුන්වා දෙමින්, වාණිජ බැංකු විසින් සිය ගනුදෙනුකරුවන්ට සපයනු ලැබූ සේවා පහසුකම් වර්ෂය තුළ නවදුරටත් පුළුල් කෙරුණි. වසර තුළදී සලසන ලද මෙවන් නව පහසුකම් වලට නව තැන්පතු සහ ණය ක්‍රම, අතිරේක ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර ස්ථාපිත කිරීම සහ විද්‍යුත් මුදල් පැවරීමේ පහසුකම් ඇතුළත් විය.

ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු ගෙවීම් ක්‍රමයෙහි සෘජු හර පැවරුම් ක්‍රමය [Sri Lanka Inter - Bank Payment System (SLIPS)] 1995 පෙබරවාරි මසදී හඳුන්වා දෙනු ලැබීය. මෙම ක්‍රමය යටතේ එක් බැංකුවක ගනුදෙනුකරුවෙකු සතු ගිණුමකින්, වෙනත් බැංකුවක ගනුදෙනුකරුවෙකුගේ ගිණුමකට සෘජු හර පැවරුමක් කිරීමේ පහසුකම් සැලසේ.

මහජන බැංකුව "ගුරුයෙන්" නමින් නව තැන්පතු සහ ණය ක්‍රමයක් ගුරුවරුන් සඳහා ආරම්භ කරන ලදී. ගොවි ණය ආපසු ගෙවීමේ සතුටුදායක වාර්තා ඇති ගොවීන් සඳහා "රත් ගොවි උපහාර වැඩ සටහන" නමින් ණය ක්‍රමයක් වසර තුළදී ලංකා බැංකුව විසින් හඳුන්වා දෙනු ලැබීණි. සීමාසහිත හැටන් නැෂනල් බැංකුව, "ප්‍රගති කාන්තා" නම් වූ නව ජංගම තැන්පතු ක්‍රමයක් විශේෂයෙන් කාන්තාවන් සඳහා හඳුන්වා දුණි. මෙම ගිණුම් හිමි කාන්තා ව්‍යවසායකයින් සඳහා නොමිලයේ නිත්‍ය නියෝග පහසුකම් සහ වෙක්පොන්ද, බැංකු අණකර සහ සංචාරක වෙක්පත් ලබා ගැනීමේදී සහනයක්ද, ඔවුන් වෙත ලබා දෙනු ලබන මහ පෙන්වීම්, ආධාර හා සහායවීම් වලට අමතරව මෙමගින් සපයනු ලැබීණි. සම්ප්‍රකාර තොග වෙළෙඳ සංස්ථාවේ වරලත් නියෝජිතයින් සඳහා හැටන් නැෂනල් බැංකුව විසින් නව ණය පහසුකම් ක්‍රමයක් හඳුන්වා දෙනු ලැබීණි. ස්ටැන්ඩිඩ් වාර්ටඩ් බැංකුව විසින් වාසනාපත් දිනුම් ඇදීමට සුදුසුකම් ලබන නව ඉතිරි කිරීම් තැන්පතු ක්‍රමයක් හඳුන්වා දෙන ලදී. රුපියල් 25,000 ක අවම තැන්පතු හිමි සිය ස්ථීර තැන්පතුකරුවන් සඳහා පැන් ඒෂියා බැංකුවද, රුපියල් 25,000 ක අවම ශේෂයක් සිය ජංගම ගිණුම්හි පවත්වා ගෙන යන ගණුදෙනුකරුවන් සඳහා සීමාසහිත හැටන් නැෂනල් බැංකුවද නොමිලේ ජීවිත රක්ෂණ ආවරණ සැපයූහ.

පාසියානු සංවර්ධන බැංකුව විසින් අරමුදල් සම්පාදනය කෙරෙන ධීවර අංශයේ ප්‍රජා සංවර්ධන ණය ව්‍යාපෘතිය යටතේ සීමාසහිත හැටන් නැෂනල් බැංකුව සහ සීමාසහිත සම්පත් බැංකුව මේ වසර තුළදී ණය දෙන ආයතන බවට පත්විය. මීට අමතරව මෙම බැංකු දෙක සහ සීමාසහිත ලංකා වාණිජ බැංකුව පරිසර දූෂණය පාලනය කිරීමේ සහ අවම කිරීමේ අරමුදල යටතේ සහභාගි වන ණය දෙන ආයතන ලෙස සම්බන්ධ විය. මෙමගින් අපද්‍රව්‍ය අවම කිරීම, සම්පත් ආරක්ෂා කිරීම සහ පරිසර දූෂණය පාලනය සහ අවම කිරීම සඳහා කාර්මික ව්‍යවසායකයින්ට අඩු පිරිවැයක් යටතේ මූල්‍ය පහසුකම් සැපයුණි. ප්‍රාග්ධන සපිරුම් අනුපාතය හා විගණන අවශ්‍යතාවයන් සාර්ථක ලෙස සැපිරීම නිසා සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ IV ණය ක්‍රමයට, ලංකා බැංකුව හා මහජන බැංකුව සහභාගි ණය දෙන ආයතන ලෙස නැවත වරක් ඇතුළත් කරගන්නා ලදී. රාජ්‍ය බැංකු දෙකෙහි ප්‍රවේශය සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ IV ණය ක්‍රමයේ අරමුදල් උපයෝගී කර ගැනීම වඩා වේගවත් කලෙන්, 1995 වසර අවසානයට මෙම ණය ක්‍රමයේ මුළු අරමුදල් ප්‍රමාණයම ප්‍රයෝජනයට ගෙන තිබුණි.

1995 වසර තුළ ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර 25 ක් බැංකු 7 ක් විසින් හඳුන්වා දීමත් සමග, වසර අවසන් වන විට ක්‍රියාත්මක වූ මුළු ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර සංඛ්‍යාව 135 ක් විය. සීමාසහිත හැටන් නැෂනල් බැංකුව ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර මගින් අනෙව්‍යායික විදේශ මුදල් ගිණුම් වලින් මුදල් පාපසු ගැනීමට ද පහසුකම් සලසා දුනි.

10.7 ශ්‍රී ලංකා ණය තොරතුරු කාර්යාලය

1995 වසරේ දී ශ්‍රී ලංකා ණය තොරතුරු කාර්යාලය ණය තොරතුරු එක්රැස් කිරීම්, ණයකරුවන් පිළිබඳ දත්ත පදනම පුළුල් කිරීම සහ ණයකරුවන් පිළිබඳ ණය වාර්තා සැපයීම සහ එහි ප්‍රධාන කාර්යයන්හි නිරතවීම මගින් එහි කොටස් හිමි ණය දෙන ආයතන වලට සේවාවන් සැපයීම පවත්වා ගෙන ගියේය.

දත්ත පදනම ක්‍රමයෙන් යාවත්කාලීන කිරීම වේගවත් කිරීම මගින් වඩාත් නිවැරදි හා යාවත්කාලීන වාර්තා සැපයීම හේතුවෙන් එහි වාර්තාවන්හි තත්ත්වය වැඩිදියුණු කිරීමට කාර්යාලයට හැකි විය. විධිමත් ණය දත්ත පදනමෙන් වැඩි ප්‍රමාණයක් යාවත්කාලීන කිරීම ත්‍රෛමාසික පදනමක් මත තවදුරටත් කරගෙන යනු ලැබීය. අනෙකුත් ණය සඳහා වූ දත්ත පදනම යාවත්කාලීන කිරීම මාසික පදනමක් දක්වා ගෙන එනු ලැබීණි. ණය ගිණුම් පිළිබඳ වාර්තා සැපයීමේ අවම සීමාවන් විධිමත් නොවන ණය ගිණුම් සඳහා රුපියල් 100,000 ක්ද හා විධිමත් ණය ගිණුම් සඳහා රුපියල් 500,000 ක්ද වශයෙන් නොවෙනස්ව පැවතුනි.

1995 වසර අවසාන වන විට, කාර්යාලයේ දත්ත පදනමෙහි ණය ගිණුම් 65,931 ක් විය. 1993 දී සැපයූ වාර්තා 58,657 හා 1994 සැපයූ වාර්තා 71,623 ට සාපේක්‍ෂව 1995 දී කාර්යාලය මගින් ණය වාර්තා 98,282 ක් සපයනු ලැබීය.

සෘජු අත්තිකාරම්, වක්‍ර අත්තිකාරම් සහ අනෙකුත් අදාළ තොරතුරු ඇතුළත් පුළුල් තොරතුරු ආවරණයක් කාර්යාලය මගින් සපයනු ලැබූ ණය වාර්තාවල තවදුරටත් අඩංගු විය.

කල්බදු කටයුතුවල නිරත වන වණික් බැංකුවලට සහ අනෙකුත් ආයතනවලට කාර්යාලය මගින් පවත්වා ගෙන යන තොරතුරු ලබා ගැනීමට අවසර ලබා දෙනු වස් ණය තොරතුරු කාර්යාලය පණත 1995 දී සංශෝධනය කරනු ලැබිණි.

10.8 ග්‍රාමීය බැංකු කටයුතු සහ ණය

ග්‍රාමීය ණය ප්‍රතිපත්තිය

1995 වසර තුළදී ග්‍රාමීය ණය ප්‍රතිපත්තියෙහි වෙනසක් දක්නට නොලැබිණි. නව සපිරි ග්‍රාමීය ණය ක්‍රමය යටතේ බැංකු සිය අරමුදල් යොදා ගෙන කෘෂි අංශය වෙත ණය දුන් අතර ගොවීන්ගෙන් අය කෙරෙන ණය පොළී අනුපාතික සාපේක්ෂ වශයෙන් පහළ මට්ටමක පවත්වා ගැනීමට රජය විසින් පොළී සහනාධාරයක් ලබා දෙන ලදී. ප්‍රතිමූල්‍ය පහසුකම් ලබාදීම හැරුණු විට ග්‍රාමීය ණය ක්ෂේත්‍රය පිළිබඳ මහ බැංකුවේ දායකත්වය තවදුරටත් නොවෙනස්ව පැවතුනි. නව සපිරි ග්‍රාමීය ණය ක්‍රමය යටතේ දෙන ලද ණයවලට තවදුරටත් ණය අප ආවරණ සැපයීම, ග්‍රාමීය ණය ප්‍රතිපත්තිය මෙහෙයවීම හා සම්බන්ධීකරණය කිරීම, ණයදෙන බැංකුවලට පොලී සහනාධාර ගෙවීම, ණය ආපසු අයකරගැනීම හා වෙනත් ග්‍රාමීය ණය යෝජනා ක්‍රම මෙහෙයවීම හා අධීක්ෂණය කිරීම මහ බැංකුව විසින් අඛණ්ඩව කරගෙන යන ලදී. මහ බැංකුව ප්‍රතිමූල්‍ය පහසුකම් සැපයීම අත්හිටුවීම, සම්පත් හිඟ ප්‍රාදේශීය ග්‍රාමීය සංවර්ධන බැංකු විසින් කෘෂිකාර්මික අංශයට දෙන ලද ණය කෙරෙහි අහිතකර ලෙස බලපෑවද, එම අහිතකර තත්ත්වයද ඉක්මවා යන පරිද්දෙන් වාණිජ බැංකු, විශේෂයෙන් රාජ්‍ය බැංකු දෙක මවුත්ගේ ණයදීමේ කටයුතු තවදුරටත් පුළුල් කළේය.

**සංඛ්‍යා සටහන 10.9
නව සපිරි ග්‍රාමීය ණය යෝජනා ක්‍රමය යටතේ දෙන ලද වගා ණය
1995.12.31 දිනට පැවති තත්ත්වය**

වගා කන්තය	රාජ්‍ය බැංකු			දේශීය පො. බැංකු (ආ)			ප්‍රා. සං. බැංකු			මුළු ණය මුදල (ඇ)		නව සපිරි ග්‍රාමීය ණය යෝජනා ක්‍රමය යටතේ දෙන ලද මුළු ණය ප්‍රමාණය
	වි	අතුරු ආහාර බෝග	එකතුව	වි	අතුරු ආහාර බෝග	එකතුව	වි	අතුරු ආහාර බෝග	එකතුව	වි	අතුරු ආහාර බෝග	
1991 / 92 මහ	365	94	459	18	5	23	100	49	149	484	148	632
1992 යල	96	57	153	1	4	5	38	38	76	134	99	233
වගා වර්ෂය 1992	461	151	612	19	10	29	138	87	225	618	247	865
1992 / 93 මහ	315	89	404	17	15	32	87	81	168	418	185	603
1993 යල	140	76	216	2	6	8	43	51	94	185	132	317
වගා වර්ෂය 1993	455	165	620	19	21	40	130	132	262	603	317	920
1993 / 94 මහ	308	85	393	23	22	45	122	73	195	453	180	633
1994 යල (ආ)	136	64	200	8	35	43	62	38	100	207	136	343
වගා වර්ෂය 1994	444	149	593	31	57	88	184	111	295	660	316	976
1994 / 95 මහ	516	182	698	18	18	36	37	22	59	571	222	793
1995 යල	167	78	245	9	40	49	60	36	96	236	154	390
වගා වර්ෂය 1995	683	260	943	27	58	85	97	58	155	807	376	1,183

(ආ) හැටන් නැෂනල් බැංකුව, ලංකා වාණිජ බැංකුව සහ සෙලාන් බැංකුව පමණි. මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(ආ) 1994 අප්‍රියෙල් මාසයේදී ප්‍රතිමූල්‍ය ක්‍රමය ඉවත්කර ඒ වෙනුවට පොලී සහනාධාර ක්‍රමය ආරම්භ කරන ලදී

(ඇ) 1992 වර්ෂයේ මුළු එකතුවෙහි විවිධ සේවා සමුපකාරවලින් ප්‍රදානය කරන ලද මුළු ණය ප්‍රමාණයක් ඇතුළත්ය.

නියෝජකාරව අනුබල දෙනු ලැබුවේ නම් ණයදෙන බැංකුවලට ඔවුන්ගේ සම්පත්වලින්ම ග්‍රාමීය අංශයට අවශ්‍ය ණය සැපයිය හැකි තත්වයක් පැවති බව නව ප්‍රතිපත්තිය මගින් පෙන්නුම් කෙරිණ.

රජය විසින් 1994 දී ප්‍රකාශයට පත්කරන ලද සහන මාලාව විමර්ශනයට භාජනය වන වසරතුළදීද අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කරන ලදී ණය කපාහැරීමේ යෝජනා ක්‍රමය පිළිබඳ අවශ්‍ය උපදෙස් ණයදෙන බැංකුවලට නිකුත් කරමින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව රජය වෙනුවෙන් එහි සම්බන්ධීකරණ කටයුතු සිදුකළේය. ආපසු නොගෙවන ලද මුල් ණය මුදලින් සියයට 25 ක් ආපසු ගෙවීමෙන් පසු ඉතිරි මුළු ණය මුදලම කපාහැරෙන මෙම සහන ක්‍රමයෙන් ගොවිහි 35,000 ක් පමණ ප්‍රයෝජන ලැබුණි. මෙම ණය කපාහැරීමේ ක්‍රමය, ණය ආපසු අයකරගැනීමට අහිතකර ලෙස බලපෑවේය. සාමාන්‍යයෙන් සියයට 75 සිට සියයට 85 ක් වන ණය ආපසු අයකරගැනීමේ අනුපාතික මෙම වසරේදී සියයට 45 සිට සියයට 50 තරම් වන අඩු මට්ටමකට පහත වැටිණ.

විවිධ අංශ සඳහා ප්‍රතිමූල්‍ය දෙන ලද සහභාගිවන ණයදෙන ආයතනවලට ඔවුන්ගේ ණයදීමේ කටයුතුවලට සහායදෙමින්, විදේශ අරමුදල් මගින් මූල්‍යකරණය කරන ලද ණය යෝජනා ක්‍රම කිහිපයකට මෙහෙයුම් ආයතනයක් වශයෙන් මහ බැංකුව 1995 දී ද තවදුරටත් ක්‍රියා කළේය. මහ බැංකුව තම ප්‍රතිමූල්‍යකරණය මගින් ක්‍රියාත්මක කරවනු ලබන ණය ක්‍රම මෙන්, මෙම විදේශ මූල්‍යකරණයෙන් ක්‍රියාත්මක වන ණය යෝජනා ක්‍රම මහ බැංකුවේ මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයට අනිසි බලපෑම් ඇතිකළේ නැත. ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව මගින් අරමුදල් සපයනු ලබන ණය ක්‍රම වල, ණය පොළී අනුපාතිකය හා මහ බැංකුවේ ප්‍රතිමූල්‍ය පොළී අනුපාතිකය සියයට 2 කින් අඩු කරන ලදී. දැන් එම අනුපාත පිළිවෙලින් වාර්ෂිකව සියයට 14 ක් හා සියයට 6 කි. ආර්ථිකයෙහි වර්ධනය හා සේවා නියුක්තිය වැඩිකරනු වස්, 1994 වසරේ අග භාගයේදී රාජ්‍ය බැංකු දෙක මගින් කෘෂිකර්මය, අපනයනය හා කර්මාන්ත සඳහා දෙන ලද ණය පොළී අනුපාතික අඩුකිරීමෙන් ඇතිවූ තොගැළපීම ඉවත්කිරීම සඳහා මෙම පොළී අනුපාත පහලට සංශෝධනය කිරීම අවශ්‍ය විය.

නව සපිරි ග්‍රාමීය ණය යෝජනා ක්‍රමය

නව සපිරි ග්‍රාමීය ණය යෝජනා ක්‍රමය යටතේ බැංකු විසින් 1995 වගා වර්ෂය තුළදී තම අරමුදලින් මුදාහැර ඇති ණය ප්‍රමාණය රුපියල් දශලක්ෂ 1180 ක් විය. මෙය පසුගිය වර්ෂයේ මුදාහරින ලද ණය මුදල් ප්‍රමාණය සමඟ සසඳන විට සියයට 21 ක වැඩිවීමක් පෙන්නුම් කරයි. එසේම වර්ෂයතුළදී නව සපිරි ග්‍රාමීය ණය යෝජනා ක්‍රමය යටතේ මුදාහැර ඇති ණය සංඛ්‍යාවද 1994 දී වූ 58,836 සිට 1995 දී 82,000 දක්වා වැඩිවිය. කලින් ලබාගත් ණය පැහැර හැරීම හේතුකොටගෙන බැංකු මගින් ණය පහසුකම් සැපයීම ප්‍රතික්ෂේප කර තිබූ බොහෝ ගොවීන්ටද, 1994 වර්ෂයේදී රජය විසින් හඳුන්වා දෙන ලද සහන වැඩපිළිවෙල යටතේ අළුතින් ණය ලබාගැනීමට සුදුසුකම් ලැබීම, විමර්ශනයට භාජනය වන වර්ෂය තුළ නව සපිරි ග්‍රාමීය ණය යෝජනා ක්‍රමය යටතේ ණයදීමට ඇතිවූ නියුණු ඉහළයාමට හේතුවිය. නව සපිරි ග්‍රාමීය ණය යෝජනා ක්‍රමය යටතේ 1995 වගා වර්ෂය තුළදී මුදාහරින ලද මුළු ණය ප්‍රමාණයෙන් 1994/95 මහ කන්නය සඳහා රුපියල් දශලක්ෂ 791 ක් ලබාදුන් අතර, ඉතිරි ප්‍රමාණය 1995 යල් කන්නය සඳහා ප්‍රදානය කළ ණය පහසුකම් වේ. නව සපිරි ග්‍රාමීය

ණය යෝජනා ක්‍රමය යටතේ ප්‍රදානය කරන ලද ණය වල ප්‍රධාන කොටස වී වගාව සඳහා විය. එය 1995 වගා වර්ෂය තුළදී ප්‍රදානය කරන ලද මුළු ණය මුදලින් සියයට 70 ක් වූ අතර, ඉතිරි සියයට 30, අතිරේක ආහාර බෝග වගා කිරීම සඳහා විය.

1994 වර්ෂයේදී රජය විසින් හඳුන්වා දෙන ලද වගා ණය සඳහා පොළී සහනාධාර සැපයීම 1995 වර්ෂයේදීද නොවෙනස්ව තවදුරටත් ක්‍රියාත්මක විය. මෙම පහසුකම යටතේ බැංකු විසින් ගොවීන් වෙත වර්ෂයකට සියයට 16 ක පොළියක් යටතේ ණය ලබාදීමට හැකිවන පරිදි ප්‍රදානය කරන ලද ණය මුදල මත උපරිම වශයෙන් දින 270 ක කාලපරිච්ඡේදයක් දක්වා වර්ෂයකට සියයට 7.5 ක පොළී සහනාධාරයක් රජයෙන් බැංකුවලට ලබාගත හැකි විය. කෙසේ වුවද සාමාන්‍යයෙන් බොහෝ ගොවීන් දින 270 කට වඩා අඩු කාලයකදී ණය ආපසු ගෙවීමේ ප්‍රවණතාවයක් ඇති අතර, ලැබුණු පොළී සහනාධාර ප්‍රමාණය මුලිකව බලාපොරොත්තු වූ ප්‍රමාණයට වඩා අඩුවිය. 1994 යල් කන්නය සඳහා මුදාහරින ලද වගා ණයවලට 1995 දී බැංකුවලට ගෙවන ලද පොළී සහනාධාරය රුපියල් දශලක්ෂ 14 ක් විය. 1994 දී රජය විසින් හඳුන්වාදුන් සහන වැඩපිළිවෙල යටතේ එම සහන වැඩපිළිවෙලට ගොවීන්ට ඇතුළත්වීමේ හිමිකම ලබාගැනීම 1997 යල් කන්නය දක්වා ඉඩදීමට රජය එකඟ විය. මුල් මුදලින් සියයට 25 ක ගෙවීමක් කිරීමෙන් අනතුරුව ණය පැහැර හැර ඇති ගොවීන් ගේ ණය ගිණුම් කපාහැරීමත්, ඉන් අනතුරුව සාමාන්‍ය ණය ගැණුම්කරුවන් මෙන් ඔවුන් අළුතින් ණය ලබාගැනීමට සුදුසුකම් ලැබීමත් යන පහසුකම් මෙම සහන වැඩපිළිවෙල දීර්ඝ කිරීම මගින් සැලසෙනු ඇත. රජයේ මෙම සහන වැඩපිළිවෙල ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට ණය ඇප ආවරණ නීති ලිහිල් කිරීම අවශ්‍ය විය. මෙහිදී ණය දීමට සහභාගිවන ආයතන විසින් තීක්ෂණ ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමේ අවශ්‍යතාව ඉවත් කිරීම මගින් එම ආයතන ස්වකීය මුළු ණය ප්‍රමාණය සඳහා ණය ඇප ආවරණ ලබාගැනීමට සුදුසු වනු ඇත. මෙමගින් ගොවීන් විසින් සියයට 25 ක් ගෙවීම් කිරීමෙන් අනතුරුව ඉතිරි වන මුල් මුදලින් සියයට 50 ක අලාභයක් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මගින් දැරීමට නව සපිරි ග්‍රාමීය ණය ක්‍රමය යටතේ දෙන අදාත් වගා ණය සම්බන්ධයෙන් සාමාන්‍ය ණය ඇප ආවරණ කොන්දේසි තවදුරටත් අදාල වනු ඇත. ණය ඇප ආවරණ පිළිබඳ පොදු කොන්දේසි තවදුරටත් ලිහිල් කිරීම් වශයෙන් මෙම සහන ක්‍රමය අයහපත් ලෙසට බලපා ඇති ප්‍රාදේශීය ග්‍රාමීය සංවර්ධන බැංකුවලට අවශ්‍ය සහන ලබාදීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ඇස්තමේන්තු කරන ලද අලාභ මුදලින් සියයට 25 ක අත්තිකාරම් මුදලක් එම බැංකුවලට ගෙවනු ලැබීය. 1995 වසර අවසානය වනවිට ප්‍රාදේශීය ග්‍රාමීය සංවර්ධන බැංකුවලට එසේ ගෙවන ලද මුළු අත්තිකාරම් මුදල රුපියල් දශලක්ෂ 60 ක් විය.

නව සපිරි ග්‍රාමීය ණය යෝජනා ක්‍රමය යටතේ ප්‍රදානය කරන ලද ණයවලින් ආපසු අයකරගත නොහැකි ණය සම්බන්ධයෙන් ණය ඇප ආවරණ යෝජනා ක්‍රමය යටතේ ගෙවන ලද සාමාන්‍ය වන්දි මුදල් ප්‍රමාණය 1995 දී රුපියල් දශලක්ෂ 6 ක් විය. මේ අනුව එම වර්ෂය අවසානය වනවිට ගෙවා ඇති මුළු වන්දි මුදල රුපියල් දශලක්ෂ 144 දක්වා ඉහළ ගියේය. මෙය 1995 වසර අවසානය දක්වා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් නව සපිරි ග්‍රාමීය ණය යෝජනා ක්‍රමය සඳහා ණය ඇප ආවරණ වාරික වශයෙන් එකතු කරන ලද රුපියල් දශලක්ෂ 28 ක මුදල සමඟ සැසඳිය හැකිය.

සංඛ්‍යා සටහන 10.10

තැන්පතු සහ අන්තිකාරම් - ග්‍රාමීය අංශය (අ)

රසියල් දශලක්ෂ

	සමුපකාර ග්‍රාමීය බැංකු		කෘෂි සේවා මධ්‍යස්ථානවල ඇති ලංකා බැංකු උප කාර්යාල		ප්‍රාදේශීය ග්‍රාමීය සංවර්ධන බැංකු		සකස්කළු වම් සහ ණය ගණුදෙනු පිළිබඳ සමුපකාර සමිති	
	1994	1995 (ආ)	1994	1995	1994	1995 (ඇ)	1994	1995
1. මුළු ඉතිරි කිරීම් (ඈ)	6,359	7,173	366	471	1,481	615	1,736	1,996
ඉතිරි කිරීම්	5,552	ලැංකෝ	ලැංකෝ	ලැංකෝ	1,254	438	924	1,063
විශේෂ ඉතිරි කිරීම්	-	ලැංකෝ	ලැංකෝ	ලැංකෝ	-	55	683	786
ස්ථාවර තැන්පතු	808	ලැංකෝ	ලැංකෝ	ලැංකෝ	228	122	128	147
2. ප්‍රදානය කළ මුළු ණය (ඉ)	536	805	258	246	1,118	364	1,270	1,524
කෘෂිකර්මය	80	106	108	103	379	92	114	137
සත්වපාලනය	18	28	2	2	25	6	28	34
ධීවර	-	-	-	-	29	1	-	-
කුඩා කර්මාන්ත	21	40	2	2	102	27	77	93
නිවාස කැනීම, විදුලිකරණය සහ								
ජල සැපයුම	261	385	13	12	-	31	112	134
ව්‍යාපෘති / වාණිජ	74	104	88	84	216	60	683	820
වෙනත්	82	141	45	43	367	147	256	307

- ඈ) ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල පිහිටා ඇති මහජන බැංකු හා ලංකා බැංකු ශාඛාවල තොරතුරු දැකුලත් නොවේ.
- ඉ) 1995 සැප්තැම්බර් 30 වන දිනට කන්තවය.
- ඊ) අසම්පූර්ණ දත්ත.
- ඈ) දෙසැම්බර් 31 දිනට ඉතිරිකිරීම් වල මුළු වටිනාකම.
- ඉ) වර්ෂයකුල දෙන ලද ණයවල මුළු වටිනාකම.

මූලයන් : මහජන බැංකුව
ලංකා බැංකුව
ප්‍රාදේශීය ග්‍රාමීය සංවර්ධන බැංකුව
සකස්කළු වම් හා ණය දෙන සමුපකාර සමිති

වගා රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රම

කෘෂි රක්ෂණ මණ්ඩලය විසින් දීපව්‍යාප්ත වශයෙන්ද සීමාසහිත සෙලින්කෝ රක්ෂණ සමාගම විසින් තෝරාගත් ප්‍රදේශවලද 1995 දී වගා රක්ෂණ සපයන ලදී. 1995 දී කෘෂි රක්ෂණ මණ්ඩලය විසින් එහි රක්ෂණ ක්‍රම යටතේ රක්ෂණය කරන ලද මුළු ඉඩම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් 71,000 ක් වූ අතර, සීමාසහිත සෙලින්කෝ රක්ෂණ සමාගම විසින් රක්ෂණය කරන ලද ඉඩම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් 349 ක් විය. කෘෂි රක්ෂණ මණ්ඩලය රක්ෂණ වාරික වශයෙන් රුපියල් දශලක්ෂ 40 ක් එකතු කළ අතර, රුපියල් දශලක්ෂ 25 ක් වන්දි මුදල් වශයෙන් ගෙවීය. සීමාසහිත සෙලින්කෝ රක්ෂණ සමාගම රුපියල් දශලක්ෂ 0.25 ක් රක්ෂණ වාරික ලෙස එකතු කළ අතර, වන්දි වශයෙන් රුපියල් දශලක්ෂ 0.12 ක් ගෙවීය. වගා රක්ෂණ ක්‍රමවල දක්නට හැකි කැපී පෙනෙන ලක්ෂණයක් වන්නේ ගෙවන ලද වන්දි මුදල් හා රක්ෂණය කරන ලද ඉඩම් ප්‍රමාණය නොකඩවා වර්ධනය වීමයි. සීමිත සම්පත් ප්‍රමාණයක් යටතේ කෘෂි රක්ෂණ මණ්ඩලයට දිවයිනේ වගා රක්ෂණය පිළිබඳ සියළුම අවශ්‍යතාවයන් සම්පූර්ණ කළ නොහැකි නිසා අවම මට්ටමකින් සිදුවූවත් පෞද්ගලික වගා රක්ෂණය හඳුන්වාදීම වැඩිදායක වර්ධනයක් වශයෙන් හැදින්විය හැකිය. කෙසේවුවද, පෞද්ගලික රක්ෂණ කරුවන් සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් රක්ෂණ වෙළෙඳපොළට ඇතුළුවීම මගහරවන තිහිමය බාධාවන් ඇත. එයට හේතුව කෘෂි රක්ෂණ මණ්ඩල පණත අනුව වගා රක්ෂණය සඳහා බොහෝදුරට ඒකාධිකාරය කෘෂි රක්ෂණ මණ්ඩලයට ලබාදී තිබීමයි. ශ්‍රී ලංකාවේ වගා රක්ෂණ ව්‍යාපාරය පෞද්ගලිකරණය කිරීම අවශ්‍යව ඇති බැවින්, රාජ්‍ය බැංකු විසින් පෞද්ගලික වගා රක්ෂණ සහතික, ණය සඳහා ආප වශයෙන් පිළිගත හැකි වන පරිදි සහ ගොවීන්ට තමන් කැමති වගා රක්ෂණ ක්‍රමයක් තෝරාගත හැකි වන පරිදි කෘෂි රක්ෂණ මණ්ඩල පණත සංශෝධනය කිරීම ගැන සලකා බැලීම අවශ්‍ය වේ.

ග්‍රාමීය අංශය සඳහා ණය පහසුකම්

1995 දී ශ්‍රී ලංකාවේ ග්‍රාමීය අංශයට ණය පහසුකම් ලබාදුන් ප්‍රධාන ආයතන වූයේ ප්‍රාදේශීය ග්‍රාමීය සංවර්ධන බැංකු (ප්‍රා.ග්‍රා.සං.බැං.), සමුපකාර ග්‍රාමීය බැංකු (ස.ග්‍රා.බැං.), මහජන බැංකුවේ පිට පළාත් ශාඛා, කෘෂි සේවා මධ්‍යස්ථානයන්හි පිහිටි ලංකා බැංකුවේ උප කාර්යාල හා සකස්කළු වම් හා ණයදෙන සමුපකාර සමිති (ස.ණ.ස.) යනාදියයි. ලංකා බැංකුව හා සණස මගින් 1995 දී ග්‍රාමීය අංශයට මුදාහරින ලද මුළු ණය ප්‍රමාණය පිළිවෙලින් රුපියල් දශලක්ෂ 246 ක් හා රුපියල් දශලක්ෂ 1525 ක් විය. පසුගිය වර්ෂයේ මෙම ආයතන දෙක මගින් ග්‍රාමීය අංශයට මුදාහරින ලද ණය ප්‍රමාණයන් පිළිවෙලින් රුපියල් දශලක්ෂ 258 ක් හා රුපියල් දශලක්ෂ 1270 ක් විය.

ග්‍රාමීය ඉතිරිකිරීම් සංවලනය

ග්‍රාමීය අංශය ආරම්භයේ වැදගත් අංශයක් වන නිසා ග්‍රාමීය ඉතිරිකිරීම් සංවලනය මගින් ආයෝජනය සඳහා සෑහෙන ප්‍රමාණයක සම්පත් ගලායාමක් සිදුවනු ඇත. එම නිසා ග්‍රාමීය ඉතිරිකිරීම් රාශිකරණය කිරීම සඳහා ගනු ලබන ඵලදායී ක්‍රියාමාර්ග සාර්ථක ග්‍රාමීය මූල්‍ය වෙළෙඳපොළක් ඇතිකිරීමේ උපාය මාර්ගයක අත්‍යවශ්‍ය අංගයක් වනු ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ ග්‍රාමීය අංශයේ ඉතිරිකිරීම් ප්‍රධාන වශයෙන් රාශිකරණය වන්නේ සමුපකාර ග්‍රාමීය බැංකු, ප්‍රාදේශීය ග්‍රාමීය සංවර්ධන බැංකු හා සණස මගිනි. 1995 දී ප්‍රාදේශීය ග්‍රාමීය සංවර්ධන බැංකු හැර අනෙකුත් ආයතන මගින් රාශිකරණය කරනු ලැබූ මුළු ඉතුරුම් ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 9.6 ක් වූ අතර, මෙය 1994 දී රුපියල් බිලියන 8.5 ක් විය. මෙය 1994 වර්ෂය හා සසඳනවිට සියයට 11.4 ක වැඩිවීමකි.

සංඛ්‍යා සටහන 10.11

දිගුකාලීන ණය දෙන ආයතන වලින් අනුමත කරන ලද හා දෙන ලද ණය - අරමුණු අනුව

ප්‍රමාණය රුපියල් දශලක්ෂ

අරමුණු	ලංකා සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථාව		ජාතික සංවර්ධන බැංකුව		ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව		රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුව		නිවාස සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථාව		ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය		එකතුව		අනුමත කරන ලද මුළු ණය ප්‍රමාණයේ	
	1994	1995	1994	1995	1994	1995	1994	1995	1994	1995	1994	1995	1994	1995	1994	1995
කෘෂිකර්මය	308	433	324	651	-	-	12	25	-	-	-	-	644	1,109	4.4	5.7
කර්මාන්ත	2,718	3,560	2,510	3,437	-	-	-	-	-	-	-	-	5,228	6,997	35.9	36.2
සංචාරක	694	1,056	505	1,117	-	-	-	-	-	-	-	-	1,199	2,173	8.2	11.3
වෙළෙඳ (සේවා කර්මාන්ත)	-	-	1,312	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,312	0	9.0	0.0
මූල්‍ය	181	434	70	70	470	1,600	-	-	-	-	-	-	721	2,104	5.0	10.9
නිවාස	-	-	-	91	236	239	670	819	291	555	547	875	1,744	2,579	12.0	13.4
ණයෙන් තිදහස් වීම	-	-	-	-	-	-	11	11	-	-	-	-	11	11	0.1	0.1
අනෙකුත් ණය	657	415	979	1,153	2,028	2,748	31	20	-	-	-	-	3,695	4,336	25.4	22.5
එකතුව	4,558	5,898	5,700	6,519	2,734	4,587	724	875	291	555	547	875	14,554	19,309	100	100
ප්‍රදානය කරන ලද ණය (2)	2,748	3,687	5,418	4,011	2,734	4,587	635	738	255	469	454	373	12,244	9,854		
ප්‍රදානය කරන ලද ණය අනුමත කරන ලද ණයෙන් ප්‍රතිශතයක් වශයෙන්	60	63	95	62	100	100	88	84	88	85	83	43	84	51		

සටහන (1) පසුගිය වර්ෂයේදී අනුමත කරන ලදු ව සහ මෙම වර්ෂයේදී දෙන ලද ණය ද ඇතුළත් වේ.
 (2) ප්‍රතිමූල්‍ය ණය සහ ප්‍රාග්ධන ආයෝජනයන්ද ඇතුළත් වේ.

මූලාශ්‍රය : ලංකා සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථාව
 ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව
 රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුව
 නිවාස සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථාව
 ජාතික සංවර්ධන බැංකුව
 ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය

10.9 අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන

ඉතිරිකිරීමේ ආයතන

දිවයිනේ ප්‍රමුඛ ඉතිරි කිරීමේ ආයතනය වන ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව, එහි තැන්පතු පදනම 1995 වසර තුළදී තවදුරටත් පුළුල් කළේය. වෙළෙඳපොළෙහි අනෙකුත් ආයතනවල පොළී අනුපාතිකයන්ගේ ඉහළ යාමට අනුකූලව ඉතිරි කිරීමේ බැංකුවේ පොළී අනුපාතිකයන් ඉහළයාම තරමක කාල පමාවක් ඇතිව සිදු වූ බැවින් 1994 වර්ෂයට වඩා 1995 දී තැන්පතු පදනමේ වර්ධනය ඉතා අඩු වේගයකින් සිදු විය. පසුගිය වසරේ මුළු තැන්පතුවල වර්ධනය වූ සියයට 27 (රුපියල් දශලක්ෂ 11,169) හා සසඳා බලන විට 1995 දී තැන්පතු සියයට 8 (රුපියල් දශලක්ෂ 4,430) කින් රුපියල් දශලක්ෂ 57,756 දක්වා වර්ධනය වූණි. තැන්පතු පදනමේ මුළු වැඩිවීමෙන් ස්ථාවර තැන්පතුවල වැඩිවීම සියයට 77 (රුපියල් දශලක්ෂ 3,414) ක් හා ඉතිරි කිරීමේ තැන්පතුවල වැඩිවීම සියයට 22 (රුපියල් දශලක්ෂ 975) ක් විය. මේ අතර, ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුවේ විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය සහ ඉතිරි කිරීමේ වාසනාපත් යටතේ වූ තැන්පතු තරමක වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළේය.

වර්ෂය ආරම්භයේදීම ඉතිරි කිරීමේ තැන්පතුවල පොළී අනුපාතිකය සියයට 12 දක්වා සියයට 2 කින් අඩු කළ අතර, වසර පුරාම මෙම මට්ටමේම පැවතිණි. වෙළෙඳපොළේ පහත වැටුණු පොළී අනුපාතිකයන්ට අනුරූපව යමින් 1994 දෙසැම්බර් මාසයේදී මාස 12 ස්ථාවර තැන්පතු සඳහා සියයට 16 සිට සියයට 14 දක්වා අඩු කරනු ලැබූ පොළිය, 1995 වර්ෂයේ දී

අනෙකුත් පොළී අනුපාතික, විශේෂයෙන්ම, භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල පොළී අනුපාතිකය ඉහළ ගියද, වසරේ වැඩි කාලයක් එම මට්ටමේම පැවතිණි. කෙසේ වුවද, යම් කාල පමාවක් ඇති වුවද භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වෙළෙඳපොළේ ඉහළ තගින් පොළී අනුපාතිකයන්ට ප්‍රතිචාරයක් වශයෙන් එක් අවුරුදු ස්ථාවර තැන්පතු සඳහා වූ පොළී අනුපාතිකය 1995 සැප්තැම්බර් මාසයේදී සියයට 14 සිට සියයට 15 දක්වා ද, 1995 දෙසැම්බර් මාසයේදී තවදුරටත් සියයට 16 දක්වාද ඉහළ දමන ලදී. මාසිකව පොළී ගෙවනු ලබන එක් අවුරුදු තැන්පතු සඳහා ද පොළිය සියයට 13.2 සිට සියයට 13.8 දක්වා 1995 සැප්තැම්බර් මසදී වැඩි කරන ලද අතර 1995 දෙසැම්බර් මසදී එය සියයට 14.4 දක්වා වැඩි කරනු ලැබිණි.

වසර අවසානයේදී මුළු ආයෝජන සියයට 8.4 (රුපියල් දශලක්ෂ 4,091) කින් රුපියල් දශලක්ෂ 52,535 දක්වා වර්ධනය විය. රුපියල් සුරැකුම්පත්වල හා ණයකරවල ආයෝජන පිළිවෙලින් සියයට 13.5 (රුපියල් දශලක්ෂ 4,155) කින් සහ සියයට 143 (රුපියල් දශලක්ෂ 1,840) කින් වැඩි වූ අතර, භාණ්ඩාගාර බිල්පත්හි ආයෝජන 1995 දී සියයට 12.5 (රුපියල් දශලක්ෂ 1,679) කින් පහත වැටුණි.

1995 වසර තුළදී සේවක භාරකාර අරමුදලේ ක්‍රියාකාරිත්වය සුළු වශයෙන් වර්ධනය විය. 1994 වසරේදී අරමුදලට ලැබුණු මුළු දායක මුදල වන රුපියල් දශලක්ෂ 1,457 හා සසඳන විට, 1995 වසර තුළදී රුපියල් දශලක්ෂ 1,500 ක දායක මුදලක් ලැබිණි. නොපියවන ලද සාමාජික ශේෂයේ මුළු වටිනාකම සියයට 23.8 කින් රුපියල් දශලක්ෂ 12,315 දක්වා වැඩි විය. සේවක භාරකාර අරමුදලේ සම්පත්

වලින් වැඩි ප්‍රමාණයක් රජයේ සුරැකුම්පත්වල ආයෝජනය කෙරුණි. මුළු ආයෝජන වලින් රජයේ සුරැකුම්පත්වල ආයෝජනය පසුගිය වසරේ සියයට 62 හා සැසඳීමේදී මෙම වසරේ සියයට 66 ක් විය. වසර අවසානයේදී අරමුදල විසින් කරනු ලැබූ ප්‍රාග්ධන ආයෝජන රුපියල් දශලක්ෂ 1,384 දක්වා සියයට 17.8 කින් වර්ධනය විය.

තාවකාලික දත්තයන් අනුව, 1995 වසර අවසානයේදී සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ සාමාජික ශේෂයන්හි මුළු අගය රුපියල් බිලියන 82 දක්වා සියයට 8 කින් වැඩි විය. අරමුදල ලැබූ මුළු දායක මුදලද 1994 වසරේ රුපියල් බිලියන 7.4 සිට 1995 වසරේ රුපියල් බිලියන 8.2 දක්වා වැඩිවිය. සාමාජිකයින්ට ගෙවූ ප්‍රතිලාභ (රුපියල් බිලියන 2.7 ක වටිනාකමක් සහිත) සඳහා ගලපා, මෙම දායක මුදලද, දැනටමත් පවතින ආයෝජනයන් මගින් ලත් ආදායම ද ආයෝජනය කිරීම හේතුකොටගෙන සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ මුළු ආයෝජනය රුපියල් බිලියන 19 කින්, රුපියල් බිලියන 100 ක් දක්වා 1995 වසර අවසානයේදී වැඩිවිය. එබැවින්, දේශීය වෙළෙඳපොළෙහි විශාලතම තනි ආයෝජකයා සේවක අර්ථසාධක අරමුදල වේ.

දිගුකාලීන ණය දෙන ආයතන

1995 වර්ෂය තුළදී ලංකා සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථාවට සිය ණය දීමේ කටයුතු, තවදුරටත් පුළුල් කිරීමට හැකි විය. 1994 දී 678 ක් වූ අනුමත කරන ලද මුළු ණය සංඛ්‍යාව 1995 දී 1248 දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය විය. අනුමත කරන ලද මුළු ණය සංඛ්‍යාවෙන් 527 ක් කාර්මික අංශය සඳහාද, 341 ක් කෘෂිකාර්මික අංශය සඳහාද වූ අතර, සංචාරක අංශය සඳහා අනුමත කළ ණය සංඛ්‍යාව 268 ක් විය. වර්ෂය අවසානයේදී, නොපියවා පැවති මුළු ණය ප්‍රමාණයේ වටිනාකම, පසුගිය වර්ෂය අවසානයේදී වූ රුපියල් දශලක්ෂ 7,223 හා සංසන්දනාත්මකව බලන කල රුපියල් දශලක්ෂ 9,184 ක් විය. ප්‍රදානය කරනු ලැබූ මුළු ණය ප්‍රමාණය පසුගිය වසරේ රුපියල් දශලක්ෂ 2,748 හා සසඳා බලන විට 1995 වසරේදී රුපියල් දශලක්ෂ 3,687 ක් විය. මේ කාලපරිච්ඡේදය තුළදී මුළු ණය මුදා හැරීම් වලින් වැඩි ප්‍රමාණයක් (සියයට 57 ක්) කාර්මික අංශය සඳහා වූ අතර, සංචාරක හෝ උද්‍යෝගී කිරීම සඳහා සංචාරක අංශයට රුපියල් දශලක්ෂ 724 (සියයට 20) ක් සපයන ලදී. මේ වර්ෂය තුළදී ණය ලබා ගත් අනෙකුත් ප්‍රධාන අංශ අතර කෘෂිකාර්මික අංශය (රුපියල් දශලක්ෂ 269) සහ මූල්‍ය අංශය (රුපියල් දශලක්ෂ 351) විය. ලංකා සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථාව සමාගම් 20 ක් සඳහා රුපියල් දශලක්ෂ 361 ක ප්‍රාග්ධන මූල්‍ය පහසුකම් සපයා දුනි. රුපියල් දශලක්ෂ 142 ක් හා රුපියල් දශලක්ෂ 111 ක් වූ ප්‍රාග්ධන මූල්‍ය පහසුකම්, මූල්‍ය අංශයේ සමාගම් 9 කට සහ නිෂ්පාදන අංශයේ සමාගම් 8 කට සපයනු ලැබීය. මේ වසර තුළදී ලංකා සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථාවට අරමුදල් ලැබුණු ප්‍රධාන මාර්ග වූයේ ගනුදෙනුකරුවන්ගෙන් ණය මුදල් ආපසු අයකර ගැනීම්, ණයකර නිකුත් කිරීම් සහ ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන සංගමය හා ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවෙන් ලබාගත් ණය ගැනීම්ය. ණයකර නිකුත් කිරීම් මගින් රුපියල් දශලක්ෂ 2,471 ක් සපයා ගත් අතර, රුපියල් දශලක්ෂ 2,481 ක් හා රුපියල් දශලක්ෂ 1,147 ක් ලබා ගන්නා ලද්දේ පිළිවෙලින් ණය මුදල් ආපසු අය කර ගැනීම් සහ ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන සංගමයේ හා ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවෙන් ණය ගැනීම් මගිනි.

ජාතික සංවර්ධන බැංකුවද, සිය කටයුතු වර්ෂය තුළදී පුළුල් කළේය. ජාතික සංවර්ධන බැංකුව අනුමත කරන ලද මුළු ණය ප්‍රමාණය 1995 වසර අවසානයේදී රුපියල් දශලක්ෂ 6,519 දක්වා, සියයට 14 කින් වර්ධනය විය. අනුමත කරන ලද මුළු ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 53 (රුපියල් දශලක්ෂ 3,437) ක් කාර්මික අංශයට යොමු වූ අතර, මේ අංශය සඳහා අනුමත කළ මුළු ණය සංඛ්‍යාව 258 ක් විය. මේ අතරතුර සංචාරක අංශය හා දේපළ සංවර්ධනය සඳහා පිළිවෙලින් රුපියල් දශලක්ෂ 1,117 ක් සහ රුපියල් දශලක්ෂ 1,153 ක් අනුමත කරන ලදී. ජාතික සංවර්ධන බැංකුව, කාර්මික, සංචාරක හා මූල්‍ය අංශයන්හි සමාගම් 10කට රුපියල් දශලක්ෂ 477 ක වටිනාකමින් යුත් ප්‍රාග්ධන මූල්‍ය පහසුකම් සැපයීය. සංචාරක අංශයේ වූ සමාගම් 3 ක් සඳහා රුපියල් දශලක්ෂ 249 ක් සපයන ලද අතර, කාර්මික අංශයේ වූ සමාගම් 6 ක් සඳහා රුපියල් දශලක්ෂ 198 ක මුදලක් සපයන ලදී. අරමුදල් ලැබුණු ප්‍රධාන මාර්ග වූයේ ණය ආපසු අයකර ගැනීම් (රුපියල් දශලක්ෂ 3,414), ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව සහ ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන සංගමය මගින් ලබාගත් ණය මුදල් (රුපියල් දශලක්ෂ 1,815) සහ විදේශීය ණය ගැනීම් (රුපියල් දශලක්ෂ 222) ය.

මීට පෙරදී මෙන්ම රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුව මූලික වශයෙන් නිවාස කටයුතු සඳහා දිගුකාලීන ණය දීමෙහි නිරත විය. වසර තුළදී අනුමත කළ මුළු ණය සංඛ්‍යාව 4,862 ක් වූ අතර එහි වටිනාකම රුපියල් දශලක්ෂ 875 ක් විය. බැංකුව විසින් වැඩි ණය ප්‍රමාණයක් දෙන ලද්දේ නිවාස තැනීමේ අරමුණ සඳහාය. පසුගිය වසරේ අනුමත කළ මුළු ණය ප්‍රමාණය වූ රුපියල් දශලක්ෂ 887 හා සසඳා බලන විට, තාවකාලික සංඛ්‍යාවලට අනුව මේ වසරේ අනුමත කළ මුළු ණය සංඛ්‍යාව 4,567 ක් වූ අතර, එහි වටිනාකම රුපියල් දශලක්ෂ 818 ක් විය. 1995 වසරේදී අනුමත කළ මුළු නිවාස ණය ප්‍රමාණයෙන් රුපියල් දශලක්ෂ 294 ක් ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව හා එක්සත් ජනපද ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන නියෝජිතායතන වැඩ සටහන යටතේ වූ අඩු ආදායම් නිවාස යෝජනා ක්‍රම සඳහා විය. මේ කාලය තුළ රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුව මගින් කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා ඉඩම් මිලදී ගැනීමට හා යන්ත්‍ර සූත්‍ර, ට්‍රැක්ටර් වැනි දෑ මිලදී ගැනීම් ඇතුළත් කෘෂිකාර්මික කටයුතු වෙනුවෙන් රුපියල් දශලක්ෂ 25 ක් අනුමත කරනු ලැබීය. මේ අතර, වර්ෂය තුළ රුපියල් දශලක්ෂ 738 ක් මුදා හරිනු ලැබීණි. 1995 වසර තුළ නිවාස ණය සඳහා සපයනු ලැබූ ණය මුදල රුපියල් දශලක්ෂ 687 ක් විය. රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුවට අරමුදල් සැපයූ ප්‍රධාන මාර්ග වූයේ, ස්ථාවර තැන්පතු (රුපියල් දශලක්ෂ 1,067), ණය ආපසු අයකර ගැනීම් (රුපියල් දශලක්ෂ 980), ණයකර නිකුත් කිරීම් (රුපියල් දශලක්ෂ 500) සහ ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවෙන් සහ එක්සත් ජනපද ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන නියෝජිතායතන වැඩ සටහන යටතේ ලබාගත් ණය මුදල් (රුපියල් දශලක්ෂ 76) ය.

ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය සහ නිවාස සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථාව යන ආයතන දෙකම තම ණය දීම් නිවාස අරමුණු කෙරෙහි යොමු කළේය. ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය 1995 වසරේදී ණය 26,851 ක් අනුමත කළ අතර, එහි වටිනාකම රුපියල් දශලක්ෂ 875 ක් විය. මින් රුපියල් දශලක්ෂ 373 ක් ඒ වසර තුළදී මුදා හරින ලදී මෙය ඉකුත් වසරේ අනුමත කළ රුපියල් දශලක්ෂ 547 ක් වූ ණය ප්‍රමාණය සහ රුපියල් දශලක්ෂ 454 ක් වූ ප්‍රදානය කරනු ලැබූ ණයවල වටිනාකම සමඟ සැසඳේ. නිවාස සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථාව 1995 වසරේදී රුපියල් දශලක්ෂ 555 ක මුළු ණය ප්‍රමාණයක්

සංඛ්‍යා සටහන 10.12

මූල්‍ය සමාගම් අරමුදල් ලබාගත් සහ ඒවා යෙදවූ මාර්ග

රුපියල් දශලක්ෂ

ශීර්ෂය	1994	1995	1995	1995	1995
	දෙසැම්බර් 31 දිනට	මාර්තු 31 දිනට	ජූනි 30 දිනට	සැප්තැම්බර් 30 දිනට*	දෙසැම්බර් 31 දිනට*
අරමුදල් ලබාගත් මාර්ග					
1. ප්‍රාග්ධන ගිණුම	2,184	2,160	2,051	2,234	2,326
2. තැන්පතු	6,788	7,129	7,341	7,832	8,227
3. ණය ගැනීම්	1,335	1,470	1,718	1,744	1,812
4. අනෙකුත් වගකීම්	1,566	1,848	2,031	2,633	2,720
එකතුව	11,874	12,607	13,140	14,443	15,085
අරමුදල් යෙදවූ මාර්ග					
1. කුලී පිට ගැනුම් කටයුතු	2,219	2,235	2,187	2,508	2,639
2. නොපියවන ලද ණය	4,273	5,020	5,468	6,615	7,025
3. ආයෝජන	1,865	1,865	1,903	1,040	988
4. අනෙකුත් වත්කම්	3,517	3,487	3,582	4,280	4,433
එකතුව	11,874	12,607	13,140	14,443	15,085
මහ බැංකුවේ වලංගු බලපත්‍ර සහිත මූල්‍ය සමාගම්	24	24	24	24	24

* තාවකාලික මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ සටහන : මූල්‍ය ව්‍යාපාරික කටයුතුවල නිරත විය හැක්කේ මහ බැංකුවේ ලියාපදිංචි මූල්‍ය සමාගම්වලට පමණි. පවත්නා අනෙක් මූල්‍ය සමාගම්වලට ව්‍යාපාරය විසුරුවා හැරීමේ කටයුතු ආරම්භ කිරීමට නියෝග කර ඇත.

අනුමත කළ අතර රුපියල් දශලක්ෂ 469 ක මුළු ණය ප්‍රමාණයක් මුදා හැරියේය. මෙයට සාපේක්ෂව 1994 වසරේදී රුපියල් දශලක්ෂ 291 ක ණය ප්‍රමාණයක් අනුමත කළ අතර රුපියල් දශලක්ෂ 255 ක ණය ප්‍රමාණයක් මුදා හැරියේය.

කින් වැඩි විය. වාණිජ බැංකු වලින් ලබා ගත් ණය, කොටස් හිමියන් සහ අධ්‍යක්ෂවරුන් සහ අනෙකුත් මාර්ග වලින් ලබාගත් ණය ගැනීම් ඇතුළත්ව ණය ගැනීම් රුපියල් දශලක්ෂ 477 (සියයට 36) කින් වැඩි විය.

මූල්‍ය සමාගම්

1995 වර්ෂය තුළදී, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වලංගු බලපත්‍ර සහිත මුළු මූල්‍ය සමාගම් සංඛ්‍යාව 24 ක් ලෙස නොවෙනස්ව පැවතුණි. මූල්‍ය සමාගම්වල මුළු සම්පත් ප්‍රමාණය (වත්කම්/වගකීම්) රුපියල් දශලක්ෂ 3,211 ක (සියයට 27) වැඩිවීමක් වාර්තා කරමින් 1995 වසර අවසානය වන විට රුපියල් දශලක්ෂ 15,085 ක් විය. මූල්‍ය සමාගම් කෙරෙහි ආයෝජකයින්ගේ විශ්වාසය විශාල වශයෙන් නැවත ඇති වූ බව පෙනෙන්නට තිබුණි. 1994 වසරේ වත්කම්/වගකීම් සියයට 32 ක් වූ අතර, මෙම වර්ධනය 1995 වසරේදී පැවතුණි. මූල්‍ය සමාගම් මගින් ගෙවන ලද ආකර්ශණීය පොළී අනුපාතික සහ කොටස් වෙළෙඳපොළේ පැවැති පසුබෑස්ම මෙම වර්ධනයට හේතු වූ වැදගත් කරුණුවේ.

1994 වර්ෂයට සමාන නැමියාවක් පිලිබිඹු කරමින් නොපියවා පැවති මුළු ණය ප්‍රමාණය රුපියල් දශලක්ෂ 2,752 (සියයට 64) ක සැලකිය යුතු වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළේය. 1995 කුලී පිට ගැනුම් රුපියල් දශලක්ෂ 420 කින් වැඩි වූ අතර, එය පසුගිය වසර තුළ රුපියල් දශලක්ෂ 78 කින් වර්ධනය විය. මේ අතර රජයේ සුරැකුම්පත්ති ආයෝජන, උප සමාගම්, ආශ්‍රිත සමාගම් හා මවු සමාගම්වල කරනු ලැබූ ආයෝජන හා අනෙකුත් ආයෝජන ඇතුළත් මුළු ආයෝජන රුපියල් දශලක්ෂ 877 කින් අඩු විය.

වගකීම් අංශයෙහි මූල්‍ය සමාගම්වල ප්‍රාග්ධනය සහ සංචිත රුපියල් දශලක්ෂ 142 (සියයට 7) කින් වැඩි විය. 1995 අවසානය වන විට මූල්‍ය සමාගම්වල තැන්පතු රුපියල් දශලක්ෂ 8,227 දක්වා රුපියල් දශලක්ෂ 1,439 (සියයට 21)

මධ්‍ය හා දිගුකාලීන ණය අරමුදල යටතේ අර්බුදයකට ලක් වූ මූල්‍ය සමාගම් සඳහා සහන සැලසීම අඛණ්ඩව කරගෙන යනු ලැබිණ. 1995 වර්ෂයේ දී රුපියල් දශලක්ෂ 169 ක මුදල් ප්‍රමාණයක් ශුද්ධ වශයෙන් සපයන ලද අතර එය 1994 දී සපයන ලද රුපියල් දශලක්ෂ 259 ට වඩා අඩු ප්‍රමාණයකි. ඒ

සංඛ්‍යා සටහන 10.13
වණික් බැංකු කටයුතුවල ප්‍රගතිය 1994 - 1995

	රුපියල් දශලක්ෂ	
	1994	1995*
1. කල් බඳ මගින් උපයන ලද ආදායම	293	450
2. වාණිජ බිල්පත් වට්ටම් කිරීමෙන් ලද පොළී	281	321
3. මූල්‍ය සහ අලෙවි උපදේශක සේවා	9	37
4. ප්‍රාරක්ෂණ කොමිස් මුදල්	18	23
5. රක්ෂණ කොමිස් මුදල්	2	2
6. ආන්තික වෙළඳාම මත පොළී	71	116
7. කොටස් ආයෝජන මත පොළී	144	60
8. භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මත පොළී	31	94
9. අනෙකුත් ආදායම්	366	586
10. මුළු ආදායම	1,215	1,689

* තාවකාලික මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

අනුව, මහ බැංකුව මගින් සපයන ලද නොපියවූ ප්‍රතිමූල්‍ය පහසුකම් ප්‍රමාණය, රුපියල් දශලක්ෂ 2,304 සිට 1995 වසර අවසන් වන විට රුපියල් දශලක්ෂ 2,472 දක්වා වැඩිවිය.

10.10 විශේෂිත මූල්‍ය ආයතන

වණික් බැංකු

1995 වසරේ වණික් බැංකුවල මුළු ආදායම, සියයට 39 (රුපියල් දශලක්ෂ 474) කින් රුපියල් දශලක්ෂ 1,689 දක්වා වැඩිවිය. මෙසේ ආදායම වැඩි වීමට ප්‍රධාන වශයෙන්ම හේතුවූයේ කල්බදු ආදායම් (රුපියල් දශලක්ෂ 157) වැඩිවීම සහ වෙළෙඳ බිල්පත් වට්ටම් කිරීම් කුලින් වූ ආදායම් (රුපියල් දශලක්ෂ 40) වැඩිවීමය. වසර අවසානයේදී මුළු වත්කම් ප්‍රමාණය සියයට 62 කින් රුපියල් දශලක්ෂ 12,481 දක්වා වැඩිවිය.

කල්බදු සමාගම්

1994 වසරේදී මෙන්ම 1995 වසරේදී ද සමාගම් 3 ක්, එනම් සීමාසහිත ලංකා ඔරිකස් ලිසිත් සමාගම, සීමාසහිත කොමර්ෂල් ලිසිත් සමාගම සහ සීමාසහිත මර්කන්ටයිල් ලිසිත් සමාගම මූලික වශයෙන් කල්බදු කටයුතුවල නිරත විය. මෙම සමාගම්වල මුළු වත්කම් ප්‍රමාණය 1994 වසර අවසානයේදී රුපියල් දශලක්ෂ 2,956 සිට 1995 වසර අවසානයේදී රුපියල් දශලක්ෂ 3,631 දක්වා වැඩිවිය. මෙම සමාගම් මගින් සපයන ලද කල් බදු මූල්‍ය පහසුකම් ප්‍රමාණය 1995 වසර අවසානයේදී රුපියල් දශලක්ෂ 2,213 ක් දක්වා රුපියල් දශලක්ෂ 295 කින් වැඩි විය.

උපකරණ වර්ගීකරණය අනුව මුළු කල්බදු මූල්‍ය පහසුකම් ප්‍රමාණයෙන් සියයට 57 ක් වාණිජමය කටයුතුවල නිරත වන වාහන සඳහා විය. මේ අතරතුර මුළු කල්බදු මූල්‍ය පහසුකම් වලින් එක් එක් අංශයට ලබා දුන් කල්බදු පහසුකම් සලකා බලන කල, වෙළෙඳ අංශයට සියයට 47 ක් හා කර්මාන්ත අංශයට සියයට 18 ක් ලබාදී තිබුණි.

ව්‍යවසායක ප්‍රාග්ධන සමාගම්

වර්ෂය තුළ ව්‍යවසායක ප්‍රාග්ධන සමාගම්වල කටයුතු අඛණ්ඩව වර්ධනය විය. තාවකාලික දත්තයන්ට අනුව, 1994 වසර අවසානයේදී රුපියල් දශලක්ෂ 990 ක්ව පැවති ව්‍යවසායක ප්‍රාග්ධන සමාගම්වල මුළු සම්පත් පදනම 1995 වසරේදී රුපියල් දශලක්ෂ 1,446 දක්වා වර්ධනය විය. ව්‍යවසායක ප්‍රාග්ධන සමාගම් විසින් ව්‍යාපෘතීන් සඳහා කරන ලද ප්‍රාග්ධන ආයෝජන, 1994 වසරේදී රුපියල් දශලක්ෂ 435 සිට 1995 වසරේදී රුපියල් දශලක්ෂ 589 දක්වා වැඩි විය. මුළු ආයෝජන වලින් සියයට 63 ක් නව ක්‍රියාකාරී කටයුතු සඳහාත්, සියයට 31 ක් ව්‍යාපෘතීන් වැඩි දියුණු කිරීම සඳහාත් විය. ආයෝජන වලින් වැඩි ප්‍රමාණයක් (සියයට 62 ක් හෝ රුපියල් දශලක්ෂ 365 ක්) නිෂ්පාදන අංශය සඳහා වූ අතර මුළු ආයෝජන වලින් සියයට 30 ක් සහ සියයට 8 ක් පිළිවෙලින් සේවා අංශය හා කෘෂිකාර්මික අංශය සඳහා විය.

රක්ෂණ සමාගම්

පසුගිය වසරේදී මෙන්ම 1995 වසරේදීද රක්ෂණ සමාගම් හයක් ක්‍රියාත්මක විය. මින් සමාගම් 5 ක් ජීවිත සහ සාමාන්‍ය රක්ෂණ කටයුතුවල නිරත වූ අතර එක් සමාගමක් ජීවිත

ආරක්ෂණ කටයුතුවල පමණක් නිරත විය. මෙම සමාගම් මගින් අධික ලෙස කරගෙන යනු ලැබූ ප්‍රචාරක කටයුතු සහ රක්ෂණ ආවරණයක් ලබා ගැනීමෙන් ඇති වන වාසි පිළිබඳ මහජනයා තුළ වැඩි වූ දැනුවත් බවද හේතුවෙන් රක්ෂණ ව්‍යාපාරය මෑත වර්ෂවල වැඩි වර්ධනයක් පෙන්වීය. ජීවිත රක්ෂණ කටයුතු මෙන්ම ගිනි, හදිසි අනතුරු, මුහුදු සහ මෝටර් රථ රක්ෂණය ඇතුළත් සාමාන්‍ය රක්ෂණ කටයුතු වල වර්ධනයක් සමඟ රක්ෂණ ව්‍යාපාරයෙහි දක්නට ලැබූ මෙම උපතනිය 1995 වසරේදී ද දිගටම දක්නට ලැබුණි.

මුළු ජීවිත රක්ෂණ වාරික ආදායම රුපියල් දශලක්ෂ 2,816 දක්වා සියයට 38 කින් වැඩි විය. රක්ෂණ සමාගම්වල ජීවිත රක්ෂණ සහතික අරමුදලේ මුළු වටිනාකම, 1994 වසර අවසානයේදී රුපියල් දශලක්ෂ 6749 සිට 1995 වසර අවසානය වන විට රුපියල් දශලක්ෂ 8598 දක්වා වැඩි වූ අතර 1994 දී 558,000 ක් ව පැවති වලංගු රක්ෂණ ඔප්පු සංඛ්‍යාව 1995 දී 723,000 ක් විය.

සාමාන්‍ය රක්ෂණ කටයුතු වලින් වූ ශුද්ධ රක්ෂණ වාරික ආදායම සියයට 26 කින්, රුපියල් දශලක්ෂ 2834 දක්වා වර්ධනය විය. සාමාන්‍ය රක්ෂණ කාණ්ඩයේ විශාලතම අංශය වන මෝටර් රථ රක්ෂණ අංශයේ ශුද්ධ වාරික ආදායම 1994 වසරේදී රුපියල් දශලක්ෂ 1195 සිට 1995 වසරේදී රුපියල් දශලක්ෂ 1460 දක්වා වර්ධනය විය. ගිනි රක්ෂණය, හදිසි අනතුරු රක්ෂණය සහ මුහුදු රක්ෂණයෙන් ලැබූ ශුද්ධ රක්ෂණ වාරික ලැබීම් පිළිවෙලින්, සියයට 12 (රුපියල් දශලක්ෂ 29), සියයට 28 (රුපියල් දශලක්ෂ 175) හා සියයට 67 (රුපියල් දශලක්ෂ 124) කින් වැඩි විය.

10.11 මුදල් වෙළෙඳපොළ

සමස්ත උපතනීන්

මූල්‍ය අංශයේ අඛණ්ඩ වර්ධනයක් සමඟ 1995 වර්ෂයේදී මුදල් වෙළෙඳපොළ කටයුතු කවදුරටත් පුළුල් විය. වසරේ අවසන් භාගයේදී, ද්‍රවශීලතාවයෙහි සාමාන්‍ය අඩුවීමක් ඇති කිරීමට හේතු වූ පුළුල් රාජ්‍ය මූල්‍ය හිඟය හා විදේශීය ප්‍රාග්ධන ගලාපීම් හීන වීම වැනි සාර්ථක පාර්ශ්වික සාධක මුදල් වෙළෙඳ පොළෙහි කටයුතු කෙරෙහි අහිතකර බලපෑම් ඇති කළේය. සහිතතා භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වෙන්දේසියේදී තීරණය කරනු ලැබූ ඵලදා අනුපාතිකය, අනෙකුත් පොළී අනුපාතිකයන් තීරණය කිරීමේ නිර්ණායකයක් ලෙස භාවිතා විය. ජනවාරි මාසයේදී කල්පිරුණු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් නැවත නිකුත් නොකිරීමද සමඟ වර්ෂයේ මුල් භාගය තුළදී වෙළෙඳපොළෙහි වැඩිවූ ද්‍රවශීලතාවය, වර්ෂයේ පළමු කාර්තුව තුළදී භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ඵලදා අනුපාතික අඩුවීම කෙරෙහි බලපෑවේය. කෙසේ වුවද, ඉන් පසුව රජයේ ණය ගැනීම් වැඩිවීමත්, විදේශ මුදල් ගලා ඒම් අඩුවීමත්, මුදල් වෙළෙඳපොළේ ද්‍රවශීලතා හිඟයක් ඇති කළ අතර, එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් ඊට පසුව පොළී අනුපාතික වැඩි විය. වර්ෂයේ අවසන් කාර්තුවේදී, විශේෂයෙන්ම කෙටිකාලීන වෙළෙඳපොළෙහි ද්‍රවශීලතා හිඟය වඩාත් උග්‍ර වීමෙන්, ඒකීයණ මුදල් වෙළෙඳපොළේ අනුපාතික පෙර නොවූ ආකාරයෙන් ඉහළ නැගුණි. පොළී අනුපාතික ඉහළයාම අඩු කිරීම සඳහා වෙළෙඳපොළට ද්‍රවශීලතාවය සැපයීමේ අරමුණින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් නොවැම්බර් මාසයේදී නව පහසුකමක් වන භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ප්‍රති විකුණුම් පහසුකම හඳුන්වා දෙන ලදී.

සංඛ්‍යා සටහන 10.14

මුදල් වෙළෙඳපොළ ක්‍රියාකාරිත්වය 1993 - 1995

රුපියල් දශලක්ෂ

කාලවර්ෂය	ඒකමණ මුදල් වෙළෙඳපොළ			ප්‍රාථමික භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වෙළෙඳපොළ					ද්විතියික භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වෙළෙඳපොළ			
	මුළු ණයට දීම ණයට ගැනීම්	කාලවර්ෂයේ අවසානයට තොරතුරු ප්‍රමාණයන් (ඊ)	තොරතුරු ප්‍රමාණයන් මුළු බිල්පත්	නිකුත් කළ ප්‍රමාණය	පිලිගත් ප්‍රමාණය (මිලදී ගැනීම්)				මුළු ඒකමණ මුදල්	මුළු මිලදී ගැනීම්	කාලවර්ෂයේ අවසානයට තොරතුරු ප්‍රමාණයන්	
					මහ බැංකුව	වාණිජ බැංකු	අනෙකුත්	එකතුව				
1993												
1	කාර්තුව	78,122	1,059	88,096	35,632	11,120	13,749	10,763	35,632	27,670	16,565	3,285
2	කාර්තුව	100,584	1,571	92,496	50,736	16,611	20,467	13,658	50,736	27,026	13,000	3,962
3	කාර්තුව	98,377	1,004	94,496	42,029	14,076	12,897	15,056	42,029	27,377	8,150	5,742
4	කාර්තුව	97,907	1,192	97,196	30,459	6,394	17,622	6,443	30,459	12,690	9,136	2,777
1994												
1	කාර්තුව	126,036	1,125	97,996	29,302	3,601	13,550	12,151	29,302	6,948	2,506	1,560
2	කාර්තුව	88,612	2,144	98,096	36,152	4,147	22,885	9,119	36,152	5,546	5,192	2,688
3	කාර්තුව	114,341	1,811	95,396	45,660	4,475	29,702	11,483	45,660	5,485	2,070	2,939
4	කාර්තුව	139,475	1,242	98,896	57,255	7,881	35,812	13,562	57,255	3,208	9,097	1,415
1995												
1	කාර්තුව	121,859	3,308	98,546	57,166	1,028	36,946	19,192	57,166	5,867	2,977	3,683
2	කාර්තුව	145,655	2,301	100,396	56,577	4,770	35,085	16,723	56,577	3,534	6,542	2,822
3	කාර්තුව	166,686	2,942	107,671	55,445	5,882	33,507	16,057	55,445	2,696	12,358	1,914
4	කාර්තුව	219,416	8,078	113,771	54,823	8,237	31,425	15,161	54,823	4,947	13,451	1,728

(ඊ) සෑම කාර්තුවකම අවසාන සතිවලදී තොරතුරු ප්‍රමාණය.

මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව.

අන්තර් බැංකු ඒකමණ මුදල් වෙළෙඳපොළ

පසුගිය වසර දෙක තුළදී දක්නට ලැබුණ ප්‍රවණතාවයට අනුව යමින් ඒකමණ මුදල් වෙළෙඳපොළේ ගනුදෙනු ප්‍රමාණය ඉහළ මට්ටමක පැවැතුනි. ඇතැම් වාණිජ බැංකු සහ බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතනයන්, සිය කෙටි සහ මැදි කාලීන කටයුතු සඳහා අරමුදල් ලබා ගැනීමේදී ඒකමණ මුදල් වෙළෙඳපොළ ආධාර කරගැනීමත් සමඟ එහි වාර්ෂික පිරිවැටුම සියයට 40 කින් (රුපියල් බිලියන 654 ක් දක්වා) වැඩි විය. 1994 වර්ෂය අවසානයේදී, සියයට 20.00 - 23.00 ක පරාසයක සිට 1995 වර්ෂයේ මැයි මස අවසානයේදී සියයට 15.00 - 16.00 ක පරාසයක් දක්වා ආරම්භක අඩුවීමක් පෙන්නුම් ඒකමණ මුදල් වෙළෙඳපොළේ අනුපාතික, ඉන්පසුව ඉහළ යාමට පටන් ගත් අතර ජූලි මස මැද පමණ වනවිට සියයට 40.00 - 65.00 ක පරාසයක් දක්වා ඉහළ නැගුණි. ඉන්පසුව පොළී අනුපාතිකය මී පමණකට පහත වැටීමට පටන් ගත් නමුත්, අවසාන කාර්තුවේදී නැවත වරක් සීඝ්‍රයෙන් ඉහළ යාමට පටන් ගත්තේය. දෙසැම්බර් මස මුළු කාලයේදී අනුපාතික පෙර තොටු ආකාරයෙන් ඉහළ නැගුණ අතර දෙසැම්බර් මස 7 වන දින සියයට 102 ක් දක්වා ඉහළ නැග තිබුණි. වැඩිදුර ද්‍රවශීලතාවය හේතුකොටගෙන නැවත වරක් පහත වැටුණ මෙම අනුපාතික වර්ෂය අවසානයේදී ඉහළ මට්ටමක, එනම් සියයට 20.00 - 58.00 පරාසයක පැවැතුනි.

භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වෙළෙඳපොළ

ප්‍රාථමික භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වෙළෙඳපොළ

වර්ෂය ආරම්භයේදී ද්‍රවශීලතාවයේ වැඩිවීමත් එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් ඇතිවූ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ඉල්ලුමත් සහ ඊට අනුරූපව ඵලදා අනුපාතිකයන් අඩුවීමක්ද දක්නට විය. රුපියල් දශලක්ෂ 1,600 ක් වටිනා භාණ්ඩාගාර බිල්පත් කල්පිරීමේදී නැවත නිකුත් නොකිරීම, මහ බැංකුවෙන් රජයට

දෙන ලද තාවකාලික අත්තිකාරම් වැඩිවීම, මහ බැංකුවේ ලාභයෙන් රජයට කළ පැවරීම, ද්‍රවශීලතාවය වැඩිකරලීමට ඉවහල් විය. නව භාණ්ඩාගාර බිල්පත් නිකුතු සහ අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාවය ඇද ගැනීම සඳහා මහ බැංකුව තවදුරටත් සිදුකළ විවිධ වෙළෙඳපොළ කටයුතු පවතිනදීත් ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළෙහි බිල්පත් වෙන්දේසි සඳහා අධිදායක වීම දක්නට වූ අතර, ඵලද අනුපාතික 1995 මුල් කාර්තුව තුළදී පහත වැටුණි. මාර්තු මස පැවති අවසන් ප්‍රාථමික බිල්පත් වෙන්දේසියේදී ත්‍රෛමාසික බිල්පත් සඳහා වූ බර තබන ලද සාමාන්‍ය ඵලදාව සියයට 14.03 ක් වූ අතර ඒ හා සැසඳෙන 1994 වර්ෂයේ අවසාන වෙන්දේසියේදී වාර්තා වූ ඵලදාව සියයට 18.73 ක් විය. එසේම මාස 12 ක් සඳහා වූ බිල්පත් සඳහා ඵලදා අනුපාතිකය සියයට 19.43 ක සිට සියයට 14.61 ක් දක්වා අඩු විය. කෙසේ වුවද ඉන්පසු ද්‍රවශීලතාවයේ අඩුවීම සහ රජය විසින් ණය ලබාගැනීම් වැඩිකිරීම හේතුකොටගෙන ඵලදා අනුපාතික ඉහළ නැගුණි. මීට අමතරව, වර්ෂයේ අවසන් වෙන්දේසි දෙකටම ලැබුණේ සැලකිය යුතු ලෙස අඩු දායකත්වයකි. වර්ෂයේ අවසාන වෙන්දේසියේදී ත්‍රෛමාසික බිල්පත් සඳහා වූ ඵලදා අනුපාතිකය සියයට 19.26 ක් සහ මාස 12 ක බිල්පත් සඳහා වූ එම අනුපාතිකය සියයට 18.97 ක් විය. කෙසේ වුවද, අනාගතයේදී පොළී අනුපාතික පහත වැටෙන බවට ඇති වෙළෙඳපොළ අපේක්ෂාව පිළිබිඹු කරමින්, ත්‍රෛමාසික අනුපාතික දෙළොස් මාසික අනුපාතික ඉක්මවා යාමත් සමඟ නොවැම්බර් මැද සිට වෙන්දේසි ලංසු, යටිකුරු ඵලදා වක්‍රයක් ඇතිකරලීමට හේතුවිය. වර්ෂය සමස්තයක් ලෙස ගත් කල, රුපියල් දශලක්ෂ 16,475 ක් වටිනා භාණ්ඩාගාර බිල්පත් අලුතින් නිකුත් කරන ලද අතර රුපියල් දශලක්ෂ 1,600 ක් වටිනා භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ප්‍රමාණයක්, කල් පිරීමේදී නැවත නිකුත් නොකෙරුණි. මෙම නව නිකුත්වීම් රුපියල් දශලක්ෂ 4,350 ක් විශේෂ නිකුත් වූ අතර ඒවා මහ බැංකුව විසින් මිලදී ගන්නා ලදී.

මහ බැංකුවේ ද්විතියික භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වෙළෙඳපොළ

වර්ෂයේ මුල් භාගයේදී අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාවය ඇද ගැනීමටත්, අවසාන භාගයේදී ද්‍රවශීලතාවය සැපයීමටත් ද්විතියික භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වෙළෙඳපොළ උපයෝගී කර ගනිමින් මහ බැංකුව සිය විවෘත වෙළෙඳපොළ කටයුතු තවදුරටත් ක්‍රියාත්මක කළේය. ද්විතියික භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වෙළෙඳපොළේ, 1994 වර්ෂයේ දී රුපියල් බිලියන 21.2 ක් වූ මහ බැංකු විකුණුම් (වට්ටම් කිරීම්) හා සැසඳීමේදී 1995 වර්ෂයේදී රුපියල් බිලියන 17.0 ක් වූ අතර 1994 වර්ෂයේදී මිලදී ගැනීම් (ප්‍රතිවට්ටම්) රුපියල් බිලියන 18.9 සමඟ සැසඳීමේදී 1995 වර්ෂයේදී රුපියල් බිලියන 35.3 ක් විය. ඒ අනුව මහ බැංකුව විසින් ද්විතියික වෙළෙඳපොළ කටයුතු තුළින්, ශුද්ධ වශයෙන්, රුපියල් බිලියන 18.3 ක ද්‍රවශීලතාවයක් සපයන ලදී. මහ බැංකුවේ වට්ටම් සහ ප්‍රතිවට්ටම් අනුපාතික ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළේ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ඵලදායීතා අනුපාතික සමඟ තවදුරටත් ඇදා තිබුණි. මූල්‍ය සමස්තයන්ගේ වර්ධනය අඩු කිරීම සඳහා, 1995 වර්ෂය ආරම්භයේදී ප්‍රතිශතාංක සියයට 4.5 ක්ව පැවති මෙම අනුපාතික අතර පරතරය පෙබරවාරි මාසය තුළදී ප්‍රතිශතාංක සියයට 4.25 දක්වා අඩු කළ අතර, මාර්තු මස අවසානයේදී පෙර තිබූ ප්‍රමාණයට යලි වැඩි කර, අප්‍රේල් මාසය වන විට ප්‍රතිශතාංක සියයට 4.75 ක් දක්වා තවදුරටත් වැඩි කෙරුණි. වෙළෙඳපොළේ දක්නට ලැබුණ ද්‍රවශීලතාවයේ අඩුවීම හේතුකොටගෙන අගෝස්තු මාසයේදී මෙම පරතරය නැවත වරක් ප්‍රතිශතාංක සියයට 4.5 ක් දක්වා අඩු කරනු ලැබීය. නොවැම්බර් මස සිට, සෑහෙන තරම් අඩු අනුපාතිකයන් යටතේ බැංකුවලට ද්‍රවශීලතාවය ලබා ගැනීමට හැකිවන පරිද්දෙන් මෙම පරතරය පියවර කීපයකින් තවදුරටත් අඩු කළෙන් 1995 වර්ෂය අවසානය වන විට එය ප්‍රතිශතාංක සියයට 1.46 ක් විය.

මහ බැංකුවේ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ප්‍රති මිලදී ගැනීමේ වෙළෙඳපොළ

(Central Bank Repurchase Market for Treasury Bills)

ඒක්ෂණ මුදල් වෙළෙඳපොළෙහි ස්ථායීතාවයක් ඇති කිරීම සඳහා, 1995 වසරේදී මහ බැංකුව භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ප්‍රති මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම යටතේ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් විකිණීම් තවදුරටත් කරගෙන යනු ලැබීය. මහ බැංකුව සතුව භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ඇති තාක් කල් මෙම ක්‍රමය මගින්, ඒක්ෂණ මුදල් වෙළෙඳපොළේ පොළී අනුපාතික ඉතා පහල මට්ටමකට නොවැටී තබා ගැනීමට මහ බැංකුවට හැකි විය. කෙසේ වුවද, මහ බැංකුව සතුව පැවති භාණ්ඩාගාර බිල්පත් දැවීම් අඩුවී යාම හේතුවෙන් වසරේ මුල් භාගයෙහි සමහර අවස්ථාවලදී පොළී මට්ටම් ස්ථායීකරණය කිරීමට දරනු ලැබූ උත්සාහය වාර්ථ විය.

ප්‍රති මිලදී ගැනීමේ වෙළෙඳපොළ තුළින් මහ බැංකුව විසින් 1994 දී රුපියල් බිලියන 230.9 ක් වූ බිල්පත් අලෙවි කළ අතර ඊට සාපේක්ෂව 1995 වසරේදී සිදු කළ අලෙවි කිරීම් රුපියල් බිලියන 198 ක් විය. ප්‍රති මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම්වල පරිණත වීමේ කාලය එක් දින සිට දින 91 ක් අතර වේ. කෙසේ වුවද, ප්‍රායෝගික වශයෙන්, ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම් කාලය සාමාන්‍ය වශයෙන් සතියකට වඩා අඩු වන අතර වැඩි වශයෙන් දක්නට ලැබෙන්නේ එක් දින ප්‍රති මිලදී ගැනීමය. එක් දින ප්‍රති මිලදී ගැනීම් පොළී අනුපාතික, මහ බැංකුව විසින් වෙළෙඳපල තත්ත්වයන්ට අනුකූලව දිනපතා තීරණය කරනු ලැබේ. 1994 වර්ෂය අවසානයේදී මෙම පොළී අනුපාතිකය

සියයට 20 ක් විය. 1995 මාර්තු මැද භාගය වන විට වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතා තත්ත්වයන්ට හා අනෙකුත් පොළී අනුපාතිකයන්හි වෙනස්කම් වලට අනුකූලව යමින් ප්‍රති මිලදී ගැනුම් අනුපාතිකය ක්‍රමයෙන් සියයට 12 දක්වා අඩු කරන ලදී. ඉන්පසුව අනෙකුත් පොළී අනුපාතිකයන්ට සමගාමීව, යම් උච්චාවචනයක් ඇතිව මෙම අනුපාතිකය ඉහළ නැංවූ අතර, 1995 වර්ෂය අවසානය වන විට එය සියයට 16.50 ක් ව පැවතුණි.

මහ බැංකුවේ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සඳහා ප්‍රතිවිකුණුම් වෙළෙඳපොළ

(Central Bank Reverse Repurchase Market for Treasury Bills)

මහ බැංකුව විසින් හඳුන්වා දෙනු ලැබූ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ප්‍රති මිලදී ගැනීමේ පහසුකම ඒක්ෂණ මුදල් වෙළෙඳපොළෙහි පොළී මට්ටම් ඉතා පහත මට්ටමකට නොවැටී ස්ථායීකරණය කිරීමට උපකාරී විය. කෙසේ වුවද, පොළී මට්ටම ඉතා ඉහළ මට්ටමකට නොයා එහි ස්ථායීතාවයක් ඇති කිරීම සඳහා ඊට සමාන ක්‍රමයක් නොතිබූ බැවින් 1995 වර්ෂයේදී ඒක්ෂණ මුදල් වෙළෙඳපොළේ පොළී අනුපාතික ඉතා ඉහළ නැගුණි. ඒක්ෂණ මුදල් වෙළෙඳපොළේ පොළී අනුපාතික අධික ලෙස ඉහළ යාම වළක්වා ස්ථායීකරණය කිරීම සඳහා 1995 වර්ෂයේ නොවැම්බර් මසදී මහ බැංකුව විසින් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සඳහා ප්‍රති විකුණුම් වෙළෙඳපොළ හඳුන්වා දෙන ලදී. මෙම ක්‍රමය මගින් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සඳහා වූ අනුමත ප්‍රාථමික වෙළෙඳ නියෝජිතයන් වන වාණිජ බැංකුවලට සිය තාවකාලික ද්‍රවශීලතා අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීමට හැකිවේ. මෙම පහසුකම එක්දින ගිවිසුම්වලට පමණක් සීමා කරනු ලැබීය. මුලින් ම ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් වෙළෙඳපොළට සැපයීමට කැමැති අරමුදල් ප්‍රමාණය මහ බැංකුව විසින් ප්‍රකාශයට පත් කළ අතර, ලැබුණු ලංසු පදනම් කරගෙන පොළී අනුපාතිකය තීරණය විය. පසුව මහ බැංකුව විසින් මූල්‍ය කළමනාකරණය වඩා නම්‍ය ලෙස සිදු කිරීම සඳහා, වෙළෙඳපොළට පිරිනමන සමස්ත අරමුදල් ප්‍රමාණය ප්‍රකාශයට පත් නොකර ලංසු කැඳවන ලදී. 1995 නොවැම්බර් 10 දින සිට දෙසැම්බර් 11 දින දක්වා වෙළෙඳපොළට සපයනු ලැබූ සාමාන්‍ය ද්‍රවශීලතා ප්‍රමාණය රුපියල් දශලක්ෂ 495 ක් වූ අතර, එම කාලය තුළදී සපයන දළ උපරිම ද්‍රවශීලතා ප්‍රමාණය රුපියල් දශලක්ෂ 1,450 ක් විය. ලද ලංසු සියයට 18.00 - සියයට 50.00 අතර පරාසයක වූ අතර එහි බරතබන ලද සාමාන්‍යය සියයට 22.50 - 50.00 අතර පරාසයක විය. මෙම ප්‍රති විකුණුම් පහසුකම ඒක්ෂණ මුදල් වෙළෙඳපොළේ පොළී අනුපාතිකයන් කිසියම් ප්‍රමාණයකට අඩු කළද, මුලින් සඳහන් කළ පරිදි වෙළෙඳපොළෙහි පොළී අනුපාතික අධික ලෙස ඉහළ යාම සීමා කිරීමෙහිලා පූර්ණ වශයෙන් සාර්ථක නොවීය. 1995 දෙසැම්බර් 11 දිනෙන් පසුව, වෙළෙඳපොළෙහි ද්‍රවශීලතාවය ඉහළ යාමත් සමඟ, මහ බැංකුව භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ප්‍රති විකුණුම් ක්‍රමය මගින් වෙළෙඳපොළ කටයුතුවලට මැදිහත් වූයේ දෙවනාවක් පමණි.

අභ්‍යන්තර විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළ

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මැදිහත් වීම සඳහා යොදා ගන්නා මූල්‍ය ඒකකය වන ඇමෙරිකානු ඩොලරයෙහි දෛනික එතැන් මිලදී ගැනීම් සහ විකිණීම් සඳහා අදාළ වන විදේශ විනිමය අනුපාතික ප්‍රකාශයට පත් කිරීම තවදුරටත් සිදු කළේය. වර්ෂයේ මුල් භාගය තුළදී මිලදී ගැනීම් සහ විකිණීම් අනුපාතය අතර වෙනස සියයට එකක් ලෙසින් පැවතුනි. විනිමය

අනුපාතිකය වෙළෙඳපොළ මගින් කීරණය වීම වඩාත් තහවුරු කිරීම සඳහා ක්‍රියාත්මක කළ ප්‍රතිපත්තීන්ට අනුව වාණිජ බැංකුවලට සිය ගණුදෙනු සඳහා අනුපාතිකයන් කීරණය කිරීමේදී වඩාත් තමා බවක් ලබාදීමේ අරමුණෙන්, මෙම වෙනස 1995 මාර්තු 20 දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි සියයට 2 ක් දක්වා වැඩි කරන ලදී. රට තුළට ගලා එන විදේශ අරමුදල් අඩුවීමේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් මිලදී ගන්නා ලද විදේශ විනිමය ප්‍රමාණය 1994 වර්ෂයේදී ඇමෙරිකානු ඩොලර් දශලක්ෂ 652 ක සිට 1995 වර්ෂයේදී ඇමෙරිකානු ඩොලර් දශලක්ෂ 202 ක් දක්වා පහත වැටුණි. 1995 වර්ෂය තුළදී මහ බැංකුව විසින් වාණිජ බැංකුවලට විදේශ විනිමය අලෙවි කිරීමක් සිදු නොකළ අතර, 1994 වර්ෂයේදී එවැනි විකුණුම් ඇමෙරිකානු ඩොලර් දශලක්ෂ 72 ක් විය.

අත් වෙරළ වෙළෙඳපොළ

විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් බැංකු ඒකකයන්හි වත්කම්/වගකීම් 1994 වර්ෂයේදී පැවති සියයට 15 ක වැඩි වීමට අනුකූලව 1995 වර්ෂයේ සියයට 13 කින් වැඩි විය. මුළු වත්කම්/වගකීම් 1994 වර්ෂය අවසානයේදී ඇමෙරිකානු ඩොලර් දශලක්ෂ 1,304 ක් වූ අතර, 1995 වර්ෂයේ දෙසැම්බර් මස අවසානයට ඇමෙරිකානු ඩොලර් දශලක්ෂ 1,476 ක් දක්වා වැඩි විය. වගකීම් අංශයෙහි අනෙව්‍යාසිත තැන්පත් 1994 වර්ෂයේ සියයට 11 කින් වැඩිවීම හා සසඳා බලන විට 1995 වර්ෂයේ දී එම තැන්පතු සියයට 3 කින් පමණක් සුළු වශයෙන් වැඩිවීම (ඇමෙරිකානු ඩොලර් දශලක්ෂ 665 සිට ඇමෙරිකානු ඩොලර් දශලක්ෂ 682 දක්වා), වගකීම් අංශයෙහි අඩු වර්ධන වේගයට මූලික වශයෙන් හේතු විය. කොටස් වෙළෙඳපොළේ විදේශ ආයෝජනය කෙරෙහි බලපෑ හේතු විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් බැංකු ඒකයෙන් වෙන විදේශ තැන්පතු ලැබීම කෙරෙහිදී ඒ හා සමානව බලපෑවේය.

තේවාසික තැන්පතු 1994 වර්ෂය අවසානයේදී ඇමෙරිකානු ඩොලර් දශලක්ෂ 537 සිට 1995 අවසානය වන විට ඇමෙරිකානු ඩොලර් දශලක්ෂ 659 ක් දක්වා සියයට 23 කින් වැඩි විය. මෙය 1994 වර්ෂයෙහි සියයට 23 ක වැඩිවීම හා සැසඳිය හැකිය. වත්කම් අංශයෙහි, අනෙව්‍යාසිතයන්ට සපයන ලද ණය සහ අත්තිකාරම් 1994 වර්ෂයෙහි වැඩිවීම වූ සියයට 18 ට සාපේක්ෂව 1995 දී ඇමෙරිකානු ඩොලර් දශලක්ෂ 540 ක සිට ඇමෙරිකානු ඩොලර් දශලක්ෂ 574 ක් දක්වා සියයට 6 කින් පමණක් වැඩි විය. කෙසේ වුවද, තේවාසික කාණ්ඩය සඳහා සපයන ලද ණය සහ අත්තිකාරම් ඇමෙරිකානු ඩොලර් දශලක්ෂ 725 ක සිට ඇමෙරිකානු ඩොලර් දශලක්ෂ 835 ක් දක්වා සියයට 15 කින් වැඩි විය. (1994 වර්ෂයේ වැඩිවීම සියයට 15.6 කි) තේවාසිකයන්ට දෙන ලද ණය සඳහා වූ ඉහළ පොළී අනුපාතික, ආයෝජනයන් එම අංශය වෙත මාරු කිරීමකට ආයෝජනයන් පැහැදිලිවම උනන්දු කරලිය. ආයෝජන මණ්ඩලය යටතේ වූ ආයතනයන් සඳහා දෙන ලද ණය ඇමෙරිකානු ඩොලර් දශලක්ෂ 459 ක සිට ඇමෙරිකානු ඩොලර් දශලක්ෂ 565 ක් දක්වා සියයට 23 කින් වැඩි වූ අතර අනෙකුත් අනුමත තේවාසිකයන් සඳහා සැපයූ ණය ඇමෙරිකානු ඩොලර් දශලක්ෂ 186 ක සිට ඇමෙරිකානු ඩොලර් දශලක්ෂ 154 ක් දක්වා සියයට 17 කින් අඩු විය.

ලංකා බැංකුව විසින් ඇමෙරිකානු ඩොලර් දශලක්ෂ 12 ක් වටිනා පාවෙන අනුපාතික නෝට්ටු (Floating Rate Notes) ජාත්‍යන්තර ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපොළෙහි තිකුත් කරන ලද අතර

සංඛ්‍යා සටහන 10.15
කොටස් වෙළෙඳපොළ දර්ශකයන් 1992 - 1995

	1992	1993	1994	1995
1. වෙළෙඳපොළ ප්‍රාග්ධනීකරණය (දෙසැ. 31 දිනට) (රු. දශලක්ෂ)	66,200	123,790	143,210	106,869
2. නව තිකුත් සංඛ්‍යාව	15	12	21	14
3. තිකුත් කළ මුළු කොටස් සංඛ්‍යාව	78	42	190	69
4. තිකුත් කළ කොටස්වල වටිනාකම (රුපියල් දශලක්ෂ)	1,267	1,051	4,589	1,814
5. අලෙවි කළ කොටස් සංඛ්‍යාව (දශලක්ෂ)	88	351	506	320
6. අලෙවි කළ කොටස්වල වටිනාකම (රුපියල් දශලක්ෂ)	4,969	18,579	34,522	11,249
7. මිල දර්ශක-සියළු කොටස් මිල දර්ශකය (දෙසැම්බර් 31 වැනි දිනට) සංවිදි කොටස් මිල දර්ශකය (දෙසැම්බර් 31 වැනි දිනට)	605.31	978.97	986.73	663.70
	826.57	1,442.44	1,438.82	990.50

මූලය : කොළඹ කොටස් හුවමාරුව

ඒ සඳහා පූර්ණ දායකත්වයක් ලැබුණි. මෙ මගින් ලැබුණු අරමුදල් එහි විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් බැංකු ඒකකයෙහි වත්කම් හා වගකීම් කල්පිරීම්හි නොගැලපීම අඩුකර ගැනීමට අදහස් කෙරුණි.

10.12 ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපොළ

සංඛ්‍යා සටහන 10.16
1992 - 1995 වර්ෂ තුළ ආයෝජන වර්ගය අනුව තිකුත් කරන ලද නව කොටස් ගණන

ආයෝජන වර්ගීකරණය	1992	1993	1994	1995
බැංකු මූල්‍ය හා රක්ෂණ	1	3	6	2
බිම වර්ග ආහාර හා දම්කොළ	2	-	4	-
රසායන ද්‍රව්‍ය හා මාෂධ	-	-	-	-
ඉදිකිරීම් හා ඉංජිනේරු	-	-	-	-
පාවහන් හා රෙදිපිළි	1	-	1	-
හෝටල් හා සංචාරක	4	4	1	1
ආයෝජන සාර	-	-	-	-
ඉඩම් හා දේපල	-	-	2	-
නිෂ්පාදන	-	2	6	5
මෝටර් රථ	3	1	-	-
මධුල් පාම්	-	-	-	-
වැට්ටි	-	-	-	6
සේවා	1	-	-	-
ගබඩා හා සැපයුම්	-	-	-	-
වෙළෙඳ	3	2	1	-
එකතුව	15	12	21	14
ඉදිරිපත් කළ කොටස් ගණන (දශ ලක්ෂ)	78	42	190	69
ඉදිරිපත් කළ කොටස්වල වටිනාකම (රුපියල් දශලක්ෂ)	1,267	1,050	4,589	1,814

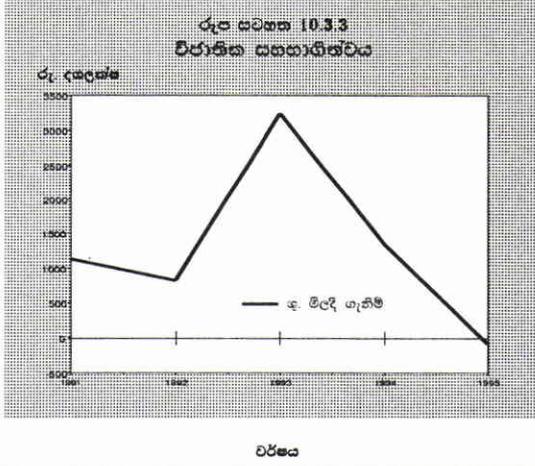
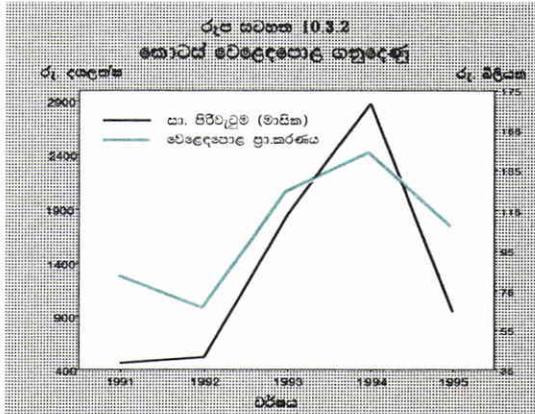
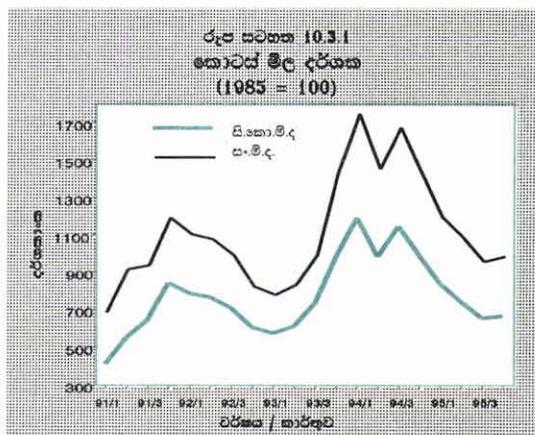
මූලය : කොළඹ කොටස් හුවමාරුව

කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළෙහි ක්‍රියාකාරිත්වය 1995 වසරේදී සාමාන්‍ය වශයෙන් මන්දගාමී ස්වරූපයක් ඉටුලු අතර, මිල තවදුරටත් පහත වැටීමක් අපේක්ෂාවෙන් කොටස් විකිණීම සඳහා වැඩි තැඹුරුවක් කොටස් දැරූ අය වෙතින් දක්නට විය. දේශීය මෙන්ම විදේශීය ආයෝජකයෝද විශාල ආයෝජනයන් කිරීමෙන් වැලකී සිටීමේ තැඹුරුවක් පෙන්නුම් කළහ. 1994 වර්ෂයේ අවසාන කාලයේදී ආරම්භ වූ වෙළෙඳපොළ පහත වැටීම, කම්කරු නොසන්සුන්තා යහ සාම සාකච්ඡා බිඳ වැටීම හේතුකොටගෙන 1995 වර්ෂය මුල් කාලය තුළදී තවදුරටත් උග්‍රවිය. ජුනි සහ ජූලි මාසවලදී කොටස් මිලෙහි සුළු වැඩිවීමක් පෙන්නුම් කළද, සමස්තයක් වශයෙන් වර්ෂය තුළදී කොටස් මිල තවදුරටත් පහත වැටුණි. වර්ෂය තුළදී සමස්ත කොටස් මිල දර්ශකය සියයට 33 කින් පහත වැටුණු අතර සංවේදී කොටස් මිල දර්ශකය සියයට 31 කින් අඩු විය. කොටස් වෙළෙඳ පොළෙහි උත්පාතයකට සාමාන්‍යයෙන් හේතුවන විජාතික සහභාගිත්වය, පහත් මට්ටමක පැවතුණි. වර්ෂයේ මුල් මාස 5 තුළදී විජාතිකයින්, වෙළෙඳපොළේ ද ශුද්ධ විකුණුම්කරුවන් ලෙස ක්‍රියා කළ නමුදු, කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළ කෙරෙහි විදේශ ආයෝජකයින්ගේ විශ්වාසයක් නැවත ඇතිවූ බව දක්වමින් ඉන්පසුව ඔවුන් ශුද්ධ ගැනුම්කරුවන් බවට පත්විය. කෙසේ වුවද, දෙසැම්බර් මාසය තුළදී නැවත වරක් පෙර තත්වයට යෑමක් සිදුවූ අතර, සමස්තයක් ලෙස ගත්විට වර්ෂය තුළ විජාතිකයෝ ශුද්ධ විකුණුම්කරුවන් ලෙසින් ක්‍රියා කළහ. වෙළෙඳපොළ මූලික (ප්‍රාථමික) නිකුත් එතරම් සතුටුදායක නොවීය. 1995 වර්ෂයේදී විවෘත කරන ලද නව නිකුත් 14 අතුරින් පුණී මහජන දායකත්වයට පත් වූයේ එක් නිකුතුවක් පමණි. වතු සමාගම් 6 ක කොටස්, වෙළෙඳපොළේ විකිණීමට අවස්ථාව සලසාදීම මගින් රජය පෞද්ගලිකරණ පිළවෙන කෙරෙහි තම අඛණ්ඩ කැපවීම දැක්වීය.

ප්‍රාථමික කොටස් වෙළෙඳපොළ

පෞද්ගලිකරණ වැඩපිළිවෙල යටතේ සමාගම් 7 ක කොටස් වෙළෙඳපොළට සැපයීම නිසා 1995 වර්ෂයේදී දායකත්වය සඳහා විවෘත කරන ලද නව මූලික නිකුතු සංඛ්‍යාව ඉහල මට්ටමක පැවැතිණි. කෙසේ වුවද, හිමිකම් නිකුතු සංඛ්‍යාව කිසිදු ලෙසින් පහත වැටුණු අතර, ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපොළ මාර්ගයෙන් ලබාගත් මුළු අරමුදල් ප්‍රමාණය 1994 වර්ෂයේදී රුපියල් දශලක්ෂ 11,331 ක සිට 1995 වර්ෂයේදී රුපියල් දශලක්ෂ 4,038 ක් දක්වා පහත වැටිණි. 1995 වර්ෂයේදී මහජන දායකත්වය සඳහා මූලික නිකුත් 14 ක් විවෘත කරන ලද අතර ඒවා සියල්ලම ප්‍රාරම්භක මහජන නිකුත් විය. මේ අතුරින් සමාගම් 6 ක් රජයේ ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතින පෞද්ගලිකරණ වැඩපිළිවෙල යටතේ විකිණීමට යෙදවුනු වතු සමාගම් විය. 1995 වර්ෂයේ නව නිකුත් හා සංසන්දනාත්මකව බලන කල 1994 වර්ෂයේ දායකත්වය සඳහා නව නිකුත් 21 ක් විවෘත කර තිබුණි. මීට අමතරව රජය විසින් 'සියල්ල විකිණීමේ හෝ එසේ නැතිනම් කිසිවක් නොවිකිණීමේ' පදනම මත තවත් වතු සමාගම් තුනක මුළු කොටස් ප්‍රමාණයෙන් සියයට 51 ක ප්‍රමාණයක් මහජන දායකත්වය සඳහා වෙළෙඳ පොළට ඉදිරිපත් කරන ලදී. මෙම පිරිනැමීම්, එම සමාගම් හා වර්තමාන කළමනාකරණ සමාගම් මගින් ගනු ලැබීය. නව මූලික (ප්‍රාථමික) නිකුත් 14 අතුරින් නිකුත් 13 ක් අවදායකත්වයට පත් වූ අතර එම නිකුත් සඳහා මුළු කොටස් නිකුතුවෙන් සියයට 80 කට වැඩි ප්‍රමාණයක්, රුපියල් දශලක්ෂ 1,457 ක ආසන්න පිරිවැයකට ලබා ගැනීමට ප්‍රාරක්ෂකයනට සිදු විය. වතු සමාගම් කෙරෙහි මහජන ආයෝජනයන් අඩු වූ අතර දායකත්වයට පත්වූයේ සියයට 10 ක ප්‍රමාණයක් පමණි. සමාගම් 14 හි ප්‍රාථමික කොටස් අලෙවියේ මුළු වෙළෙඳපොළ

රූප සටහන 10.3 කොටස් වෙළෙඳපොළ දර්ශක

වටිනාකම (කොටස් අධිමිල අතුලත්ව) රුපියල් දශලක්ෂ 1,814 ක් විය. මේ හා සැසඳෙන 1994 වර්ෂයේ නව නිකුතුවල මුළු වටිනාකම රුපියල් දශලක්ෂ 4,587 ක් විය.

සංඛ්‍යා සටහන 10.17

1995 වර්ෂය තුළ සමාගම්වල තට කොටස් නිකුත්

සමාගම	ඉදිරිපත් කළ කොටස් ගණන (දහස්)	නාමික අගය (රුපියල්)	අධිමිල (රුපියල්)	කොටස්වල වටිනාකම (රු.ද.ල)	මහජනයා විසින් ඉල්ලුම් කරන ලද කොටස්ගණන (දහස්)	ප්‍රාග්ධනවලින් විසින් මිල දී ගත් කොටස් ගණන (දහස්)
1. සීමාසහිත ඉලාස්ටොමෙලික් ඉංජිනේරු සමාගම	2,500	10	40	125	3,231	-
3. සීමාසහිත ඒ.සී.එල්. ජලාපවික් සමාගම	1,400	10	30	56	830	570
2. සීමාසහිත කොළඹ මෙට්‍රිල් රිසයින්ලර්ස් සමාගම	3,033	10	35	137	400	2,633
4. සීමාසහිත ප්‍රින්ට් කොයාර් (ලංකා) සමාගම	4,000	10	35	180	205	3,795
5. සීමාසහිත මේට්‍රික්ස් ඉංජිනේරු සමාගම	1,000	10	45	55	29	971
6. සීමාසහිත ලංකා වෙත්වර්ස් සමාගම	14,488	10	10	290	6,745	7,743
7. සීමාසහිත කොනෙයිසන්ස් ඩී සිලාන් සමාගම	8,300	10	30	332	34	8,266
8. සීමාසහිත ප්‍රාග්ධන සංවර්ධන හා ආයෝජන සමාගම	10,000	10	30	400	280	9,720
9. සීමාසහිත බලවත්තලාව වැව්ලි සමාගම	4,000	10	-	40	446	3,554
10. සීමාසහිත කොටගල වැව්ලි සමාගම	4,000	10	-	40	206	3,794
11. සීමාසහිත අගලවත්ත වැව්ලි සමාගම	4,000	10	-	40	37	3,963
12. සීමාසහිත කෑගල්ල වැව්ලි සමාගම	4,000	10	-	40	767	3,233
13. සීමාසහිත භාරණ වැව්ලි සමාගම	4,000	10	-	40	68	ලැ.නො.
14. සීමාසහිත කැලණිවැව් වැව්ලි සමාගම	4,000	10	-	40	796	3,204

සටහන් :

මූලය : කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළ

1. තට කොටස් නිකුත් සටහන් කිරීම, මහජන ආයතනවල සඳහා වෙළෙඳපොළට කොටස් ඉදිරිපත් කිරීමේ ආරම්භක දිනය මත පදනම් වී දැක.
2. 1995 වර්ෂයේදී වැව්ලි සමාගම් කුහක එනම්: සීමාසහිත වට්ටල වැව්ලි සමාගම, සීමාසහිත මස්කෙඩිය වැව්ලි සමාගම හා සීමාසහිත මඩුල්ලේ වැව්ලි සමාගම, මුළු ප්‍රාග්ධනයෙන් සියයට 51 ක ප්‍රමාණයක් 'සියල්ල මිලදී ගැනීමේ හෝ නොගැනීමේ' පදනම යටතේ රජය විසින් ඉදිරිපත් කරන ලදී. මෙම කොටස් වල මුළු වටිනාකම රු.ද.ල. 306 ක් (කොටස් දශලක්ෂ 30.6) විය.
3. ලැ.නො. - ලැබී නොමැත.

හිමිකම් නිකුතු මගින් සමාගම්වලට ලබාගත හැකි වූ අරමුදල් සැලකිය යුතු අන්දමින් අඩු විය. 1994 වර්ෂයේදී හිමිකම් නිකුත් 29 ක් මගින් ලබාගත් රුපියල් දශලක්ෂ 7,800 ක මුදලට සංසන්දනාත්මකව 1995 වර්ෂයේදී හිමිකම් නිකුත් 15 ක් මගින් ලබාගත හැකි වූයේ රුපියල් දශලක්ෂ 1,166 ක මුදලක් පමණි.

ද්විතීයික කොටස් වෙළෙඳපොළ

1994 වර්ෂයේදී ආරම්භ වූ තැම්පොල ආණ්ඩු විකුණුම්, කොටස් මිල දර්ශකයන් 1995 වර්ෂයේදීත් තවදුරටත් අඩු වූ අතර, එය වෙළෙඳපොළ තත්ත්වයන්ගේ නිවැරදිවීමක්ද ඉහළ පොළී අනුපාතිකයන් පැවත්ම සහ විජාතිකයින්ගේ දුර්වල සහභාගිත්වය ද පිළිබිඹු කළේය. 1994 වර්ෂයේ දෙසැම්බර් මාසයේදී සිට 1995 වර්ෂයේ මැයි මස අවසානය දක්වා සමස්ත මිල දර්ශකය 986.7 සිට 693.8 දක්වා පහත වැටුණු අතර (සියයට 30 ක අඩුවීමකි) සංවේදී මිල දර්ශකය 1438.8 ක සිට 988.4 ක් දක්වා අඩු විය. (සියයට 31 ක අඩුවීමකි). ජනි සහ ජුලි මාසවලදී කොටස් මිලයන්හි සුළු වැඩිවීමක් පෙන්නුම් කළද, ඉන් පසුව නැවත වරක් කොටස් මිල පහත වැටුණි. 1995 වර්ෂයේ දෙසැම්බර් මාසය වන විට සමස්ත මිල දර්ශකය 663.7 ක් දක්වා පහත වැටී තිබූ අතර (වාර්ෂිකව සියයට 33 ක අඩුවීමක්) සංවේදී මිල දර්ශකය 990.5 ක් දක්වා අඩු විය. (වාර්ෂිකව සියයට 31 ක අඩුවීමක්) කොටස් මිල පහත වැටීමත් සමඟ වෙළෙඳපොළ ප්‍රාග්ධනීකරණයද 1994 වර්ෂය අවසානයේදී රුපියල් බිලියන 143.2 සිට 1995 වර්ෂය අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 106.9 දක්වා අඩු විය.

කොටස් සංඛ්‍යාව දශලක්ෂ 506 ක සිට දශලක්ෂ 320 ක් දක්වා අඩු විය. (සියයට 37 ක අඩුවීමකි). දේශීය ආයෝජකයින්ගේ ආයෝජන කටයුතු අඩුවීම විදේශීය ආයෝජකයින්ගේ ආයෝජන කටයුතුවල අඩුවීමට වඩා කියුණු විය. 1994 වර්ෂයේදී මුළු පිරිවැටුමෙන් සියයට 60 කට ආසන්නව දේශීය ආයෝජකයන්, ඔවුන්ගේ ක්‍රියාකාරීත්වය සියයට 78 කින් අඩුකරමින් 1995 වර්ෂයේදී මුළු පිරිවැටුමෙන් සියයට 41 කට පමණක් ආසන්න විය. විජාතික පිරිවැටුම සියයට 52 කින් පහත වැටුණි. විජාතිකයින්ගේ මිලදී ගැනීම් 1994 වර්ෂයේදී රුපියල් දශලක්ෂ 14,473 ක සිට 1995 වර්ෂයේදී දශලක්ෂ 5,389 ක් දක්වා පහත වැටුණු අතර, විජාතිකයින්ගේ විකිණීම් රුපියල් දශලක්ෂ 13,139 ක සිට 1995 වර්ෂයේදී රුපියල් දශලක්ෂ 5,479 ක් දක්වා අඩු විය. වර්ෂය සමස්ථයක් වශයෙන් ගත් කල විජාතිකයෝ, රුපියල් දශලක්ෂ 90 ක ප්‍රමාණයකට ඉදිරි විකුණුම්කරුවන් ලෙසින් ක්‍රියා කලහ. මෙයට ප්‍රතිවිරුද්ධව පසුගිය වසර තුන තුළ ඔවුහු විශාල වශයෙන් ඉදිරි ගැනුම්කරුවන් වූහ. කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළ කෙරෙහි විදේශීය ආයෝජකයින්ගේ අවධානය අඩුවීම, ප්‍රධාන වශයෙන්ම 1994 වර්ෂයේ අග භාගයේ සහ 1995 වර්ෂයේ මුල භාගයේදී සිදු වූ කම්කරු නොසන්සුන්තාවය සහ සාම සාකච්ඡා බිඳ වැටීම හේතු කොටගෙන සිදු විය. මීට අමතරව එක්සත් ජනපද වෙළෙඳපොළෙහි ඉහළ පොළී අනුපාතිකයන් පැවතීම සහ 1994 වර්ෂයේදී මැක්සිකන් අර්බුදය හේතුකොටගෙන තැගී එන වෙළෙඳපොළවල් පිළිබඳව බොහෝ බටහිර ආයෝජකයින් තුළ පැවැති සැක සහිත ආකල්ප හේතුවෙන් ඔවුහු වඩා පිළිගත් මූල්‍ය වෙළෙඳපොළවල් කරා සිය ආයෝජනයන් යොමු කළහ.

ඒකක භාර

1994 වර්ෂයේදී මෙන්ම 1995 වර්ෂයේදීත් ඒකක භාර හතරක් ක්‍රියාත්මක විය. කොටස් වෙළෙඳපොළේ පහත වැටීම

වෙළෙඳපොළ ක්‍රියාකාරීත්වය ඉතා අඩු මට්ටමක පැවැතුණි. දෛනික පිරිවැටුම 1994 වර්ෂයේදී රුපියල් දශලක්ෂ 148 ක සිට 1995 වර්ෂයේදී රුපියල් දශලක්ෂ 47 ක් දක්වා අඩු වූ අතර (සියයට 68 ක අඩුවීමකි) ගණුදෙනු කළ මුළු

සංඛ්‍යා සටහන 10.18

**1995 වර්ෂය තුළදී ද්විතියික කොටස්
වෙළෙඳපොළෙහි අලෙවි වූ කොටස් ආයෝජන
වර්ගීකරණය අනුව බෙදියාම**

ආයෝජන වර්ගීකරණය	කොටස් ගණුදෙනු ප්‍රමාණය	කොටස් ප්‍රමාණය (දහස්)	වටිනාකම රුපියල් මිලියන
බැංකු මූල්‍ය හා රක්ෂණ	78,235	136,520	5,305.1
බිම් වර්ග ආහාර හා දුම්කොළ	16,906	48,811	568.2
ඉදිකිරීම් හා ඉංජිනේරු	3,155	6,448	110.6
රසායන ද්‍රව්‍ය හා මාෂධ	1,828	3,236	229.7
විවිධ	-	-	-
පාවහන් හා රෙදිපිළි	8,958	13,106	225.1
හෝටල් හා සංචාරක	10,657	23,019	448.8
ආයෝජන භාර	3,348	4,861	772.8
ඉඩම් හා දේපල	12,177	14,826	186.3
නිෂ්පාදන	41,534	50,689	1,793.0
මෝටර් රථ	2,553	3,966	179.1
මයිල් පාඨ	34	45	14.7
වැවිලි	1	-	-
සේවා	1,814	4,676	683.2
ගබඩා හා සැපයුම්	171	176	19.4
වෙළෙඳ	4,904	5,545	681.7

මූලය : කොළඹ කොටස් හුවමාරුව.

සටහන : කොටස් 100 කට පිටු ගණුදෙනු ඇතුළත් නොවේ.

පිළිබිඹු කරමින්, මෙම ඒකක භාර හතරෙහි ශුද්ධ වත්කම්වල වටිනාකම 1994 වර්ෂය අවසානයේදී රුපියල් දශලක්ෂ 3,947 ක සිට 1995 වර්ෂ අවසානයේදී රුපියල් දශලක්ෂ 2,889 ක් දක්වා සියයට 26.8 කින් අඩු විය. මෙයට ප්‍රතිවිරුද්ධව, 1994 වර්ෂයේදී ඒකක භාරයන්හි ශුද්ධ වත්කම්වල වටිනාකම සියයට 10.7 කින් වැඩි විය. ඒකක භාරයන්හි මුළු වත්කම්වලින් සමාගම් ප්‍රාග්ධනයන්හි ආයෝජනය කළ ප්‍රමාණය 1994 වර්ෂයේදී සියයට 64 ක සිට 1995 වර්ෂයේදී සියයට 61.4 ක් දක්වා අඩු විය. මෙම ආයෝජන ව්‍යුහයේ වෙනස්වීම හේතුකොටගෙන, 1995 වර්ෂයෙහි කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළෙහි සමස්ත මිල දර්ශකය සියයට 32.7 කින් පහත වැටුණද, තම ශුද්ධ වත්කම් වල වටිනාකමෙහි පහත වැටීම සියයට 26.8 කට සීමා කරගැනීමට ඒකක භාරයන්ට හැකි විය.

10.13 මූල්‍ය අංශයේ ප්‍රතිසංස්කරණ

මූල්‍ය වෙළෙඳපොළ සංවර්ධනය කිරීම උදෙසා දැනට සිදුකරගෙන යන වැඩපිළිවෙලෙහි කොටසක් වශයෙන් වැදගත් නීතිමය සංශෝධනයන් 1995 වසරේදී හඳුන්වා දෙනු ලැබිණ. ඒ අනුව ණය තොරතුරු කාර්යාංශ පණත, බැංකු පණත, ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකු පණත, මුදල් නීති පණත, ලියාපදිංචි කළ කොටස් සහ සුරැකුම්පත් ආඥා පණත සහ දේශීය භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ආඥා පණත යන පණත් සංශෝධනය කරණ ලදී.

කල්බදු කටයුතුවල නිරතවන වණික් බැංකුවලට හා වෙනත් ආයතනවලට ණය තොරතුරු කාර්යාංශයේ දත්ත පදනමෙන් තොරතුරු ලබා ගැනීමට අවසර දෙමින් ණය තොරතුරු කාර්යාංශ පණත සංශෝධනය කරන ලදී. ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුවේ ප්‍රාග්ධන පදනම ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම සඳහාත් එහි කටයුතු වඩාත් වෙළෙඳපොළමය තීරණ මත සිදු කිරීම සඳහාත් ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකු පණතට සංශෝධනයන් සකස් කරනු ලැබීය. මූල්‍ය ක්‍රමයෙහි ස්ථාවරත්වය වැඩිදියුණු කිරීමේ අරමුණින් ව්‍යවස්ථාපිත පාලන රාමුවක් වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා බැංකු පණත සංශෝධනය කරනු ලැබිණ. බැංකු පණතේ මෙම සංශෝධන මගින් ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව, ලංකා සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථාව, ජාතික සංවර්ධන බැංකුව සහ රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ විධිමත් අධීක්ෂණයට භාජනය වන අතර මෙමගින් ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රියාත්මක වන වාණිජ බැංකුව විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් බැංකු ඒකක සඳහා වූ විධිමත් අවශ්‍යතා පිළිබඳ රෙගුලාසිද ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ දැඩි සුපරීක්ෂාවට ලක්වේ.

සහතික රහිත රජයේ සුරැකුම්පත් වෙළෙඳ ක්‍රමයක් ඇති කිරීම සඳහා මුදල් නීති පණත, ලියා පදිංචි කොටස් සහ සුරැකුම්පත් ආඥා පණත සහ දේශීය භාණ්ඩාගාර බිල්පත් පණත යන පණත් සංශෝධනය කරන ලදී. මෙය රජයේ සුරැකුම්පත් සඳහා ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළ පුළුල් කිරීමට හා ක්‍රියාකාරී ද්විතියික වෙළෙඳපොළක් ඇති කිරීමට උපකාරී වනු ඇත. පිටසන් කිරීමෙන් පැවරිය හැකි තව වර්ගයේ සහතික රහිත රජයේ සුරැකුම්පත් එනම් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර, නිකුත් කිරීම සඳහා මෙම සංශෝධන මගින් නීතිමය බලතල සකස් කරනු ලැබීය. වර්ෂයකට වඩා වැඩි කල් පිරිමේ කාලයකින් යුක්ත වන මෙම සුරැකුම්පත්, වෙන්දේසියකදී විකුණනු ලැබීමට අමතරව කුපත් පොළී අනුපාතිකයක්ද දරනු ඇත.